

Kádár János Angyalföldön

Kádár János csütörtökön — miként sok éve már a nemzetközi munkásmozgalom jeles ünnepe, május 1-je előtt — Angyalföldre látogatott. A Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára tájékozódott a nagy múltú munkáskerület elmúlt egy esztendejének eredményeiről, az ottani vállalatok, munkáskollektívák sikereiről, gondjairól, terveiről. Kérte a városrészt vezetőit, hogy az ünnep alkalmából adják át személyes üdvözlését, jókívánságait Angyalföld lakóinak, dolgozóinak. Felkereste a főtitkár a Forcon Szerszámpárti Tröszt budapesti vállalatát, ahol az üzemeltetést követően röpgyűlésen találkozott a dolgozókkal.

Kádár János programja délelőtt 11 órakor a kerületi pártbizottságon kezdődött, ahol Grósz Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára, Iványi Pál, a Fővárosi Tanács elnöke, Bornemissza Sándor, a kerületi pártbizottság első titkára és Kiss Zoltán, Angyalföld tanácselnöke köszöntötte a vendéget. Ezt követően Bornemissza Sándor tájékoztatta a főtitkárt a kerület életéről, politikai helyzetéről, a városrészt gyarapodásáról, a gazdálkodás eredményeiről és soron levő feladatairól. Elmondta: az elmúlt évben tovább formálódott Angyalföld gazdasági arculata, a nagy- és középüzemek mellett — amelyek

meghatározóak a kerületben — egész sor új kis- és leányvállalat, a hagyományos szövetkezetek mellett pedig számos kisserőkelet is működik már. Bár a kerület gazdálkodásának 1986-ban nem értek el kiugró eredményeket, de tevékenységük kiegyensúlyozott. A Központi Bizottság novemberi határozata nyomán vezetők és dolgozók egyaránt megértették, hogy a döntések végrehajtása érdekében a gazdálkodásban is a korábbinál kritikusabb önvizsgálatra, konkrétan elhatározásokra, fegyelmezettebb, jobb munkára van szükség. Az eddigieknél is jobban felértékelődik az emberi tényező szerepe, s ilyenkor na-

gyobb a politikai munka felelőssége is: olyan helyzetben kell tájékoztatni, meggyőzni, tettekre mozgósítani, amikor a mindennapi gondok erőteljesebben befolyásolják az emberek hangulatát.

(Folytatás a 2. oldalon)

KÖSZÖNTJÜK AZ ÉDESANYÁKAT

Kiváló címet kapott

A Hajdú-Bihar Megyei Textilfeldolgozó Vállalat

Csütörtökön délelőtt Hajdúböszörményben, a Silye Gábor Művelődési Központ színháztermében a meghívott vendégek társaságában ünnepelte tavalyi jó munkájának eredményét a Hajdú-Bihar Megyei Textilfeldolgozó Vállalat kollektívája: a múlt esztendőben nyújtott teljesítménnyel kivívták a kiváló vállalat címet. Az ünnepségen részt vett Péter István, a Helyiipari és Városgazdasági Dolgozók Szakszervezete központi vezető-segének a titkára, Lukács Jánosné, az Ipari Minisztérium főtanácsosa, Bényei Béla, a Hajdú-Bihar Megyei Tanács elnökhelyettese, Pocsai István, a szakszervezetei megyei tanácsának elnöke és dr. Alberth Béláné, a Hazafias Népfront Hajdú-Bihar Megyei Bizottságának titkára is. Eljöttek a vállalat működési területéhez tartozó Debrecen, Hajdúböszörmény, Hajdúnánás és Egyek párt-, állami és társadalmi szervezeteinek képviselői is.

A Hajdúböszörményi 5-ös Számú Általános Iskola utórövidének köszöntője után Elek Imre, a vállalat igazgatója lépett a mikrofonhoz. Beszédének első részében méltatta május elseje történelmi jelentőségét, majd a textilfeldolgozó munkájáról szólt. — A vállalat ereje abban is rejlik, hogy minden évben tud újat produkálni, mer vállalkozni. Ezt tettük 1986-ban is. A tőkeexport-bővítő hitelpályázatunk szerző-déssé ért. Vállaltuk, hogy 1993-ig a 78 millióes tőkeforgalmunkat 450 millióval növeljük, ami évenként 30-40 százalékos gyarapodásnak felel meg. Tavaly a szerződésben vállalt 38,2 millió forinttal szemben 70 milliót teljesítettünk, mert vállalkoztunk a szőrfuham gyártására, s vállaltuk olasz exportra az irhakabátok készítését. Dinamikusan nőtt a bórhuhaexportunk is. A piac bővítése érdekében 100-150 darabos szériákat is elvállaltunk rövid határidőre. Rugalmasságunknak köszön-

hető, hogy például a Quelle cégnek tíz napon belül elkészítettünk ötszáz marhánappa szoknyát. Mindehhez szükséges szakembereink jó felkészültsége, s nem utolsósorban a mind gyakrabban tapasztalt készség a túlórára, a varratlan feladatok munkaidőn túli elvégzésére. Az említett exportbővítéshez szükséges beruházást is elkezdték a vállalatnál, ahol nem feledkeztek meg a költségsökkentés különféle lehetőségeinek kiaknázásáról sem. A műszaki-technikai színvonal folyamatos karbantartása, javítása után az idén jelentős változást hoz a háromszintes raktárépület befejezése. Harminkét év után a vállalatnál ezzel megteremtődik a számítógépes anyagnyilvántartás feltétele. Az ünnepi beszédet követően a vállalat igazgatója Péter Istvántól vette át a kiváló vállalat cím elnyeréséről tanúsító oklevelet. Négyen — Elek Imre igazgató, Kiss Jánosné kalkulátor, Lovas Antalné mérnök és Szanyi Anna gépi varró — ez alkalommal kapták meg a Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetést.

Az MSZMP főtitkárát virággal köszöntik a főváros XIII. kerületi pártbizottságán. (MTI-fotó, Manek Attila felvétele — telefotó — KS)

Ünnepi állománygyűlések, kitüntetések

Hajdúsámsonban

Ünnepi állománygyűlést tartottak a hajdúsámsoni katonai alakulatnál, ahol hosszú évek óta nemes hagyományai vannak a polgári dolgozók körében a szocialista munkaversenymozgalomnak. A hat szocialista brigád vállalásai magas szintű teljesítésével tavaly is eredményesen járultak hozzá a katonai-szakmai feladatok maradéktalan teljesítéséhez, a személyi állomány politikai, szak-

mai felkészültségének emeléséhez. Az elmúlt évben végzett kiemelkedő munkájuk eredményeként immár hatodik alkalommal nyertek el a kiváló tisztelet címet, melyet Czingler István mérnök alezredes adott át Ács Elek őrnagynak, az intézet parancsnokának. Kiváló Dolgozó kitüntetésben tíz fő, Kiváló Munkáért kitüntetésben négy fő részesült.

Az Apafai laktanyában

Április 30-án délután az Apafai laktanyában ünnepélyes keretek közt került sor a május 1-jei megemlékezésre. A Himnusz meghallgatása után Gyuldas István honvéd mondott verset. Ezután Petró József alezredes, a parancsnok politikai helyettese emlékeztetett ünnepi beszédében a jeles napra. Méltatta az alakulatnál folyó munkát, kiemelve a vasútépítés terén elért eredményeket.

György mérnök, a MÁV vezérigazgatóságának műszaki főtanácsosa adományozott, s a magasabb egység parancsnokhelyettese, Hegedűs Zoltán mérnökalezredes adott át. Az alakulat brigádja aranykoszorús címet ért el, e kitüntetést Bicskey Lászlóné, a szocialista brigád vezetője vett át. Többen Kiváló Dolgozó kitüntetésben részesültek, s a sorkatonák közül is többet előléptettek. Az Internacionálé meghallgatása után a közönség az Apafai laktanya irodalmi színpadának műsorát tekintette meg.

(Folytatás a 2. oldalon)

650 ezer forint jutalom a KITE-verseny győzteseinek

Az elmúlt esztendő hagyományaihoz híven 1986-ban is meghirdette a Nádudvari Kukorica- és Iparinövény-termelési Együttműködés a traktorosok, kombájnosok, valamint a kukoricatermelők versenyét. A korábbi időszakhoz hasonlóan most is rendkívül nagy volt az érdeklődés. A traktorosok és kombájnosok versenyében 135 gazdaság összesen 1100 nagy teljesítményű erőgéppel és kombájnnal vett részt.

Fülöp Sándor, a KITE versenybizottságának elnöke köszöntötte pénteken délelőtt Nádudvaron, az Ady Endre Művelődési Központban a verseny győzteseit és a meghívott vendégeket, s ismertette a különböző gépkategóriákban elért teljesítményeket és az azok után járó jutalmakat. Az ország különböző részében dolgozó KITE-tagzadatok között jó eredménnyel szerepeltek Hajdú-Bihar megye gépvezetői. Az IH típusú traktorok kategóriájában a legjobb teljesítményt Kóti Miklós és Sain Sándor, a Földesi Rákóczi Termelőszövetkezet tagjai érték el.

A John Deere kombájnos kategóriájában az Álmosdi Búzakalász Termelőszövetkezet második lett néhai idős Katona Sándor és ifjú Katona Sándor vezetésével.

A Claas D-105 kombájnos kategóriájában Szarvas János és Apagyí Antal, a Debreceni Hunyadi Tsz dolgozói szerezték meg az első helyet.

A Claas D-106 kombájnosok kategóriájában kiemelkedő teljesítménnyel Kiss László és Takács László, a Debreceni Béke Termelőszövetkezet tagjai szerezték meg az első helyet, míg Csizi Sándor és Herman László, a Debreceni Hunyadi Tsz tagjai a második helyet érték el.

A Bizon-Gigant kombájnosok versenyében

Baranyai Lajos, a Püspökladányi November 7. Tsz tagja szerzett első helyet.

Az elmúlt esztendőben a KITE 327 tagzadása 254 ezer hektáron termelt kukoricát rendszerben, valamennyien részt vettek a versenyben. A gazdaságok három kategóriában — aranykorona-érték szerinti megkülönböztetéssel — versenyeztek.

A 20 aranykorona hektáronkénti átlag alatti termőföldön gazdálkodó szövetkezetek közül a Kokadi Lenin Termelőszövetkezet érte el a legjobb eredményt, hektáronként 10,99 tonna terméssel, második a Létavérségi Aranykalász Tsz 10,55 tonna terméssel, harmadik az Álmosdi Búzakalász Tsz 10,01 tonna terméssel.

A második kategóriában a Nádudvari Vörös Csillag Tsz került az első helyre hektáronkénti 12 tonnás terméseredménnyel, ami egyben a rekordot is jelentette.

A harmadik kategóriában a Debreceni Hunyadi Termelőszövetkezet a hektáronkénti 10,25 tonna terméssel az ötödik helyezést érte el.

A hibridkukorica-termelési versenyben a Nádudvari Vörös Csillag Tsz a második, a Hajdúböszörményi Béke Tsz a negyedik, a Hajdúböszörményi Búzakalász az ötödik helyezést érte el.

A KITE versenybizottsága hasonló feltételek mellett 1987-re is meghirdette a termelőszövetkezetekben és állami gazdaságokban dolgozó traktorosok, kombájnosok, valamint kukoricatermelők versenyét.

A verseny győzteseinek és helyezetteinek az oklevelet és a vele járó pénzjutalmat Balogh Csaba, a KITE igazgatója adta át. A három kategóriában összesen közel 650 ezer forint versenydíjat adott át az igazgató.

A Művelődési Minisztérium Filmfőigazgatósága és a Filmművészek és Filmalkalmazottak Szakszervezete Elnöksége az 1986. évi kiváló vállalati feltételek teljesítéséért a Hajdú-Bihar Megyei Moziüzemi Vállalatot oklevéllel tüntette ki. Az oklevelet április 30-án a Híradó moziban tartott ünnepi termelési tanácskozáson adta át dr. Szabó Imre, a Hajdú-Bihar Megyei Tanács elnöke. Az ünnepségen jelen volt dr. Onosi László, a megyei pártbizottság titkára, dr. Gyarmati Kálmán, a megyei tanács elnökhelyettese, dr. Varga László, a Debrecen városi pártbizottság osztályvezetője, Kocsis Imre, a KISZ Debrecen Városi Bizottságának titkára és dr. Tar Károly, a Debrecen Városi Tanács művelődési osztályának vezetője.

Az Országos Takarékpénztár Hajdú-Bihar megyei igazgatósága az 1986. évi tevékenysége és a szocialista munkaversenyben elért eredményei alapján elnyerte a kiváló megyei igazgatóság kitüntető címet.

A kitüntető oklevelet dr. Tisza László, az OTP vezérigazgatója adta át Bella Zoltánnak, az OTP Hajdú-Bihar megyei igazgatójának. Az ünnepségre csütörtökön délután a megyei igazgatóság Hatvan utcai nagytér-
mében került sor.

Kádár János Angyalföldön

(Folytatás az 1. oldalról)

Szó esett arról is, hogy Angyalföldön, mint szerte az országban, a meglévő gondok ellenére az emberek tudják, érzik: létbiztonságban élhetnek, mindenkinek van munkahelye, s mindenütt szükség van az értelmes, tartalmas munkára, hiszen csakis ez lehet boldogulásunk alapja.

Kádár János válaszolt az elhangzottakra, emlékeztetve arra, hogy továbbhaladásunk érdekében úgy tudjuk jobba, eredményesebbé tenni az országépítő munkát, ha mindenki a maga helyén pontosan ismeri a feladatát, éri a felelősségét, s azt, hogy az új feladatok másfajta gondolkodást, más hozzáállást igényelnek.

A Forcon Szerszámpari Tröszt budapesti vállalatánál folytatódott a program. Az MSZMP főtítkárát, valamint a kíséretében lévő budapesti és kerületi vezetőket Gulyás Imre vezérigazgató és Kovács István, a budapesti gyár pártvezető-ségeinek titkára fogadta. Beszámoltak a Forgácsolástervezési Vállalatból 1968. július 1-jén alakult tröszt, illetve az angyalföldi vállalat munkájáról, a pártvezető tevékenységéről. Mint elhangzott: az ország egyik legnagyobb szerszámgyártó üzeme 1800 dolgozó foglalkoztat, közülük négyharmadát a fővárosban gyártják a forgácsoló szerszámokat, a különböző alkatrészeket, rögzítőgyűrűket, kompresszorszerszámokat. Termékeiket az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben és a javító-szolgáltatás területén egyaránt használják. Nagy részük a csücskeknézőgépek képviselő megmunkálóalkatrésze, tartozéka.

A vállalat széles körű nemzetközi és hazai kapcsolatokat alakított ki. Az NSZK-beli Krupp-Vidia céggel kooperációs szerződés keretében, licenc alapján állítják elő a maróműhelyben a modern szerszámok, NC vezérlésű gépek marofejét. Sokéves múltja van a moszkvai Frézer gyár, amely folytatott eredményes szerszámgyártási együttműködésnek. Itthon elsősorban a Csepel Szerszámgépgyár és a Szerszámpari Művek gyártmányainak tartozékai viselik a Forcon-emblémeket.

A gyár vezetői a tröszt eredményeiről szólva elmondták, hogy az elmúlt esztendőben egymillió forint termelési értéket könyvelhettek el, és sikeresen teljesítették az idei első negyedév terveit is.

A tájékoztatást üzemlátogatás követte: Kádár János — Lévárdy Iván, a budapesti vállalat igazgatójának szakmai kalauzálásával — megtekintette a menetkőszűrő és marós műhelyt, s elbeszélgetett a csücskeknézőgéppel működő automata gépsorokat kezelő szakmunkásokkal.

Ezután az MSZMP főtítkára részt vett a vállalati kollektív ünnepi röpgyűlésén. Kiss Ferenc szakszervezeti főbizalmi meleg szavakkal köszöntötte a mintegy 200 gyári dolgozót és a vendégeket, majd Kádár János lépett a mikrofonhoz.

Megköszönte a szívélyes fogadtatást és hangsúlyozta, hogy szívesen jött ide, jól érezte magát a munkások körében, s nemcsak a tröszt eredményeiről látottak-hallottak, hanem az itt tapasztalt bensőséges légkör, jó munkaszellem hatására is.

A tavalyi termelési sikerek különösen értékesek — tette hozzá —, mert azokat a mindig sok gonddal-bajjal járó átszervezés közepette érték el. Gratulált az eredményekhez, és — az egész ország gazdasági helyzetét jellemelve — rámutatott: fejlődünk, gyarapodunk még az utóbbi nehéz esztendőben is. Ha nem is egyformán, s mindenki számára érzékelhetően, de gyarapodott a lakosság, a vállalatok legtöbbje is működőképesnek bizonyult. Ennek örülhetünk, mert azért dolgozunk, hogy az emberek boldoguljanak.

Ugyanakkor igaz az a gyakran hallható megállapítás, hogy nehéz az ország helyzete. A korábbi évek lendületes fejlődése lelassult, munkánk sok tekintetben bonyolultabbá vált. Hol vannak a mai problémák gyökerei? Mindenekelőtt ott, hogy összességében nem termelünk annyit, amennyit felhasználnak. Fordítani kell a gondolkodásunkon, a gyakorlatunkon: akkor lássunk hozzá az elosztáshoz, a javaink elfogyasztásához, amikor már megtermeltük azokat. Szükséges, de érthetően népszerűen intézkedések jeleztek már ezt a felismerést; ilyen volt például a bérélemelések áprilisig történő elhalasztása, ami több éves gyakorlatot próbált megváltoztatni. Azt tudniillik, hogy a vállalatok egymond megelégedtek az egész évre tervezett teljesítménynövekedést, s már az esztendő elején kifizették a megnövelt béreket. Igen ám, csak hogy az elképzelések nem mindig váltak be, a teljesítmények gyakran a bérek mögött kullogtak...

Azt kell megértenünk — hangsúlyozta a párt főtítkára —, hogy a szocializmus a munka társadalmi. Persze, minden más társadalom is a termelőmunkán alapszik — tette hozzá —, hiszen azokban a fejlett tőkés országokban, amelyekben a termelés igen magas színvonalat ért el, szilárd fegyelm, rend, no meg az utcaárról való félelem áll a valóban imponáns eredmények mögött. Nemrégiben tett svédországi látogatásának eleményeit említette az egyik példaként: mint mondotta, a korszerű termelőberendezések, a modern technológia mellett szembe-tűnő volt a percnyi lazaság a szerelőszalagok mellett.

Mi szocialista kibontakozást keresünk! — szögezte le hazai gondjainkra viszatérve Kádár János. Határozott lépésekre van szükség ennek érdekében — folytatta —, s ezek között van sok kényszerű intézkedés is. Olyan munkaprogramot hirdetünk, amely eddigi tapasztalatainkra építve nem rövid időre, hanem hosszabb távra megalapozza fejlődésünket. Szocialista programot, amelyre szilárdan építhetjük a jövőt. Ezt követelmeg a nép, a szocialista

Magyarország iránt érzett felelősségünk.

Programunk, előrehaladásunk követelménye az is: úgy dolgozzunk, hogy az eddig elért életszínvonal biztos alapokon álljon. Céljaink eléréséhez minden lehetséges eszközt fel kell használni — hangoztatta —, építeni a szocialista elveinkben rejlő erőre, ugyanakkor — mivel az óntudat csak lassan, a termelési viszonyok változása mögött járva formálódik — jobban kell alapozni a kollektívák, az emberek érdekeltiségére. Ezért válik egyre fontosabbá a differenciálás. Nem lehet a vállalatokkal örökké azt csinálni, hogy a jól, korszerűen dolgozóktól elvonják a nyereséget, és azzal támogatják a gyengén gazdálkodókat. Differenciálás érvényesüljön a munkások között is.

Annak tudatában kell munkálkodnunk, hogy napjainkban kiélezett verseny folyik a világpiacra. A gyorsan változó igények szerint kell a termelési szerkezetet átalakítani, termékváltást végrehajtani, és jóval nagyobb figyelmet fordítani a minőségre. Nemcsak a tőkés megrendelők, szocialista partnereink is joggal várják el tőlünk jó, korszerű árukat. Mindebben számítnak az angyalföldiek és az országban másutt dolgozók jó irányú törekvéseire, akaratára, s ez erőt ad számunkra. Tudjuk, előrehaladásunk alapkérdései a termelésben, a munkaadóknál dőlnek el — hangsúlyozta Kádár János.

Nemzetközi kérdéseket érintve a párt főtítkára kiemelte, hogy melegen üdvözljük a Szovjetunióban kibontakozott változásokat, amelyek célja egybeesik a mi törekvéseinkkel. Az átalakítás folyamata a szocialista országok közötti együttműködésre, így a magyar-szovjet kapcsolatokra is hatással van. Mint mondotta, most jobban értjük egymást, közös munkánk még harmonikusabb, mint korábban, együttműködésünk távlati biztatónak. A baráti Szovjetunióban lejáró társadalmi jogait a világpolitika nagy kérdéseiben is érzékelhető: a kölcsönös biztonság elvére épülő fegyverzetkorlátozás, lezserelési javaslatok olyan fontos meggyevezések lehetőségét vázolják fel, amelyekre a másik fél sem tud egyszerűen nemet mondani.

A béke, a nemzetközi biztonság megszilárdításához a magunk lehetőségei szerint mi is igyekezünk hozzájárulni, keresve az együttműködés lehetőségét más társadalmi rendszerű államokkal — ahogyan ez most, a svédországi látogatás alkalmával is történt.

A munkásosztály nagy nemzetközi ünnepét úgy készülünk köszönteni, hogy az kifejezze szándékainkat, törekvéseinket, az elszántságunkat céljaink megvalósítására, és szolidaritásunkat mindazokkal, akik a szocializmusért, a békéért és a haladásért küzdenek a világban — mondotta befejezésül Kádár János, átadva jókívánságait a jelenlévőknek, rajtuk keresztül az üzem, egész Angyalföld dolgozóinak. (MTI)

Zászlófelvonások

Május elseje, a nemzetközi munkásmozgalmat kiemelkedő ünnepe tiszteletére csütörtökön katonai tiszteletadással felvonták a magyar nemzeti lobogót és a munkásmozgalmat vörös zászlaját a gellérthegyi Felszabadulási Emlékműnél.

Ugyancsak katonai tiszteletadással vonták fel a Magyar Népköztársaság állami zászlaját az Országház előtt, a Kossuth Lajos téren. (MTI)

Lenin-békedíjak

Moszkva, 1967. április 30. (MTI) — Moszkvában május 1. előestéjén közzétették a Lenin-békedíjjal kitüntetett személyiségek névsorát. A kitüntetéseket két évente nemzetközi bizottság ítéli oda, amelynek jelenleg neves indiai, francia, vietnami, finn, kubai, angol, madagaszkári, görög, lengyel és szovjet társadalmi személyiségek a tagjai.

Az idei nemzetközi Lenin-békedíjjal kitüntetettek névsora:

Julius K. Nyerere, a Tanzániai Forradalmi Párt elnöke,

Herbert Mies, a Német Kommunista Párt elnöke,

Petar Tančev, a bolgár Államtanács első elnöke,

Dorothy Hodgkin brit tudós, közeleti személyiség,

Miguel d'Escoto Brockmann, nicaraguai külügyminiszter.

Várkonyi Péter ausztriai látogatása

Bécs, 1967. április 30. (MTI) — Várkonyi Péter külügyminiszter csütörtökön délelőtt az osztrák sajtó képviselőivel találkozott, akik előtt hangsúlyozta: vendéglátóival, vezető osztrák politikusokkal folytatott tárgyalásai megerősítették meggyőződésében, hogy mindkét fél a két ország rendkívül jó kapcsolatának további fejlesztését igényli, és lényegében teljes a nézetazonosság szinte minden kérdésben. Folytatódik a magas szintű személyes érintkezések immár hagyományos sorozata: az év második felében hazánkba látogat Franz Vranitzky kancellár. Várkonyi Péter hangoztatta: a nemzetközi kérdéseket áttekinthető és közös reményeket fogalmaztak meg, hogy a bécsi utótalálkozó kiegyensúlyozott dokumentummal fejeződik be.

A két ország gazdasági kapcsolatát érintő kérdésekre válaszolva Várkonyi Péter elmondotta: magyar részről változatlanul szorgalmazzuk a kivételünket gátló, nehezítő vám- és egyéb adminisztratív akadályok

hátrányos megkülönböztetések felszámolását. Derültárasra jogosít, hogy mindkét részről erős politikai szándék tapasztalható a gazdasági kapcsolatok továbbfejlesztésére, hangoztatta a magyar miniszter, hozzátéve: osztrák részről elfogadták a beruházásvédelmi egyezmény megkötésére vonatkozó korábbi magyar javaslatot.

Várkonyi Péter délután részt vett az Osztrák-Magyar Egyesület fogadásán, a bécsi Collegium Hungaricumában, ahol Fritz Marsch, az OME elnöke, az Osztrák Szocialista Párt központi titkára üdvözlötte.

Külügyminiszterünk délután az osztrák külpolitikai társaság és az OME rendezésében nagy érdeklődéssel kísért előadást tartott az osztrák Diplomáciai Akadémián. Az európai biztonsági és együttműködési folyamat magyar szemszögből címmel.

Várkonyi Péter külügyminiszter, aki Alois Mock akkancellár és külügyminiszter meghívására hivatalos látogatást tett Ausztriában, csütörtökön este hazautazott.

Kamara János köszöntése

Kamara Jánost, az MSZMP Központi Bizottságának tagját, belügyminisztert 60. születésnapja alkalmából csütörtökön az MSZMP Központi Bizottságának nevében Horváth István, a KB titkára köszöntötte. Jelen volt Varga Péter, a KB osztályvezetője. (MTI)

Ünnepi állománygyűlések, kitüntetések

Az 1. ruházati anyagraktárnál

(Folytatás az 1. oldalról)

Kettős ünnepet tartottak az MN 1. ruházati anyagraktárnál, mivel az idei május elsejével egybeesik az intézet alapításának 35. évfordulója.

Az ünnepi beszédet követően Bóné Lajos őrnagy, az intézet parancsnoka ismertette az eltelt évek munkáját, eredményeit. Az intézet dolgozói és vezetői minden esetben esküjükhöz híven állták meg helyüket. Elis-

meréssel szözl az időközben nyugállományba vonult személyekről is.

Elmúlt évi munkájáért az MN 1. ruházati anyagraktár elnyerte az MN Ruházati Ellátóközpont parancsnokának dicsérető oklevelét és az élen járó tárolóintézet kitüntető címet. A Haza Szolgálatáért Erdemérem ezüst fokozattal kettén, a bronz fokozattal szintén kettén kapták meg. Magasabb parancsnoki és parancsnoki dicséretben 29-en részesültek.

Az MN 1. ruházati anyagraktár parancsnoka, Bóné Lajos őrnagy átveszi a dicsérető oklevelét és az élen járó tárolóintézet kitüntető címet (Fotó: Szekeres Tibor)

Az MHSZ megyei vezetőségén

A munka ünnepének tiszteletére rendezett megemlékezésen értékelték a Magyar Honvédelmi Szövetség főtítkári és megyei titkári feladatát szellemében szervezett versenyvizsgát is. A nyolcvanhatos versengésben 135 MHSZ-klub és hét gépjármű-kirendeltség vett részt. Közülük 14 klub —

ebből nyolc klub másodszer — élen járó kitüntető címet ért el. Huszonkilenc klub, illetve gépjármű-kirendeltség megyei titkári elismerő oklevelét vehetett át.

Az idei szocialista versenyvizsgában 146 MHSZ-klub és öt gépjármű-kirendeltség nevezett be.

Megkezdődtek a Hatvani István-diáknapiak

Tegnap este hét órakor megkezdődött a Hatvani István-diáknapiak rendezvény-sorozata Debrecenben. A három megyéből (Békés, Bács-Kiskun, Hajdú-Bihar) érkezett, mintegy hétszáz résztvevő este fél hét után gyülekezett a Kőlcsey Ferenc Művelődési Központ előtti parkolóban, hogy a pontosan hét órakor felhangzó fanfárok dallamai után meghallgassák és végignézzék az ünnepélyes megnyitó műsorát.

Először az Ady Endre Gimnázium kórusa lépett színpadra. Bartók: Tavasz című művével, majd Murányi Annamária szavaltta el Aprily Lajos Március című versét. Ezután az Ady-gimnázium diákszinpada és kórusa adta elő rövid műsorát.

Ezt követően dr. Ács István, a Debreceni Megyei Városi Tanács elnöke mondott köszöntő szavakat, és átadta a debreceni diák városi kulcsát Nyalka Csabának, a diáknapiak szervezőjének, hettagyűlési elnöke.

A megnyitó ünnepséget a diáktanács vezetőjének záróbeszédje és programismertetése fejezte be.

Este nyolc órától két helyszínen kezdődtek meg a műsorok. A művelődési központ előtti parkolóban a Szeredás és a Hangfő együttes tartott táncmuzsikus műsort, míg az ifjúságpolitikai klubban a Hajdú-Bihar megyei résztvevők estje kezdődött meg.

125 éves a Debreceni Kefegvár

A nagy múltú, 125 éves Debreceni Kefegvár kollektívája április 30-án vállalati ünnepség keretében emlékezett meg alapításának 125. évfordulójáról. Tóth József, a vállalat igazgatója méltatta az eltelt egy és egyneved évszázad alatt megtett utat, a gyár fejlődését. Az évforduló alkalmával Egri Istvánné, a gyár raktárvezetőjét kiváló munkáért díjazta. Az ünnepségen részt vett Piránszky Gyula, a debreceni városi tanács ipari osztályának vezetője.

Felavatták a Délibáb Szálló új szárnyát

Hajdúszoboszló nevezetes szállodája, a Délibáb életének jelentős állomásához érkezett április 30-án: ünnepélyes keretek között felavatták újabb, harmadik szárnyát. A háromcsillagos szálloda bővítésének jogát versenyfolyamatban a Hajdú Megyei Állami Építőipari Vállalat nyerte el, és jó minőségben, határidő előtt befejezte a kivitelezést. Ily módon a szálloda valójában már a húsvéti ünnepeken fogadhatott vendégeket.

A korszerűen felszerelt, tetszetős külsejű, családias hangulatot árasztó 85 szobából húsz lakosztállyal alakítható át, elérhető árkal. Ot s zoba a mozgássérült betegekben szenvedők. Az erkélyes, kényelmes szobák, a gyógyulást s a föl-

üdülést szolgáló közös helyiségek, a specialitásokat (külön diétás kosztot is) kínáló étterem mellett fő díszje az új szárnynak a 250 férőhelyes rendezvényterem, amely konferenciáknak, tudományos tanácskozásoknak és szórakoztató műsoroknak ad helyet. A vendégeken kívül a helyiek részére szórakoztató központként is szolgál majd a pódiumterem.

Mindezeket jegyeztük föl az avatási ünnepségen, amely az új szállodaépület pódiumtermében kezdődött Józsa Lajos Kánkán című bronzszobrának felavatásával és Ifjú Fazekas Lajos, a népművészet mestere kiállításának megnyitásával. Délután a pódiumteremben Végő László, a megyei vendéglátó vállalat igazgatója

köszöntötte a vendégeket, köztük Sikula Györgyöt, a megyei pártbizottság első titkárát, Vincze Imre belkereskedelmi miniszterhelyettesét, dr. Szabó Imrét, a megyei tanács elnökét, a me-

gyei és Hajdúszoboszló párt-, állami és társadalmi szerveinek képviselőit. Ezt követően Vékássy István, a Hajdú Megyei Építőipari Vállalat vezérigazgatója átadta az új épület jelképes kulcsát Hupucz Lászlónak, a Délibáb Szálló és Vendéglátó Vállalat igazgatójának, majd Vincze Imre mondott beszédet. Végő László pedig a hajdúszoboszlói gasztronómiaért elnevezésű kitüntetését adta át a tervezésben és a kivitelezésben kimagasló munkát végzőknek.

„Meg kell találnunk az eredményes cselekvés módját”

VIRIZLAY GYULÁNAK, A SZOT TITKÁRÁNAK
MÁJUS 1-JEI, ÜNNEPI RÁDIO- ÉS TÉVÉBESZÉDE

Kedves Nézőim, kedves Hallgatóim!

A munkásosztály nagy nemzetközi ünnepe készülünk Előestéjén köszöntöm önöket a párt, a kormány, a szakszervezet nevében.

Május elseje sajátos ünnep: a munka és az emberi méltóság szülője, az esztendő egyik legszebb napjaként él bennünk.

Sokan ünnepelnek ma szerte a világon, sajnos beárnyékolta égbolt alatt. Szándékosan megrottott világpolitikai légkör és a vele együtt járó gazdasági gondok fenyegettségében ünnepelnek a dolgozók. De ünnepeljenek! S hívünk mi is mindenkit az ünnepre. A munkát ünnepeljük, s a munkával együtt a holnapot is.

Eddigi fejlődésünk életünk minden területén jelentős gazdagodást mutat, és méltánylát érdemel. Előrehaladtunk a szocializmus építésének útján; nemzeti vagyunk nőtt; az egzisztenciális bizonytalanságot megszüntettük; figyelemreméltó szociális biztonságot teremtettünk; milliók tömegek emelkedtek fel anyagi helyzetükben, tudásban, magatartásban.

Szólnunk kell azonban az érem másik oldaláról is. Az utóbbi években nem tudtuk elérni azokat a célokat, amelyeket magunk elé tűztünk, pedig szerényebbek minden eddiginél. Ezért ma több a nehézségünk, mint korábban. Megnöttek a családok, az egyes emberek gondjai.

Nehézségeink vannak a gazdálkodásban és a gazdálkodás eredményeinek igazságosabb, munkához kötődő elosztásában. Élnék társadalmunkban gondokkal küszködő idősök, egyedül levők, nagycsaládok és fiatalok, pályakezdekők.

Az ország vezetői, a szakszervezetek is gyakrabban kérték a dolgozók megértését. Nem állítjuk magunkat! Gyötrelmes és felelősségteljes kényszerből születik minden olyan lépés, amely korlátozza az életszínvonal emelését.

Ebben a helyzetben érthető, ha a dolgozók igénylik, hogy a vezetők is jobban értsek meg az emberekben felhalmozódott feszültségeket, gondokat. Érthető, ha nő az intézkedéseket kísérő társadalmi figyelem, és gyakran jogos türelmetlenség, tőlünk eredő gondjaink megoldatlansága miatt.

Sajnos jelenleg nem várható látványos vagy gyors eredmények. De él bennünk az az elhatározás, hogy ebből a helyzetből mielőbb kikerüljünk, saját erőnkkel. Ez lehetséges, noha nem könnyű. Egész életünk, jövőnk szempontjából kulcsfontosságú, hogyan alakul gazdaságunk ereje, milyen eredményeket érünk el.

Meg kell találnunk az eredményes cselekvés módját és lehetőségét.

A kedvező változás eléréséhez nemcsak egy-egy ember, nemcsak néhány kollektíva, hanem az egész társadalom tehetségének, szorgalmának, alkotó erejének mozgósítása szükséges. Olyan egységes akarat és cselekvés, amely nélkül társadalmi méretekben semmiféle átalakulás nem képzelhető el.

Ebben a nehéz időszakban mi mást hívhatunk segítségül, mint a dolgozó tömegek alkotóképét?

Több, jobb munkával, intenzívebb szellemi ráfordítással, koncentráltabb szervezéssel ismételjünk meg magasabb szinten korábbi eredményeinket. Feladatunk: szerény lehetőségekből, kevés anyagiakból többet, elménk, kezünk nyomán jobb minőséget teremteni.

Ha tudunk háborúból, romokból, ha tudunk a hiteket romboló 1956-ból, akkor most, jó érdekek vonzásában miért ne tudnánk ismét előbbre lépni? Együttesen, a dolgozókat bevonva minél hamarabb tevénytünk olyan helyzetet, melyben erősebb lesz gazdaságunk!

Felerősödött az igény, hogy a hatékony cselekvés érdekében nyerjük meg minden egyes ember jószándékú magatartását, bizalmát. Minden munkahelyen legyünk képesek a fejlődés követelményeire való alkalmazkodásra, hogy minden emberben ki-

alakítsuk a politikánkra, intézkedéseinkre cselekvéssel válaszoló magatartást.

Az a törekvésünk, hogy olyan társadalmi légkört teremtsünk, amelyben a cselekedni akaró emberek nagyobb lehetőséget kapnak. A felelősséget érző, a jobbját gondolkodó, a társadalom és a közösség érdekében tenni akaró emberek sokasága a szocialista építés biztosítéka.

Van erő a magyar dolgozóknak megint és újra együtt kiállni, együtt vállalni a megoldás lehetőségeit. Keresni a kibontakozás útját. Természetesen ez az érzésünk megerősít benne történelmünk, megerősítetnek szocialista, demokratikus fejlődésünk tapasztalatai.

A Magyar Szocialista Munkáspárt gyakorlatának megfelelően arra törekszünk, hogy olyan társadalmi mozgásirányokat jelöljünk és szervezzünk, amelyek távlatokat nyitnak. A szakszervezetek is folyvást arra törekedtek és törekednek, hogy a kibontakozás útját, sőt az égyének útját is, pártunk politikájával összehangolva, a közösség boldogulásának irányába vigyék.

Nem titok dolgozó népünk előtt, hogy a kormányval is, a párt vezetésével is többször egyeztetünk és újra egyeztetünk szempontjainkat, a kormányval összehangoltuk a várható és a bekövetkezett intézkedéseket. Ha kellett, vitáknak, ha kellett, figyelemfelhívó eszmecsereket adtunk hangot állásfoglalásunknak.

Nem könnyű a hozott döntések szükségességét belátni. Nem könnyű feszesebb munkatempóban dolgozni, ugyanakkor tudomásul venni az áremeléseket. Nem könnyű újat kezdeni, esetenként munkahelyet változtatni. A szakszervezet tisztában van vele, hogy ezek a lépések nem népszerűek, nem lelkesítőek, csak hogy elkerülhetetlenek.

Népünk nem először és nem is utoljára bizonyította és bizonyítja, hogy képes erőfeszítésekre. Tud felelően gondolkodni, képes túllátni az országhatárokon, képes tanulni mások kudarcaiból és sikereiből.

Most meg kell tanulnunk, hogy az életszínvonal lassúbb emelkedése közepette éljünk, mégpedig keményebb munkával, célzesebb szervezéssel.

Ezen a nehezen jött tavaszi napon, főmérve a reánk váró nem könnyű tennivalókat, ne a feladat nagysága riasszon, hanem a bizalom adjon erőt! Bizalom saját képességeinkben, bizalom a párt vezető erejében.

Ha mindenki a legjobb tudása szerint, a lehetőségek jó kihasználásával dolgozik, politizál, veszi vállára a kisebb vagy nagyobb közösség dolgát, akkor az ország egésze nemcsak legyőzi a nehézségeket, hanem értékeinket megőrizve, magunkat megedzve kerülünk ki belőlük.

E feladatra hív a munkásosztály nemzetközi seregismelje. E feladatra hív magyarságunk. E feladatra hív kötelességtudatunk.

Tisztelt Nézőim, kedves Hallgatóim!

Figyelmünk ma a Szovjetunióra és a többi szocialista országra irányul, hiszen a szocializmus építésének most nyíló új útjai gyorsabba tehetik saját fejlődésünket is. Erősíthetik gazdaságunkat, és demokratikusabbá formálhatják politikai arculatunkat. Figyeljük, elemezzük a testvérországok eredményeit, keressük a közös és a sajátos fejlődés útjait.

A magyar dolgozók újra meg újra kifejezik akarataikat, hogy a szocialista országok dolgozóival éppen úgy egységben, ahogyan a nyugati világ haladó erőivel is közösségben, azt akarják, hogy ne kelljen a harmadik világháború fenyegettségétől rettegni.

Bármilyen nehéznek érezzük is gondjainkat, bármilyen sokszor érezzük is békénket veszélyeztetve, soha nem tévesztjük szemünk elől, hogy saját jövőnk, értelműs jövőnk egyetlen útja, a szocializmus útján van kijelölve — mondotta befejezésül Virizlay Gyula. (MTI)

Átadták a SZOT-díjakat

Csütörtökön a SZOT Szá-
lóban ünnepélyesen kiosztot-
ták az idei SZOT-díjakat. A
szakszervezeti mozgalom e
kitüntetéssel azoknak az
iroknak, művészeknek, tudó-
soknak, a művelődésben te-
vékenykedőknek az alkotó
munkáját ismeri el, akik a
dolgozók művelődésének
szolgálatában kiemelkedő si-
kereket értek el. Az ünnep-
ségen jelen volt Berecz Ján-
nos, az MSZMP KB titkára
és Csehák Judit, a Minisz-
tertanács elnökhelyettese is.
SZOT-díjat kapott Deme
László nyelvész, Gregor Józ-
sef operaénekes, Juhász
Judit rovatvezető-helyettes,
Koltai Róbert színművész,
dr. Lehoczy György orvos,
Rossa László zeneszerző,
Szabó Balint társadalomtu-
dós, idős Szabó István szob-
rászművész, Szónyi G. Sán-

dor vezető rendező, Tatay
Sándor író, Tóth István nyu-
galmazott főiskolai tanár,
Tóth Valéria szobrászművész
és Vitézy László filmrende-
ző.
A kitüntetettek Kósáné
dr. Kovács Magda, a SZOT
titkára köszöntötte. Beszédé-
ben emlékeztetett arra, hogy
a szakszervezeti mozgalom
magas elismerését immár
50. alkalommal adják át a
dolgozók közművelődését ki-
emelkedően szolgáló tudó-
soknak, alkotó értelmiségi-
eknek. Ez a kitüntetés jel-
képes kifejezése annak, hogy
a szakszervezeti mozgalom
az érdekek és az értékek kö-
rében előresorolja a tudás,
a művelődés szolgálatát.
Mint mondta, korunk meg-
kívánja, hogy a mozgalom
ne csupán a szakmai isme-

reték, a hagyományos kultu-
rális értékek megismerését
és elterjesztését segítse, ha-
nem hozzájáruljon hétköz-
napjaink új tartalommal
való megtöltéséhez, a csá-
láddal, a különféle intézmé-
nyekkel és társadalmi szer-
vezetekkel együtt formálja,
erősítse és védje az élet új
minőségének elemeit. Vége-
zetül hangsúlyozta: az embe-
reknek ma nagy szükségé-
gük van a kultúra értékeire
ahhoz, hogy felmerhessék a
változó világ menetét és
megérthessék saját sorsuk
alakulását felgyorsult vilá-
gunkban.

A díjakat Gáspár Sándor,
a SZOT elnöke adta át. A
díjak átadása után a SZOT
elnöksége fogadást adott a
kitüntetettek tiszteletére.
(MTI)

Szakszervezeti kitüntetések

A május elsejei rendez-
vényesorozat keretében az
szmt-székhezban ünnepeket
rendeztek. A munkásosztály
nagy seregismeljenek ün-
nepéről Zsurovits Sándorné,
az szmt titkára emlékeztet
meg. Ezt követően kitünteté-
sek átadására került sor.

Szakszervezeti Munkáért
ezüst fokozatú kitüntetést
kapott Csetreki Károly, a
szakszervezetek derecskei
nagyközségi bizottságának
titkára, dr. Jankó Erzsébet,
az szmt társadalmimunka-
védelmi ellenőre, Törös An-
ta, az szmt politikai munká-
társára.

Szakszervezeti Munkáért
oklevél kitüntetésben része-
sült Czédl Zoltánné, az
szmt ügyvitellelője, Gut
Sándorné, a szakszervezetek
hajdúnánási városi bizottsá-
gának gazdasági felelőse,
Papp Gyuláné, az szmt ügy-
vitellelője.

Zsurovits Sándorné, az
szmt titkára a Szakszervezeti
Munkáért arany fokozatú
kitüntetését szerdán Buda-
pesten vette át.

A szakszervezeti mozga-
lomban kiemelkedő munkát

végző tisztségviselők és ak-
tivisták részére központi és
helyi ünnepeken az aláb-
bi szakszervezeti kitünteté-
seket adták még át.

Szakszervezeti Munkáért
arany fokozatú kitüntetést
kapott: Bodnár József (Mező-
városi Vállalat, Debrecen),
Borsi Andrásné (Hajdúböszörményi Fa-
ipari Vállalat), Cseh József
(Vasutasok Szakszervezete
területi intézőbizottsága),
Dóró Ferenc (Hajdúszoboszlói
Állami Gazdaság), Gara-
ncsi Mihály (Hajdú-Bihar
Megyei Sütőipari Vállalat),
Kovács Árpádné (Tivíz),
Kovács Józsefné (Magyar
Kereskedelmi és Hitelbank
Rt.), Pogoritsky Tibor (Deb-
recen MÁV-BFF), Molnár
Lajosné (Debreceni Ruhagyár),
P. Nagy Ferenc (Hajdú-
Volán), dr. Schnitzler Józ-
sef (DOTE), Schwarz Józ-
sef (Hajdú-Bihar Megyei
Tanács Egitőipari Vállalat),
Takács Gyuláné (Berettyó-
újfalui és Vidéke AFESZ),
Viktor Sándorné (Debreceni
Kötőtárgyár).

Szakszervezeti Munkáért
ezüst fokozatú kitüntetést
kapott: Boda Gábor (Főnix Ruházati

Vállalat),
Czibere Albert (MÁV Deb-
recen Vontatási Főnökség),
Czifra Imréné (Debreceni
Ruhagyár), dr. Damjanovich
Klára (DOTE), Dihen Ist-
vánné (Debreceni Baromfi-
feldolgozó Vállalat), Erdélyi
Zoltán (Hajdú Megyei Alla-
mi Egitőipari Vállalat), Fe-
jér Györgyné (Alföld Elelm-
miser- és Vegyiárú-keres-
kedelmi Vállalat), Géder Ján-
osné (Minőségi Szabó Ipari
Szövetkezet), Hadházi László
(HVDSZ megyei titkársá-
gának nyugdíjas revizora),
Kaza János (Magyar Mű-
anyag-feldolgozó Vállalat
debreceni gyára), Kovács
Pál (Berettyóújfalui Állami
Gazdaság), Kuruczné Gali
Vera (Debreceni Tartósító-
ipari Kombinát), Lakatos
Istvánné (Debreceni Do-
hánygyár), Marozsán Endre
(Allattenyésztő Vállalat),
Mazló Árpádné (Hajdúsági
Iparművek), dr. Nagy Ág-
ta (Hajdú-Bihar Megyei Taná-
cs Kórház-Rendelőintézet),
Szabó Csabáné (Társadalom-
biztosítási Igazgatóság),
Szikszai Gyula (Biosal),
Tóth Attila (Éfédosz megyei
titkár).

Eredményes újítási verseny az MGM-ben

A Magyar Gördülőcsapág
Művekben 1986-ban közel
ötszáz dolgozó vett részt az
újítási versenyben. A szocia-
lista brigádok jelentős mér-
tékben kivették részüket az
újítási feladatokból. Ezt tükrö-
zi, hogy a negyvenegy bri-
gádból 311 tag jelentkezett
újítási javaslattal. Az MGM-
ben az elmúlt esztendőben
végül 132 javaslatot fogad-
tak el s hasznosították a
gyakorlatban. Ennek ered-
ményeként 9 millió 239 ezer
forint megtakarítást regisz-
tráltak a vállalatnál.

A szocialista brigádokat és
az egyéni újítókat — közöt-
tük a legeredményesebb nö-
ket, a fizikai dolgozókat és
a legfiatalabb ötletembere-
ket — külön díjazták.

Óvodavavatas Szentpéterszegen

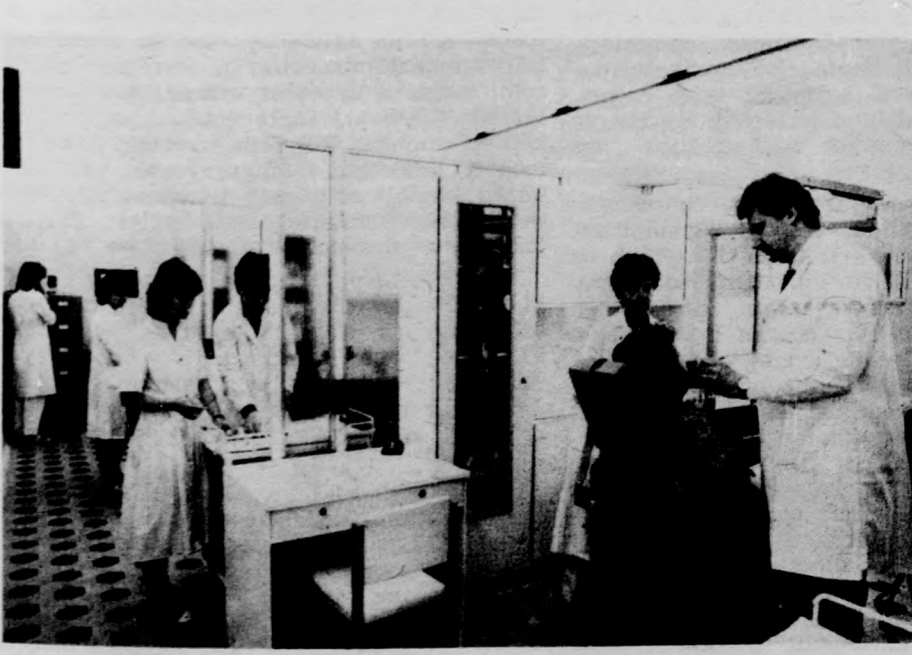
A szentpéterszegi általá-
nos művelődési központ nap-
közi otthonos óvodájának
avatási ünnepségét rendez-
ték meg április 30-án, csü-
törtökön délután 16 órakor
az intézmény óvodájának az
udvarán.

A vendégeket Tornyai La-
jos, a községi tanács elnöke
köszöntötte. Megnyitó beszé-
dét mondott és az új óvo-
dát átadta dr. Gyarmati
Kálmán, a megyei tanács el-
nökhelyettese.

1984-ben nyilvánították
életveszélyessé a régi óvoda-
épületet, s lebontották. 1985
őszén kezdődött az új óvo-
da építése, mintegy 6,7 mil-
lió forint beruházással. Az
összeghez 5,5 millió forinttal
járult hozzá a Hajdú-Bihar
Megyei Tanács, a beruházás
további pénzüsségét a helyi
tanács és a településfejlesz-
tési hozzájárulás adta. Jel-
entős társadalmi munkát
végzett a Damjanich Terme-
lőszövetkezet, és a község
lakossága is kivette részét a
községi szinten kiemelkedő
beruházás létrehozásában.

Dr. Gyarmati Kálmán Ki-
váló Társadalmi Munkáért
72 gyerekkel.

Fogászati rendelőt adtak át Debrecenben

A Béke útja 10-12. szám alatti felnőt-
fogászati szakrendelő „átköltözött” a túló-
dalra, a 11. szám alatti műemlék jellegű
épületbe, melynek az átalakítása és felújí-
tása közel tízmillióba került. Az alagsorban
öltözőket, raktárakat, mosdókat és egy ki-
sebb oktatótermet alakítottak ki, a föld-
szinten korszerűen felszerelt gyógyítóhelyek
(ambulancia, kezelők, fogszéki műtő,
röntgen), a tetőtérben pedig irodák és tár-
salgók kaptak helyet. Az összalapterület 664
négyzetméter. A „fogfájásokat” reggel fél
nyolctól este fél nyolcig tizenkét orvos és
tizennégy asszisztens várja.

Április 30-án, csütörtökön délelőtt az ün-
nepélyes átadáson — többek között — meg-
jelent dr. Bényei Miklós, a városi pártbi-
zottság titkára, dr. Debreczeni Ferenc, a
városi tanács elnökhelyettese és dr. Orsós
Sándor, a Központi Szomatológiai Intézet
igazgatója. Dr. Juhász György városi főor-
vos köszöntöje után dr. Szép János intéz-
ményvezető főorvos vette át a rendelőt.

„Találtam hét nagy csodát...”

LÁTOGATÓBAN DR. VAJÓ PÉTERNÉL

Útban hozzá tudatosult bennem, hogy ha voltak személyes indítékaim e beszélgetéssorozat elkészítésében — a legfontosabb alighanem az öt bemutatni szándék volt. Nem mondtam ezt neki. Így is tartottam attól, hogy a barátság ez ügyben esetleg nem jó közvetítő. Mint kiderült, az ifjúsági mozgalomban szövődő barátságunk miatt ós ügy vélekedtet, hogy nehéz dolog lesz nekem választólni. Tévedtünk. Rengeteg mondanivalót tartogató számunkra és ez nem csoda. Mindig az a megfelelő ember volt, aki megfelelő helyekre került. Lehetne ma is fentebb, bárhol. A funkciókban sohasem a személyes karrier volt számomra fontos szempont, noha ezeket erőpróbnak tekintette. Az a típus, aki képes is, hajlandó is világot váltani.

— Volt-e valamilyen életfilozófiád? — kérdezem.

— Gyerekkoromtól foglalkoztam, hogy van-e a világnak hét nagy csodája. Akkor fogalmazódott meg bennem a gondolat: vajon felépíthetünk-e a magunk számára is hét csodát és azt megtalálhatjuk a saját életünkben? És ha létezik, hogyan tudnám azt megfogalmazni? Úgy látom, én találtam hét ilyen nagy csodát a magam számára és sikerült is ezeket átélni és megismerni. Valamilyen szempontból, mind a hétre volt lehetőségem és én meg életem is ennek a büváköre én. Igaz, nem azonos nagyságrendűek és nem azonos módon befolyásolták az életemet.

— Felsorolná ezeket?

— A politika, a tudomány, a vezetői tudás, közoktatás-tanulás, az ifjúság, a sport, a nagyvilág, ahol más népek élnek. Mondhatnám persze a nyolcadikat is: a családot. De ez minden normális és egészséges ember számára természetes: a gyerekek és a család a mikrokozmosz. Ez volt az én életfilozófiám.

Azt hittem, nehezebb döntés lesz, hogy mit közzöljünk ezúttal a nyilvánossággal a beszélgetésből. Spontan módon a politikai életű „csodája” került előtérbe. Pedig Vajó Péter végül is ismert tudós és tudománysszerző szakember lett. Tehetséges fizikust sejtettek benne professzorai, de már az 50-es években a vele kapcsolatos politikai tervek miatt a kisebb megterhelést jelentő matematika-fizika szakon fejezte be tanulmányait a KLTE-n. Aztán újra szakmát váltott: bölcsészdoktorrá avatták. Később a neveléstudományok kandidátusa lett. Közül száz publikációja van. Jelenleg Budapestén él: az Országos Pedagógiai Intézet főigazgatóhelyettese.

Szük értelemben vett politikai pályafutása 1971-ben fejeződött be. Szívesen tekint végig ezen és két szakaszra bontja.

— Nem hivatasosan, hanem társadalmi munkában vettem részt 1947–1957 között a politikában. Ez a bevezető-tanulmány idoszkait Karcagán és Debrecenben. Jókor születtem ahhoz, hogy a politikával találkozham. Nagy élményekkel és nagy feszültségekkel teli idoszkait volt az 50-es évek eleje. Roppant nehéz volt akkor politizálni. Az egyetem nagy viták folytak. Én mint fiatal ember igen nagy szellemi töltést kaptam ezekből. A legnagyobb élményeim közé tartozik, mert színt kellett vallani, érvelni kellett és ütközni.

Megelevenedik egy nehéz idoszkait, amelyben Vajó Péter egyértelműen és habozás nélkül cselekedett. Így fordított a szerény elbeszélést és tudom is, hogy így volt. Néhány életra szó-

ló élményét csak sommázn tudom. Amikor 1956. október 20-án — egyetemi DISZ-titkár és párt-éb tag volt — neki kellett az aulában 1000 ember előtt állást foglalni a szegedi egyetemisták 12 pontos követelésének fogadásáról, elutasításáról. Más nem vállalta a politikai felelősséget. Ő feladatként kapta. Delegáltak a küldöttségbe, mely Budapestre képviselte a debreceni diákokat — és fent rekedt. November 10-én ért haza Karcagra. Hamar Debrecenbe hívták. Tagja lett az MSZMP ideiglenes megyei bizottságának. Sok értelmiségi nem vállalta, ő igen. Meg is nyertek érte. Mások segítettek. Izzalmas eseményként idézi, amikor Farkas Dezsővel és Mojzes Jánossal — barátjaival — megszervezték az egyetemi KISZ-t. Ezeknéj is nagyobb élménye, hogy küldött volt

az MSZMP első országos értekezletén, ő volt az egyedüli 23 éves aluli. Részletesen felidéli a Révai-Kádár vitát. Majdnem szót kapott ő is, aki 1954-től tagja a pártnak.

A második szakasz 1957-ben kezdődött, amikor hivattásterületen kezdett foglalkozni politikával. A megyei KISZ-bizottság iskolafelelőse lett. Egy nagy dilemma, a máig tartó kettősség első fordulóját dől el: tudós pályát vagy politikai karrier? Ma is nagy kérdőjel van mondata végén.

— Melyik is az igazi szerelm? 1957-től kezdve részt vettem a politikában, a napi politika alakításának valamilyen igényével. Ami rám hárult: próbáljuk meg a tanintézetekben létrehozni a KISZ-t.

— Pontosan tudad, mit kell tenned?

— Igen. Két dolgot ismertünk fel — ezek ma is fontosak. Az egyik egy követelményrendszer kidolgozása, amely megkülönbözteti a szervezethez tartozókat a szimpatizánsoktól. Kós Samuval és Petrikás Árpáddal kidolgoztuk ezt a „próba-rendszert”. A másik az a felismerés, hogy komoly ifjúsági munka csak érdemleges és jó színvonalú vezetőképzéssel bontakozhat ki — a követelménytámasztás mellett. Mindkettő országos program lett. Közben felejthetetlen élményeket és barátokat szereztem.

— Három évig voltál megyei KISZ első titkár 1962–1963-ban. Nyilván felfigyeltél rád, mert osz-tályvezető lettél a KISZ-központban. 1964-ben már a KISZ KB titkárként láttunk viszont, 1971-ig. Te voltál az általános helyettes. Hadd kérdezzem meg: érzékelted-e a váltást, mikor a „nagy” politika közlébe kerültél?

— Nagyon érzékeltem és elég rosszul életem meg. Lakóhelyet, barátokat, mindenkiket nélkülözni kellett. Ez eleve az új vállalkozás ellen szólt. A megszokott és nagyon szimpatikus közegből, Debrecenből kellett elmenem. Hogy nem könnyűen tettem, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy egy évig nem költöztem el, ingáztam. Igazából Budapestben ismertem meg azt, hogy mi a politika „nagy sűrűje”. Mert amíg Debrecen-

ben voltam, az annyira emberközelis politikai volt, nap-rakész visszajelzésekkel.

— Végül is miben foglalkoztat ósse a „váltás” tartalma?

Gondolkodás nélkül válaszol:

— Hiányzott az a kontroll, amelyre otthon mindig számíthattam. Az én barátaim napról napra figyelmeztettek, ha nem jól döntöttem: vigyázz! Két nap alatt jött a visszajelzés, azonnal szembesültem a dolgokkal. Benne életem a közegben, nem mozogtam légüres térben. Ezt a közegét én nem tudtam pótolni Budapestén. Teljesen másképp kellett áthangolódn. Teljesen más szintje volt ez a vezetésnek és politikaformálásnak. Éreztem, hogy óriási különbség van a két-között. A KISZ KB-ban úgy érezte az ember, hogy egy más dimenzióba került. Elvesztette az eleven kapcsolatot a valósággal. Nagyon sok az áttétel, megszűrik az információkat, amelyek eljutnak hozzá. Ott valamilyen döntésre jutni óriási kompromisszum. Meg kellett tanulni, hogy egy ilyen apparátusban érdekevezető folyamat zajlik le. A saját elképzeléseit az ember törőmentesen nem tudja érvényesíteni. Másrészt hiányzott számára az a kontroll, ahol le tudta volna mérni döntésének a pontos eredményét és a fogadó közeg reakcióját. Megpróbáltam sokat járni a szervezetekhez, de ez nem ugyanaz. Nem csatolódik vissza mindaz, ami korábban magától érthető volt. Itt pólólógus mechanizmusok kellett kipepíteni ahhoz, hogy biztos közegben mozogj és ne légy félreinformálva a valóság eseményekét illetően.

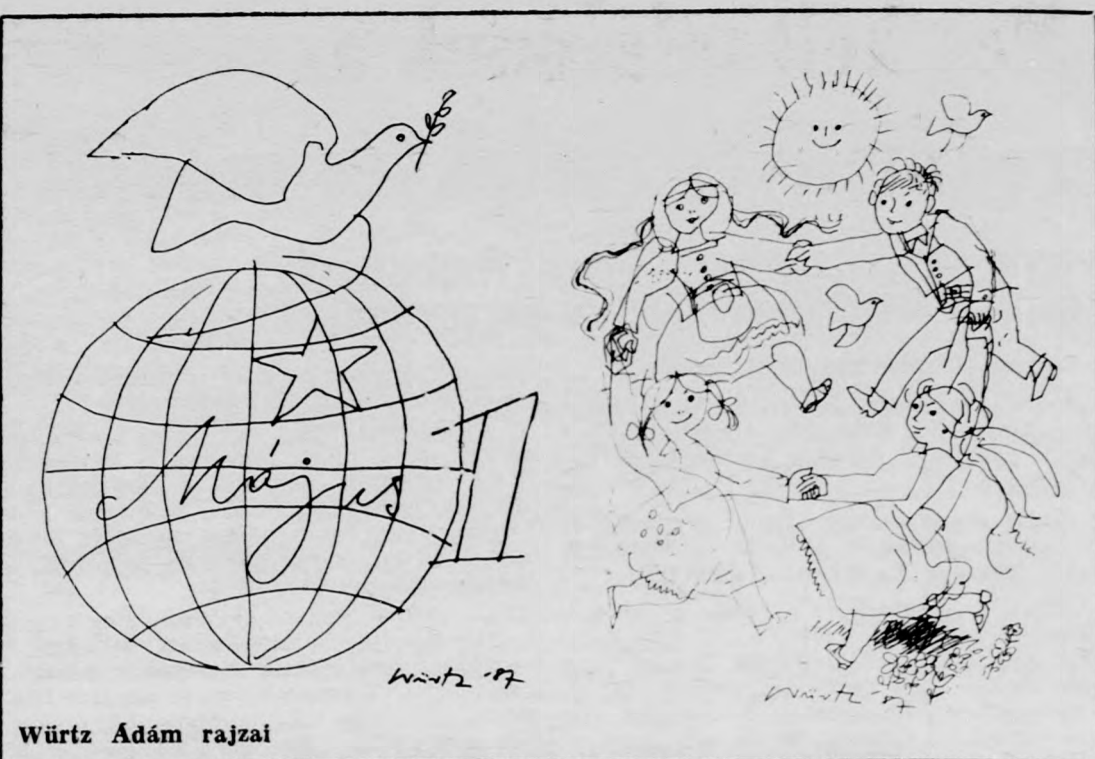
Izgatottan várom a választ arra a kérdésre: mennyiben hagyta rajta keze nyomát az ifjúságpolitikán? Hiszen ezt a tevékenységét közelről láttam. Válasza itt is biztos és pontos, mint azoké általában, akik tudják mit akarnak, mit kell tenniük és mire képesek.

— Abban láttam az egyik legfontosabb feladatot akkor, 1966-ban, hogy kidolgozzuk az ún. rétegmunkát. Megpróbáltuk végig gondolni, hogy korosztályok, specifikumok vannak az ifjúságon belül. Nem lehet egységeként kezelni. Az egyetemi ifjúsággal kezdtük, bár ez nem felelt meg annak a klasszikus politikai felfogásnak, hogy a munkásifjúsággal kezdjük. — Nyilván itt volt meg a koncepció, sőt, emlékszem, hogy így volt.

— Valóban mi készültünk fel leghamarabb és ezt az események sürgették: az egyetemisták követeléseit, hogy jobban részt vegyenek a politika formálásában és több joguk legyen az egyetemen. Létrehoztuk az egyetemi hallgatók tanácsát, kimunkáltuk az állami vezetőséggel a minisztériummal — szembeni követelményeket is az ifjúsági szövetség részéről. Ekkor került sor arra az egyetemi reformra is, amelynek keretében a KISZ megkapta a jogosítványokat, amelyek alapján tudott politizálni — szóval, valami újat kezdtünk el. A másik ilyen, hogy kezdtük felismerni: az ifjúsági kérdésekkel való hagyományos foglalkozás már nem elegendő. Kezdtünk ezzel foglalkozni, hogy ifjúságtudásra volna szükség, az ifjúsági problémák tudományos megismerésére.

Mindennek aligha kellett kommentár. És mindez mégis csak egy részlete annak, amit tőle megtudtam. Valószínű sorozatot kellett volna írnom róla!

Mojzesné Székely Katalin

A munka örömeinek erőterében

Fejek, kezek. Nem láthatok bele a világ legfantasztikusabb komputerébe, az agyba, így hát azt nézem, ami szemmel látható belőle: a kezeket, a létrehozott alkotásokat. Vagy azt a folyamatot, amit — a „központ” utasításainak engedelmessége — megszületik valami. Csodálatos szerszám a kéz, cseng vissza nagyapám egyik kedvenc mondása. Ha akarnak, valóban sokat tudnak a karcsú, finom vagy tömpe, vastag ujjú kezek. Mindenkinél más keze van, más a szerelőé, a kőművesé, a péké, a pedagógusé, a mérnöké, az íróé, az iparművészé... A leegyszerűsítetteket kedvelők szerint a költő születik, a tudós pedig azzá lesz. Így akarják megkülönböztetni az erredendő isteneket a túlság teltségűket a kivételes képességektől minősített emberektől. Gyanyó, a tehetség önmagában kevés, de ki-eljesztéséhez nem helyezkedés, szerencse, hanem sokkálta inkább kitartó szorgalom, a személyiség következetes kimunkálásának küzdelme szükségeltetik.

...
Már az első mondatuk is igazi vendéglátó vére vallott, amely hosszú évek alatt pirosodott-sűrűsödött meg bennük. Igaz, meg-megcsapolták, hiszen a mesterben ott rejlik a tanító. A tapasztalatokat, a mentalitást áll kell csörgödzetni a kezdőkbe. Ez a bizonyos mondat minduntalan megcsap: „nézzen csak körül kedves úram, s válasszon, vegyen!”

Többnyire azonban kenyérre, tejre, sóra, cukorra, parizsra telik. Szabódi méggem kell, a kedveskedő titulus azért nem marad el. Pedig a borraló is szűkösen csordogál. A munka? Kérdéseimre egyértelműen válaszoltak: Úgy beléköj-tották a hitet, hogy a feltűnedező ügyeskedőkre is csak legyintünk. Nem igazán elégedet; emberek ok, ahogy senki sem lehet az, ha csupán a pénzszerzés jár a fejében. Számunkra fontos, hogy meglegyen minden, amit a vendég rendel; mi szemnek, szájnak ingere, jól érezze magát a vendég.

Tetszetős pavilonnal, bevöcsalagató „kereskedőármánnyal” pakolnak ki esztendőktó a hortobágyi lovasnapokra is, noha meglehet, nem mindig éri meg. Árút vesznek át, pakolnak, főznek-sűtnék, kiszolgálkának, takarítanak, mikor mit kell csinálni. Ilyennek ismertem meg még tavaly Bányainé Szabó Ilonát s a főnökét, Nagy Imrénét a Park étteremből. Oly kedvesen, nem lanyhuló hittel kínálják az ételeket, italokat, hogy az ember megadja magát. S fizet. Szívesen teszi, mert törődést, udvariasságot, gyorsaságot és tisztaságot tapasztal. „A munka öröme?” — kérdezték mindketten. — Ha a vendégek jönnek. Nálunk minden finom — kacsintottak huncutkasan — specialitásaink vannak...

Bizonygati különösebben nem kell, hiszen orromhoz hivatogó illatok szálltak. S nekik, bár szavát tették már többször, az se számít, hogy néha a vendég nem vendéghez illó módon viselkedik, vagy hogy a kánikulában igencsak elkelve a hortobágyi pavilonban egy ventilátor.

„Nem szeretek gazt látni!...”
Gyenge Lajos huszonkét évig volt a Berettyóújfalui Állami Gazdaság igazgatója, huszonkét évesen kapta első munkafeladatát, s azóta ezrével hajította végre ezeket, 1200, majd 600 dolgozóért felelt egészen ez év márciusáig, amikor is nyugdíjba vonult.

— A föld, a gazdálkodás a mindenem ma is. Marasztaltak, de úgy gondoltam, most már jönnek a fiatalok. Megéltam az „utasítom, elrendelem” szellemű idoszkait, a fokozatos enyhülést, azt is, hogy nem kinevezik, hanem választják a vezetőt. Voltak nagyon nehéz éveim a munkában. Amikor például egy pesti műszaki tanácsadó kitésekelttem, mert magas lóról beszélt velem s utasított, fizetésemelésből való kimaradással fizettem meg az árát. De máskor is előfordult, hogy ellenszégülemmel — amit a termelés, a gazdaság dolgozóinak érdeke diktált — meg-inogtattam magam alatt a „bársonyszéket”. Akkor sem vesztettem el a hitemet! Dolgoztam, együtt a munkatársaimmal (szerencsére jó gárda állt mögöttem), hogy

több legyen. S ha jogosan lakás, kölcsön, óvodai elhelyezés kellett a dolgozóimnak, bevettem a tekintélyemet is. A termelést és a szociális gondoskodást tartottam a legfontosabbnak. A hetvenes években ha akartam volna, megszüntethettem volna az igazgatótanácsot, engedték. Nem tettem. Úgy éreztem, kell az az „agytrósz”. Ha kommunista szombatot szerveztünk, fogtam a lapot én is. Az irodistákkal együtt mentem ki a mezőre hörőségöt irtani. Fogadónapot vagy -órát sosem tartottam... Gyenge Lajos '65-ben a kórmós traktorok idején kötötte össze életét az akkor 16 millió forintot vesztéssel záró gazdasággal. Amelynek most 520 milliós vagyona van és 20 millió forint önkéntes tartalékalapja. Tavaly például három hónap alatt építették föl a Bábolna-szarítót. A csönés szívószággal dolgozó igazgató a történetek, tennivalók sűrűjéből kilépve néz vissza a nyugdíjba vonulás tisztázásáról: „Hát, mondja meg nekem, nem öröm látni ezt a gazdaságot? Jó kezekben lesz továbbra is, a két általam figyelt, feladatokkal megmért utód közül választotta meg a tagság az igazgatót. Nyugodtan megyek ki a kiskertembe, ahol — mint az Á. G.-ban — nem szeretek gazt látni...”

Boldog az, ki vesszőparipájának élhet

Midő Szabó Jánosnéval, a húsipari vállalat óvodájának vezetőjével hozott össze egyik utam, külön örültem, lévén eredendően magam is pedagógus.

Világeletemben pedagógusnak készültem. Először képesítés nélkül kóstoltam bele a pályába, igazából az Óz utcai óvoda volt az én szakmai kovásom. Elvégezvén a bősórmani képzőt, hosszú évek gyakorlatát után kerültem az ÁHV óvodájába. S persze családi háttérrel. Úgy vélem, akiknek nincs gyereke, nem lehet igazán jó nevelő. Vezető sem, ha nem sikerül közösséggé kovácsolnia az ott dolgozókat. Nagy megtiszteltetés és máig tartó felelősséget jelent, hogy Szűcs Lajosné nyugdíjaztatása után rám esett a választás. Mit mondanék a gyermekformálás semmihez sem hasonlítható szépségeiről? Nekem ez a legnagyobb öröm. Ami nagyobb lenne, ha általában a szülőkkel szorosabban tudnának együttműködni a nevelő intézmények. A mi jelszavunk: korszerűség, nyitottság és minőség. A cég ennek megvalósításában partnerünk... Nekem nem a vezető övő nő irásztala a fontos, hanem az, hogy a negyescsoportos, tehát ideális „felállásban” elhelyezett száz gyereket kilenc jól képzett munkatársal nevelhetem — a jövőnek Szabodon, játékosan, de igényesen. A lényeg: felfedezni és erősíteni az értéket, az egyéni színt, hiszen az érték nem az általában, hanem a szóródásban van.

Szabó Viktornak, az Alföldi Nyomda termelési vezetőjének a nyomda az első munkahelye, s úgy tűnik, végleg összekötötte sorsát a céggel.

— Shaw Pygmalionjában olvastam, hogy boldog ember az, ki a vesszőparipájának él. Azaz: hobbinak tekintheti munkáját, kedvvel végzi azt. Gondok garmadájában is jól érzem magam az emberek, a gépek, a megoldandó kérdések között. Nincs annál izgalmasabb, mikor megfelelő feleleten törheti a fejét az ember — és az sikerül is. Bár gimnáziumba szőlt a felvételi papírom, mégis a nyomdát választottam annak idején (’59-ben), mert jobban vonzott a kétkézi munka. Ma sem szeretek írásztal mögöt ücsörögni. Magasnyomó gépmesztől később művezető lettem a kötszesben. Akkor minőségileg kellett fölzárkóznom a modern cégpekhez.

Nem véletlenül, tudatosan választották ki, készítettek föl vezetése. Az eredmények azt tanúsítják, hogy mindkét fél jól lépett. Ellenérték sem szikráztak föl, noha egy vezetőnek — miként egy karmesternek — a zenekar minden tagját a „fölférsre”, az egészséges, sikeres szereplésre kell összehangolni.

— Úgy kell kiállnom, hogy a vállalat és a beosztottaim érdekeit egyeztessem, megértessem. Együttműködés, tették, a problémák rangsorolása teremtenek harmóniát. Ha ezt látom, új erőre kapok.

Sz. Tamás Tibor

Májusi köszöntő

ÍRTA DANKAHÁZI JÁNOS, AZ SZMT TITKÁRA

1987. május elsején a Szakszervezetek Hajdú-Bihar Megyei Tanácsa nevében tisztelettel és megbecsüléssel köszöntöm a falvainkban, városainkban ünneplő szervezett dolgozókat, családtagjaikat, megyénk egész lakosságát.

Ünnepre ébredtünk ismét. A nemzetközi munkásmozgalom ebben az évben százegyedik alkalommal készül arra, hogy megünnepelje május elsejét. A munka demonstrációja ez a nap, annak kifejezése, hogy tudjuk: a világon semmi más nem képes teremteni, csak egyedül az alkotó, az emberi munka. Az, amit egész esztendőben szakadatlan erőfeszítéssel végzünk, egyetlen napon pedig megünnepelünk.

Szerzte a világon felvonulások, majálisok emberforgatagában egymásba fonódó, ökölbe szoruló munkások, baráti ölelések jelzik az egység tartozását. Május elsején a Kommunista Kiáltvány forradalmi harcra hívó jelszavának szellemében képzeltben egyesülnek a világ más-más tájain különböző társadalmi rendszerben élő, különböző nyelvet beszélő munkásai. Összeköti őket az egész földet átívelő, láthatatlan nagy erő, a szolidaritás, a kizsákmányolás elleni harc, a béke utáni vágy, az éhezők százába jutottat falat, az emberi élet lehetőségét és értelmét adó munka.

Egy évszázad alatt nagyot fordult a világ. Sok országban azonban ma sem kisebb jelentőségű az emberhez méltó élet- és munkakörülmények követelése, mint annak idején. A tőkés államokban milliók várnak állásra, a legszegényebb országokban tömegeket fenyeget a nyomor és az éhezés. A kontinenseket átfogó multinacionális ipari kolosszusok hatalmával ma a nemzetközi munkás- és szakszervezeti mozgalom áll szemben. Esméit és céljait az elődök fogalmazták meg: munkát, kenyert, emberi jogokat, tisztességes életet! Lehet és szükséges is ezeket a célokat korszerűen, mindig az adott körülményekhez igazodva megfogalmazni, de a lényegük változatlan.

Szövetségi politikánk eredményeképpen hazánkban az egész társadalom ügyévé vált, új tartalmat kapott ez az eredendően munkásünnep. Népünk életében összefonódott a nagy korszakváltásokkal: 1919-ben az első szabad május a reményt, az évszázados vágy beteljesülésének lehetőségét; 1945-ben a szabadság csodálatos ízét, örömet; 1957-ben az újrakezdés hitét adta. Ennek az ünnepnek jelenleg nem kisebb jelentősége, mint a nagy történelmi pillanatokban volt. Ma még nagyobb összefogásra biztat, az elkerülhetetlen megújuláshoz kínál erőt.

Miközben tisztelettel adózunk a legnehezebb történelmi időszakokban helytálló elődeinknek, s büszkeséggel tekintünk elért vívmányainkra, az ünnep emelkedett pillanataiban sem feledhetjük gondjainkat, munkás hétköznapjaink sürgető teendőit. Munkánk hatékonysága, gazdálkodásunk eredményessége elé magas mércét állított a világpiac és a hazai fogyasztói igény. Ennek a mércének sok szempontból még nem tudunk megfelelni. Ezért tudomásul kellett venni, hogy sokak még oly áldozatos munkájára sem volt elég életszínvonalunk megőrzéséhez, hogy a munkás évtizedek során megszolgált nyugdíj vesztett értékéből, hogy a felnőtt lét elkezdése, a családalapítás igen nagy terheket ró a fiatalok nagy részére. De tudomásul vehetjük-e mindezt holnap és holnapután is? Beleértóndozhatunk-e abba, hogy drágábban, alacsonyabb termelékenységűleg és csak közepes szinten állítjuk elő termékeinket? Sorscsapásnak tekinthetjük-e a csereárnyok sokat emlegetett állandósult romlását, a társadalom jelentős rétegeinél az ellátási problémákat s a mindnyájunkat bosszantó hibákat, hiányokat?

Úgy hiszem, ezekre a kérdésekre a társadalom józanul gondolkodó, közösen boldogulni kívánó többsége határozottan nemmel válaszol. Ennyi viszont nem elég! Azt is hozzá kell tenni, hogyan találunk kiutat a közös gondokból. Amilyen világos, hogy váltanunk kell sok mindenben, olyan egyértelmű az is, hogy a munka erejéből kell ezt megtennünk, mégpedig jobb munkával. Csakis saját erőnk, szívünk, tudásunk, fegyelmesebb, szervezettebb munkánk, mozgósított tartalékaink hozhatják meg a várt és kívánt javulást. Tudomásul kell vennünk, hogy korunk is történelmi kor, nagyméretű társadalmi változások hordozója, s a ma élő generációk szerepe semmivel sem kisebb, mint elődeinké volt annak idején. Saját magunknak kell hát vállalnunk korunk kihívásait. A különböző okok együttes hatása miatt megváltozott helyzet változást igényel a dolgozók szemléletében és magartásában is. Azonban nem egyszerűen a helyzet megváltozásának a megértéséről van szó csupán, hanem a változásoknak az életvitelben való következetes alkalmazásáról is. A megújulás szelleme ölt testet a Magyar Szocialista Munkáspárt XIII. kongresszusának határozataiban, amelyek rendkívül jelentősek, mert a dolgozók életszínvonalának érezhető javítását, a szocializmus eddigéig gyorsabb ütemű építését és a korszerű, fejlett műszaki színvonalon álló gazdaság kialakítását célozzák. Ez fejeződik ki a VII. ötéves terv célkitűzéseiben is, mely megfelelő nemzeti program társadalom számára. A szakszervezetek ezért különösen fontos feladatuknak tekintik, hogy e célok megvalósítása érdekében minden eszközzel segítsék az összhang megteremtését, a dolgozók hatékony

cselekvését. A magyar szakszervezetek XXV. kongresszusán megfogalmazott gondolat: „A bonyolult és nehéz gazdasági helyzetből való kilábalás összefüggő feladata, a munkásokoztály legfontosabb ügye” — pedig jelzi, hogy a megváltozott feltételekhez igazodva szakszervezeti mozgalomunk jól érti május 1. eszméinek mai üzenetét. A szakszervezetek a társadalom és az egyes ember érdekképviseletében és érdekvédelmében a gazdaság megújítását, teljesítőképességének javítását sorolják teendőik között az első helyre. Ezért teljes mértékben támogatják és a maguk eszközeivel segítik a gazdasági célok, tervek valóra váltását, mert csakis a gazdaság eredményei alapján lehet életszínvonalunkat megőrizni, az anyagi és a szociális javakat biztosítani. Más lehetőségünk nincs. Meggyőző munkával mindennapivá, természetessé kell tennünk az új gondolatokat és az új módszereket elterjesztésével járó küzdelmet. Támogatnunk kell a munkahelyen a rendet és a fegyelmet, a szervezethez, a hasznos munkaidőalap növelésére irányuló törekvéseket. Közös erővel olyan közszellemet kell teremtenünk, amely nem tűri a munka pazarlását és a szellemi képességek elhanyagolását. Ehhez vannak tartalékaink, képzett dolgozóink, minden, ami szükséges ahhoz, hogy kijussunk a mai nehéz helyzetből. Korunkban minden érték létrehozója a munka, ezért jogos igény, hogy az anyagi értékek megteremtésének és az abból való részesedésnek egyedül feltétele is a jól végzett munka legyen. Most minden eddiginél nagyobb szüksége van a szocializmus építésének arra, hogy a dolgozók képességeiket mind magasabb szinten bontakoztassák ki a munkahelyen és a közéletben egyaránt. Ez most elsősorban szervező, irányító munkánk, gazdálkodásunk, rendet, fegyelmet, jó minőségű termékeket produkáló ipari és mezőgazdasági vállalataink, szövetkezeteinknek. Megerősített bennünk és példát mutatott ebben a Szovjetunió Kommunista Pártjának — a szocialista építőkörében új távlatokat nyitó — XXVII. kongresszusa, hiszen tanúi vagyunk az ott megfogalmazott program megvalósításának, amely az átalakítás, a gyorsítás, a demokratizálás folyamatát erősíti.

Mára politikai, gazdasági programmá vált a felismerés: a kedvezőtlenül egyoldalú iparszerkezet oldása, az ipar átfogó, tervezett korszerűsítése, a kor legújabb technikai, technológiai vívmányainak alkalmazása szükséges ahhoz, hogy javuljanak élet- és munkakörülményeink, hosszabb távon pedig emelkedő legyen életszínvonalunk. A tét tehát komoly, a felelősség nagy. A következő néhány évben előrelép — sőt már az év útralevő hónapjai is jelentős befolyással hatnak — sikerül-e megállítanunk a kedvezőtlen folyamatokat, s ezt követően sikerül-e majd érdemben előrelépünk?

Jól tudjuk, hogy a valóság átforgalmazása nem csupán szándék és akarat kérdése. Céljaink valóra váltásához az szükséges, hogy mindenki a maga posztján felelősséggel cselekedjen munkahelye közösségeért, családjáért. Az átalakulás folyamata elkerülhetetlenül feszültségek keletkezésével jár. A technikai fejlődés, a gyorsítás programjának végrehajtása azonban csak emberközpontú és emberarcú lehet, ezért az eddiginél is nehezebb szerep hárul a dolgozó emberre, vezetőkre és vezetőkre egyaránt. A korszerű technika működtetése, megújítása fejlettebb munkakultúrát, szaktudást, erősebb munkafegyelmet, művelt embert, jó munkahelyi légkört kíván, a szellemi alkotó munka nagyobb becsületét követeli meg, s azt, hogy aki a legjobban dolgozik, az kapja a legtöbb megbecsülést anyagiakban és erkölcsiekben egyaránt. Nem lehetünk csupán tanúi, megfigyelői és szemlélői saját sorsunknak. E közös munkának cselekvő részesevé kell hogy váljék a maga helyén minden, a meggyében élni és dolgozni akaró, az új iránt fegyelmet, feladatokat bátran vállaló és magas szinten teljesítő ember. Céljaink megvalósításának, vágyaink beteljesülésének alapvető és nélkülözhetetlen feltétele a béke, amely ma nem kevesebbet jelent, mint az emberi nem fennmaradását.

A május nálunk béke és barátsági hónap is. Több mint jelkép, rendszerünknek kifejező erejű megnyilatkozása, ahogy e két fogalmat egybekapcsoljuk. A két világháború közötti gigászi küzdelmek jó oldalon álló részeseként támogatjuk a Szovjetunió békepolitikáját és a béke megőrzésére irányuló kezdeményezéseit. A munkás-nemzetköziség ünnepén — miként azt pártunk ideai május elseji jelszavai is hirdetik — szolidaritás vagyunk a szocialista úton járó szövetségeseivel, a szabadságúért és nemzeti függetlenségükért, társadalmi felemelkedésükért harcoló népekkel. Internacionalista kötelességünk s egyben nemzeti érdekünk a szocialista világszervezet erősítése, hozzájárulás egy új világháború megakadályozásáért folyó küzdelemhez.

Összegzőképpen megfogalmazhatjuk, hogy az elmúlt több mint negyven év tized század történelmi tapasztalatainak birtokában a mai napon különösen érvényesül bir az, hogy a tőkés társadalommal folyó versenyben, a békéért folytatott küzdelemben, saját sorsunk jobbra fordításában legütökesebb fegyverünk a saját boldogulásunkat is szolgáló, az eddiginél tudatosabban, szervezettebben és eredményesebben végzett munka.

A jogszabályoknak egymásra kell épülni

BESZÉLGETÉS DR. KERESZTI CSABÁVAL, AZ ALKOTMÁNYJOGI TANÁCS TITKÁRÁVAL

Az Országgyűlés 1984-ben — a megelőző alkotmány módosítás értelmében — életre hívta az Alkotmányügyi Tanácsot. Három éve tevékenykedik tehát ez a testület, az állampolgárok azonban viszonylag keveset hallanak munkájáról. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy az Alkotmányügyi Tanács titkára debreceni képviselő, dr. Kereszti Csaba megyei főügyész, így vele beszélgethettünk a témáról s egy kicsit szélesítve is a kört magáról a törvényalkotásról.

— Mindenekelőtt arra kérem, az Alkotmányügyi Tanács feladatokról, lehetőségeiről, eddigi munkájáról beszéljen!

— Az Alkotmányügyi Tanács feladata többek között a jogszabályok utólagos ellenőrzése, annak vizsgálata, nem alkotmányellenesek-e. Amennyiben ilyen tapasztalunk, módunkban áll függeszteni a rendelkezést és határidőt szabunk meg az illetékes szervnek, hogy megváltoztassa azt. A törvény tizenhárom szerv — köztük érdekképviseleti szervek, a megyei tanácsok s maguk az országgyűlési képviselők — indítványára folytat felülvizsgálatot és saját maga is kezdeményez. Meg kell mondani, az eltelő időben a véleményem szerint lehetséges és szükséges indítvány nálunk kevesebb érkezett a tanácshoz. Annál több állampolgári panasz, ezekkel viszont a törvény értelmében nem foglalkozhatunk, továbbítjuk az illetékes szervekhez őket.

— A nyugati irodalmi műveket olvasó, tévén néző magyar állampolgár időnként találkozhat az alkotmánybíró fogalmával. Miben, mennyiben különbözik ezektől a mi Alkotmányügyi Tanácsunk?

— Az alkotmánybírók különböző formáit a kapitalizmus teremtette meg, nem véletlenül, hiszen állampolgári jogegyenlőség alapuló jogszabályok a történelemben először ebben a társadalmi rendszerben beszélhetünk. Szükségessége szaknyelven szólva a jogalkalmazó normakontroll indul ki, vagyis, amikor a bíróság egy konkrét ügy esetében több jogszabály figyelembevételére kényszerül, s ezek között ellentmondás van, el kell dönteni, melyiket mellőzze. Az angolzás jogrendben ez úgy jelentkezett, hogy az anyországi és a gyarmatok törvényei között voltak ellentétek. A francia polgári forradalom után kettéváltak a törvényhozói és végrehajtó hatalmat, a bíróságot az egységet biztosító mérleg nyelvén tekinthették, de nem jogosították fel arra, hogy a parlament döntéseit megváltoztassa. Az imperializmus korában azonban a parlamenti harcokban olyan törvények is születettek — van rá példa, főként szociális kérdésekben —, amelyek az uralkodó osztály érdekeit sértik, ezért olyan szervek van szükség, aminek jogában áll az ilyen törvényeket hatályon kívül helyezni. Így aztán napjainkban a tőkés országok többségében az alkotmánybírók a tőkés érdekeket jobban szolgáló végrehajtó hatalom eszközeként funkcionálnak. Ebben van tehát az alapvető különbség. A mi alkotmányügyi tanácsunknak, ahogyan ez nevéből is következik, nincs ügydöntő hatásköre, a törvényeket, jogszabályokat nem változtathatja meg.

— Ismereteim szerint a szocialista országok többségében az alkotmánybírók vagy hasonló funkciójú parlamenti bizottságok az utóbbi évtizedekben jöttek létre. Korábban nem is volt ezeknek előzménye?

— A Szovjetunió 1924-es alkotmánya a Legfelsőbb Bíróságot ruházta fel bizonyos jogszabályok alkotmányosságának véleményezésével. Ez viszont ellentétes volt a sztálini államszervezési móddal, kimondták, hogy sér-

ciós központ, amelyben valamennyi miniszter előterjeszti az általa szükségesnek tartott szabályozási elképzelést, annak a mutatóit, aminek alapján aztán a szakemberek megalkotják a jogrend egészébe illeszkedő jogszabályt. Nálunk jelenleg nincs törvénytel szabályozva a jogalkotás rendje, nincs szabályozva az sem, hogy milyen életviszonyokat lehet törvénnyel, törvényerejű rendelettel, miniszteri rendelettel szabályozni. Hiányzik a jogi iránymutatók szabályozása is. Ezek a hiányok számos problémának jelentik a forrását.

— Emellette, hogy nálunk kevés törvény születik. Ez a tény is a problémakörbe tartozik?

— Neves jogi szerzők napjainkban amellett törnek lándzsát, hogy növelni kellene az Országgyűlés törvényalkotó szerepét, és az Elnöki Tanács valóban csak helyettesítő funkciót töltsön be. Jelenleg az alkotmány módosítását kivéve bármit lehet törvény helyett törvényerejű rendelettel szabályozni, az pedig legfeljebb jogi értelemben, de az állampolgárok szemében nem azonos súlyú a törvénnyel.

— Már csak azért sem, mivel az Országgyűlés munkájának, a törvényalkotásnak sokkal nagyobb a nyilvánosság, az emberek jobban megismerik, megértik, tudomásul veszik. Különösen akkor, ha a törvényalkotást társadalmi vita előzi meg, amire tapasztalat szerint egyre nagyobb az igény, s mégsem kerül rá mindig sor.

— A törvény-előkészítés általában sokéves munka, amire szükség is van, a végén azonban rendkívüli módon felgyorsul. Hogy példaként a legutóbbit, a földtörvényt említsen, egy héttel a bizottsági ülés előtt kaptuk kézhez a tervezetet, ami száznál több jogszabályt helyezett hatályon kívül. Szinte fizikai lehetlenség volt alaposan összevetni, megfelelően helyettesíteni-e valamennyit. Társadalmi vitának csak akkor van értelme, amikor még lehet a tervezetet módosítani, vagyis legalább fél évvel az Országgyűlés ülése előtt. El tudnám képzelni, hogy a vitát a képviselők bonyolították le a saját választókerületükben, hogy felszínre kerüljenek a helyi társadalmi érdekek, a képviselő a Parlamentben azokat és ne csak a saját véleményét képviselje.

— Az elmondottakból úgy tűnik, a problémák egyre inkább ismertté válnak. Van-e előrelépés a megoldásuk felé?

— Van. Tudok róla, hogy foglalkoznak egy törvény gondolatával, amely a jogalkotást szabályozza. Tudom, tapasztalom, hogy a Parlamentben sincsenek is olyan viták, nem is lehetnek, mint amilyeneket külföldi példák nyomán elképzelünk, de a bizottságok nagyon alaposan megvitatják a készülő törvényeket. Sőt az Elnöki Tanács a törvényerejű rendeleteket is a jogi bizottság elé terjeszt, és a véleményüket mindig figyelembe veszi. A jogalkotásunk, akárcsak a szocialista demokrácia, napjainkban az utkeresés állapotában van. A szabályozás igénye már kibontakozott, de úgy istenigazából még nem döntöttük el, hogy mit akarunk. Eppen ezért sokszor túrelmetlenek vagyunk, hajlamosak rá, hogy mindig az elképzelt ideális viszonyt nézzünk, pedig a dialektika azt követelné, hogy a változásokat a múlttal összevetve és ugyanakkor a jövőre figyelve nézzük és értékeljük.

— Köszönöm a beszélgetést.
Nagy Zsuzsa

Boda István:

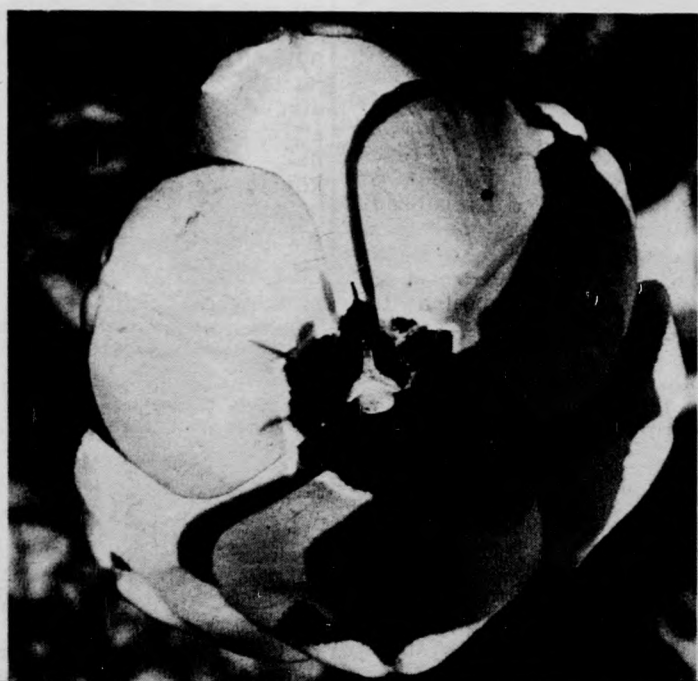
MÁJUS

*Egy kisvárdai május délután,
az orgonaszor, mint az ékezet:
rügyből csorgatott reá vér-sebet
a déli szél, s egy árva tulipán*

*a paróchia kertjében akár
az áldozati kehely szinte égett,
vöröslő fájdalomban, vagy avégett.
Esőt áhított akkor a határ.*

*A por, az ifjúság, a sohase volt
jövő, mint anyajegy a csorba hold
a csönd damasztjára árnyékot ejtett.*

*A szirmok lassan nőttek mintha csak
áradat volna minden pillanat,
s mert Május volt, hát sohasem felejtet.*

„A
is f
A deb

1981-től
a gimnázium
intézmény
hetett bes
Fazekas C
tében okt
Az első, a
port bizo
keltezésü.
turnusbar
ri tanfoly
képp ma
85-en. 198
zetek szá
főjött vol
tek a l
1981-ig
érettségiz
kező eszt
alá esett
fennállása
mint hate
került é
ványt sze

A város
tály jelen
mogatta
Erkölcsele
társtalan
megyei tá
tese, dr.
vezette fe
ratív bizo
figyelemm
gondjait,
gozók ok
nek eredn
ban.

— A ga
merős fog
extenzív
sza és eze
vezett ok
ti hatását
a mi is
mondja
igazgató.
riódusra g
tatás hián
tott el: a
tásban lev
e funkció
szükséges
zettséget
niük. Ehh
társadalm
sitotta az
ségét az
vány meg

— Mi t
szakaszba

— A ga
kasz beáll
szervezett
kerülne e
azért szer
zonyitvány
a szakmá
értékesebb
Tehát hog
jobb jutás
nyitvány.
többlethez
a „főlös”
az ismeret
betöltéséh
szükséges.
lesebb lát
lemző nap
tenzív fe
zárultak,
még nem
Tehát a s
kesebb,
munkás n
vat”...

— Tehát
vesebbel
ha kevésb
saik vann

— A v
vánvalóan
dokat orv
műveltség
szerűen n
helyen! E
jelenti, h
rosszmájú
tósége, ha
latali szín
tenzív sza

„A szellem karbantartása is fontos”

A debreceni Dolgozók Gimnáziumában

1981-től helyileg is önálló a gimnázium. Addig csak intézményi autonómiáról lehetett beszélni, ugyanis a Fazekas Gimnázium épületében tartották a felnőttképzést. Az első, itt érettségizeti csoport bizonyítványa 1948-as keltezésű. Akkor még két turnusban, a téli és a nyári tanfolyamok eredményeképp maturáltak a jelöltek, 85-en. 1966-tól az érettségizettek száma évről évre 200 fölé emelkedett. 1979-ben végeztek a legtöbben, 339-en. 1981-ig tartott e magas érettségizés szám, a rá következő észendőtől ismét 200 alá esett. A gimnázium fennállása óta eddig több mint hatvezér dolgozónak sikerült érettségi bizonyítványt szereznie itt.

A városi művelődési osztály jelentős összeggel támogatja a felnőttoktatást. Erkölcseleg sem maradt társalant az intézmény: a megyei tanács elnökhelyettese, dr. Gyarmati Kálmán vezette felnőttnevelési operatív bizottság rendszeresen figyelemmel kíséri az iskola gondjait, sokat segít a dolgozók oktatásának-nevelésének eredményesebbé válásában.

A gazdasági életből ismerős fogalmak: a fejlődés extenzív és intenzív szakasza és ezek tartalma a szervezett oktatásban is érezteti hatását, így természetesen a mi iskolánkban is — mondja dr. Hajdú István igazgató. — Az extenzív periódusra jutó szervezett oktatás hiánypótló funkciót látott el: a megfelelő beosztásban levő dolgozóknak az e funkcióhoz feltétlenül szükséges, elvárt iskolai végzettséget kellett megszerezniük. Ehhez járult, hogy a társadalmi mobilitás biztosította az előrelépés lehetőségét az érettségi bizonyítvány megszerzésével.

— Mi történt az intenzív szakaszban?

— A gazdaságban e szakasz beállt, s jó lenne, ha a szervezett oktatásban is sikerülne elérnünk: a dolgozó azért szerezzen érettségi bizonyítványt, hogy maradván a szakmájában, ott váljék értékesbé, műveltebbé. Tehát hogy ne csak a feljebb jutást segítse a bizonyítvány. Inkább minőségi többlet juttasson. Hiszen a „főlős” tudás az igazi! Az az ismeret, ami a szakma betöltéséhez közvetlenül nem szükséges, de rálátást, szélesebb látókört ad. Mi jellemző napjainkban? Az extenzív fejlődés forrásai lezárultak, az intenzív pedig még nem bontakoztak ki. Tehát a szakmájában értékesebb, nagyobb tudású munkások ma még nem „divat”...

— Tehát a vállalatok kevesebb is „beérik”? Jó az, ha kevésbé művelt munkások vannak?

— A vállalatoknál nyilvánvalóan a közvetlen gondokat orvosolják előbb. A műveltség kérdése szükség-szerűen nem állhat az első helyen! Ez persze nem azt jelenti, hogy rövidlátó vagy rosszmájú a vállalat vezetősége, hanem azt, hogy vállalati szinten is nehéz az intenzív szakaszra áttérni. Eh-

hez nagyobb mozgási területre lenne szükségük. Nyilván az átképzési formák érdeklődés legelőbb is a vállalat. Egy konkrét példát említve: jelenleg egy tárgyonként kiképzése fontosabb, mint a szakmájában dolgozó munkás műveltségi szintjének emelése. A jövőben fontos kilépni a hiánypótló funkcióból, a hangsúlyt át kellene helyezni az ismeretszerzésre, az említett „főlős” rálátást adó tudásra.

— Megfelelnek-e ennek az ismeretszerzésnek a tantervek?

— Ebben nem vagyok biztos. A mi oktatásunk is a nappali tagozatos gimnáziumok módszertanát követi. „Iskolás” a szervezett oktatás. A saját, belső módszereinket persze magunknak kell „kiizdani”. Legyen szó bármilyen szervezett oktatásról, ez mindig feltételezte a „szülő” funkcióját. A dolgozók iskolái talán e téren hátrányos helyzetben vannak, mert az idejének hiányt szenvednek, amennyiben nincs, aki ellássa a szülő funkcióját. Az úgynevezett extenzív szakaszban a vállalat képes volt annak a feladatnak a betöltésére. Napjainkban azonban ez már lehetetlen. Ugy vélem, a mozgalmi terület vehetné át e fontos funkciót.

— Miért van feltétlenül szükség a „szülő” szerep vállalására?

— Hogy megértésre találjanak az egyéni törekvések. Szükség van valamiféle érdekképviselői szervre, például a szakszervezetre, ami betölthetné az ilyesféle szerepet. Hiszen nemcsak a gépeket, a tudást is karban kell tartani. Az általános műveltségnek nemcsak a tényszerű tudásban, hanem a „melléktermékek” számban is jelentősége van: a befogadóképesség szinten tartásában. Ha nincs meg a szellemi karbantartás, az átképzési idő hosszabbodik, s nem lesz elég hatékony.

— Szóljunk az iskola mai oktatási, műveltségi problémáiról is.

— A hozzánk járó felnőttek heterogén csoportokat alkotnak. Korban lényegesen „megfiatalodtak” diákjaink az utóbbi években. A korábbi harminc év körüli „átlagéletkor” huszonkettő-huszonháromra csökkent. Sajnos, ez azt is jelenti, hogy kissé felelőtlennek a diákjaink. Kik járnak a mi iskolánkba? A napalm oktatásból szándékosan vagy más hatásra kiharadtak, aztán azok, akik magasabb beosztásba, más munkakörbe kívánnak kerülni az érettségi megszerzése után, s csak kis számban azok, akik szakmájukban kívánnak továbbra is maradni, de műveltebb, nagyobb tudású munkatársaként. Ez utóbbi csoport lenne az igazi „húzóerő”, csak sajnos, kevesen vannak! A beiratkozó, osztályonként cirka hatvan diák közül ha húsz végigjárja a négy osztályt s leérettségizik, az már igen jó eredmény. Sajnos, a gyakorlatban nyolcan-tizen végeznek osztályonként.

— Hogyan látja a felnőttoktatás jövőjét?

— Optimista vagyok. A vállalatok napi gondjait komolyan kell venni, türelmelemmel, várni, amíg a struktúráváltás végbemegy. Ha sikerül a gazdaságban a szervezetváltás határozott tendenciát kifejleszteni, a műveltség iránti kereslet növekedni fog. Optimista vagyok azért is, mert a vállalati önállóság szinte kikényszeríti a műveltség munkásokat, az üzemi problémákra való rálátás képességével rendelkezőket. Az éves termelési tanácskozásokon a dolgozóknak fontos kilépnie a „szavazok-nem szavazok” funkcióból, s eljutnia odaig, hogy alternatívát tudjon mondani, partnerré tudjon válni, véleményét legyen képes nyilatkoztatni. Hogy a munkás a vállalat szemében ne a tömeg egy részecskéje, hanem igazi partner legyen!

— A közvetlen napi érdekekről tehát az értékre való áttérés időszaka következhet.

— Pontosan. A vállalat a leggyorsabb, leghasznosabb megoldások ügyében ténylegesen kommunikációs tényezőjévé fogja tenni a munkát. Az egyéni és a műveltség megszerzésének igénye, de ennek elérését a körülményei nem mindig teszik lehetővé. De az a jó, hogy a körülmények is azon irányba sodorják a dolgozókat, hogy egyre több döntésre, választásra kényszerüljen. S felelősségteljesen csak művelt emberek tudnak választani, dönteni, utat vagy utakat kijelölni.

— Köszönöm a beszélgetést!

Arany Lajos

Találkozás Craig Zerbével

A karmesterverseny egyik győztese Debrecenben

Április 27-én, hétfőn a Debreceni MÁV Filharmonikus Zenekart Craig Zerbe vezényelte, az az amerikai muzsikusként, aki 1983-ban Budapesten megnyerte a Magyar Televízió nemzetközi karmesterversenyét. Mint ismeretes, a hétfői koncert programjában Muszorgszkij Egy éj a kopár hegyen, Szostakovics Gordonkaverseny, Szóllósy András Sonoria (Cseng-Fény) és Richard Strauss Till Ulenspiegel vidám csínyjei című szimfonikus költeménye szerepelt.

A fiatal és láthatólag életvidám karmesterrel a délelőtti főpróba után váltottunk néhány szót az általa vezetett művekről.

— Hol járt s mit csinált, mióta Budapesten megnyerte a karmesterversenyt?

— Az 1983-as verseny után hazautaztam az USA-ba, de rövidesen Karl Österreicher Bécsbe hívtak, ahol csaknem két évig tanultam és koncerteztem a bécsi kamarazenekarral. Közben Olaszországban is hangversenyeztem, a Milánói Rádió és Televízió zenekarát vezényeltem, majd az Egyesült Államokban a Los Angeles-i zenekart vezényeltem. Közben Leonard Bersteinnel tanultam. El ne felejtsem, két évvel ezelőtt, Budapesten, a tavaszi fesztiválon a Magyar Rádió és Televízió Zenekarával adtam hangversenyt. Egyszerrel megmozdultam telt el az elmúlt négy évem. Az igazság az, hogy a budapesti karmesterverseny volt az első komoly nemzetközi sikerem, ezért vonzódik a magyar zenei élethez.

A vidéki zenekarok közül már vezényeltem a pécsi, a miskolci és a szombathelyi filharmonikusokat.

— A debreceni koncert programját ön állította össze?

— Nem, az Országos Filharmonia! Ha én állítom össze a műsort, feltétlenül belevelem volna egy-két amerikai művet, például Gershwin-t, Yves-tól vagy Copland-tól. De minthogy kitűnő szerzők műveiről van szó, az összeállítást elfogadtam és szívesen vállaltam a dirigálást.

— Találkozott viszont egy modern magyar zenei alkotással. Mi a véleménye a magyar klasszikus zeneművészetről?

— Az Indiana Egyetemen végeztem zenei tanulmányaimat, s már ott találkoztam magyar professzorokkal, akik felhívták a figyelmemet a magyar zenei értékekre. Itt, Magyarországon számottevő zenei hagyományokkal találkoztam Bartók és Kodály művein kívül is. Magyarország és a magyar zenei élet persze a karmesterversenyen elért sikerem miatt örökre emlékeztet marad. Ami a mai magyar zeneszerzők munkásságát illeti, sok értéket látok,

ismerek és főleg sejtek. A ma este bemutatandó Szóllósy-mű például hangszínei, hangzásai és zenei feltétsai miatt érdekes. Ismerem Ligeti munkásságát és persze Szokolayt, akinek az egyik művét két évvel ezelőtt már vezényeltem. Ugy érzem, hogy leginkább ő kapcsolódik a magyar zenei tradíciókhoz. Ezzel azonban nem rangsorolni akarom, csupán minősíteni.

— Hogyan sikerült a találkozás a debreceni zenekarral?

— Nagyon nehéz művek vannak műsoron, de remélem, megbirkózunk velük. Debrecenben egyébként igen kitűnőek a vendéglők...

— Ez a zenekar minősítése?

Craig Zerbe nagyon szeret, mert „fogtuk a tréfát”. Aztán komolyra fordítja a szót: — Egy karmesternek hangverseny előtt nagyon nehéz bármit mondania a zenekarról, hiszen a próba nem minden, az igazi vizsga az előadás, ami még hátravan. Mindenesetre azt nyugodtan leírhatja, hogy kelleme, muzikális, technikailag jól felkészült társaság. Remélem a hangverseny után sem tagadjuk meg egymást.

A Szostakovics-mű szólóstája Oncaj Csaba gordonkaművész. Tőle azt kérdeztem, milyennek találja a fiatal amerikai karmesterrel az együttműködést?

— Craig Zerbe nem véletlenül nyerte meg annak idején a karmesterversenyt, nagyon képzett, technikás, úgy mondanám, rugalmas dirigens. Ezt a típust szeretik a szólisták és a zenekarok is. Ami meglepő, nagyon jól érzi az orosz zene karakterét...

Bakó Endre

A hátrányos közoktatási helyzet — és vonzatai

Ó, azok a hetvenes évek! Ki ne emlékezne még a korszak nagy művelődési-oktatási vívmányainak kialakított kezdetes kampányra? A bezárt, megszüntetett kistéleplési iskolákra és a városi mamutintézményekre? Az autóbusszra parancsolt kisiskolásokra, a tanügyi kollégiumokban nyuglódó alsósokra, a tiltakozó szülőkre, a túlszűfolt, eredeti céljaiknak megfelelő nem tudó szaktantervekre? A lassan elnéptelenedő apró falvakra: a szülők mentek a faluba, a nagyközségbe, a városba, mert az iskola után sok helyen elvesztette a település a tanácsát, közintézményeit, tejbegyűjtőjét, volt, ahol a villanyt is. A városokban pedig egyre égetőbb lett a lakásügy, egyre zsúfoltabbak a tantermek, egyre lehetetlenebb a minőségű oktató-nevelő munka.

Es ki ne emlékezne rá, hiszen nem is olyan régen történt, hogy hivatalosan is

beismertették: vissza kell állítani a kis falvak rangját; ahol (még) lehet, újra meg kell nyitni az iskolák kapuit. Arról nem eset szó, hogy a kellően át nem gondolt döntésért valaki, valakik felelősek és arról sem: rengeteg, másra fordítható pénz kell egy-egy rossz döntés helyrehozatalához. Mindezt most csak azért volt lényeges megemlíteni, mert a Művelődési Minisztérium, az oktatási segítő, céltámogatási döntése-akciója a halmozottan hátrányos helyzetű meggyeket, iskolákat érinti: s e halmozottan hátrányos helyzetű források között bizony ott vannak a hetvenes évek helytelen lépései is. Másik komoly háttér, a mai, súlyos közoktatási gondok háttérmotivációja: az oktatásügy, ezen belül az alsófokú oktatás hosszú éveken, évtizedeken át a szűkésnéssel jőval kevesebb állami támogatást élvezett.

Mi is ez a céltámogatás?

65 millió minisztériumi forint

Az 1984-ben elfogadott közoktatás-fejlesztési program keretében statisztikai felméréseket is végeztek. Az országosan kedvezőtlen körülmények jelzésén túl kiderült, hogy például a tanteremhiány közel kétharmada (3367 tanterem) hat közigazgatási egységben

A Művelődési Minisztérium tehát úgy gondolta, hogy ma sem túlságosan gazdag társulárból azokra a területekre kell a legtöbb anyagi támogatást juttatnia, amely területeken a leg súlyosabbak a gondok, a legégetőbb szükség a hátrányok ellensúlyozása.

Borsod-Abaúj-Zemplén (610), Hajdú-Bihar (509), Komárom (315), Pest (732), Szabolcs-Szatmár (464) megyékben és Budapesten (737) koncentráldott. Ezen belül különösen súlyos gondként jelentkezett a lakótelepi iskolák, az úgynevezett mamutiskolák olykor hihetetlen zsúfoltsága és az iskola nélküli, vagy iskola nélkül maradt kistéleplések helyzete.

A központi — kormányzati és minisztériumi — forrásokból táplálkozó, lényegét tekintve szociálpolitikai tartalmú és típusú beavatkozással szemben számos jogos és indokolt ellenérv is elhangzott. Előszörban az, hogy az alapfokú ellátás megszervezése, a feltételek megteremtése tanácsi feladat és — idézzük a Művelődési Minisztérium doku-

mentumanyagából — „a nagyművű lemaradások mögött az elvitathatatlan külső körülmények mellett joggal feltételezhető a helyi vezetők érdektelensége, közbűssége, vagy akár felelőtlenységük, hozzá nem értésük, mulasztásuk is. A meg oly jó szándékú központi beavatkozás is olyan diszkrimináció, amely végül is azokat a tanácsokat hozza kedvezőtlenebb helyzetbe, amelyek önéből, nagy erőfeszítések árán is igyekeztek jó színvonalon ellátni alapfeladataikat.” Valószínűnek látszik, hogy számottevő ok a halmozottan hátrányos helyzet kialakulásában egy-egy adott település, megyei tanácsi dön-

1,2-ről 1,1-re

Ez az összeg természetesen nem elegendő arra, hogy megnyugtatóan megoldja a megye iskolagondjait. Azzal együtt sem, amit a helyi tanácsi szervek tesznek a minisztériumi összeg mellé. Meghökkenőnek hangzik, de a megyei tanács művelődési osztályán kapott információ szerint az ezredfordulóig terjedő program vég-eredményeképpen megyénkben az 1,2-es váltási arány 1,1-re csökken! A megyei tanács tervezett 144 millió forintja, a minisztérium 65 milliója együttesen — statisztikai adatban kifejezve — ennyit képes javítani Hajdú-Bihar közoktatásügyi helyzetén.

Áprilisban a minisztérium és a megyei tanács aláírta a közös fejlesztési programot. Ennek értelmében Hajdú-Bihar megyében a következő iskolarészek épülnek az említett milliárdból: Debrecenben a József Attila-telepen és a Tégláskertben készülnek új tantermek,

teséinek esetenkénti helytelensége is, de ettől két tény még sajnálatosan igaz marad. Az egyik, hogy akár a szomszédos szocialista országokhoz viszonyítva is, Magyarország oktatásügye valamiképpen mindig is kevesebb központi figyelmet élvezett; a másik, hogy — ugyancsak a dokumentum szerint — „közvetlen kormányzati támogatást” a helyzet javítását célzó program most sem kapott! „A minisztériumnak egyébként is szükség hétédik öteves tervi beruházási keretéből, a gyermekvédelmi és a gyógy-pedagógiai fejlesztések rováására kellett előteremtenie” a program 305 millió fedezetét.

A céltámogatás tehát gyakorlatilag a Művelődési Minisztériumtól kapott 305 millió forint, amely a helyi tanácsi pénzekkel együtt az említett települések súlyos közoktatási gondjain próbál enyhíteni. Ebből az összegben megynék 65 millió forintot kap.

s már felépült a városban a kiegészítő iskola új részlege is. A megyében Biharnagybajom, Nádudvar, Balmazújváros (kettő), Hajdúbörzöny, Hajdúdorog, Gáborján, Hencida, Hosszúpályi, Monostorpályi, Hajdúnánás, Magyarhomorog és Komádi iskolához csatlakoznak új termek.

Természetesen nem azonnal, s nem egyszerre. A program 1990-ig szól, az esztendő az építés befejezésének évét jelzi. A céltámogatás nem szorítkozik csupán tanteremépítésre, a program komplex feladatokat jelöl meg. Egyáltalán felveti egy hosszabb távra szóló szociálpolitikai tartalmú állami támogatási rendszér szükségességét is. Ez utóbbi egyelőre csak javaslat, ami a jövőhagyott program szerint már bizonyos: közel natvan településen mintegy kétszáz tanterem épül fel 1990-ig.

Cs. N. I.

LOVAS TIBOR RAJZA

Az egyetemi oktatási reform esélyei

Az oktató-nevelő munka helyzetéről tanácskozott az egyetemi pártbizottság

A Kossuth Lajos Tudományegyetem pártbizottsága legutóbbi ülésén az intézményben folyó oktató-nevelő munka helyzetét vitatta meg, és fejlesztésének feladatairól tanácskozott. A témának különös aktualitást adott, hogy a bölcsészettudományi karon kibontakozott a hallgatók részéről egy kezdeményezés, amely hathatós reform megvalósítását, elsősorban a tülhelés megszüntetését tűzte ki célul. A pártbizottság elé kerülő írásos beszámoló lezárta az oktatás-korszerűsítés iránt megnyilvánuló érdeklődés és a mögötte meghúzódó változtatási szándék abból a felismerésből származik, hogy a kor követelményeinek megfelelő

felkészültségű szakemberek képzése a hagyományos felkészítési keretek között és módszerek mellett egyre nagyobb nehézségekbe ütközik. A fentiekben kereshetjük a magyarázatát annak, hogy az anyag alig-alig tesz említést az oktató-nevelő munka egyetemi eredményeiről, ugyanakkor alaposan és részletesen elemzi a meglévő belső ellentmondásokat. Nincs módunk arra, hogy a tizenhét oldalas anyagot részletesen ismertessük, arra vállalkozhatunk, hogy annak néhány fontos gondolatát emeljük ki, arról próbálunk képet adni, az egyetemi oktatás hogyan látják a meglévő gondok megoldásának lehetőségét.

beszámoló. A hallgatók vonatkozásában az értelmiségi pályák vonzerejének csökkenése, a pedagóguspálya rossz presztízse miatt erős az elszívó hatás. Az oktatók jelentős része kényesül az életszínvonalának megtartása érdekében alapvetékesen kárára más kereseti források után nézni.

Felvetődött, hogy az egyszintű gondolatok mellett a tényleges munkahelyi terhelés is általában nagy. „Az oktatás reformot kívánunk valódi reformereket nélkül. Olcsóbban és hatékonyabban szeretnénk oktatni reformokra, változásokra erzkény fiatal oktatók hiányában.”

A nevelőmunka helyzetével kapcsolatban az alapképlet, hogy a hallgatók többsége fejlett igazságszérrel rendelkező, az egyetemi évekre már többé-kevésbé kialakult közösségi, eszmélet-politikai arcúval rendelkező fiatal. Tisztázni kell, melyek azok a területek, ahol az egyetem nevelő értékű impulzusokat tud adni.

„Az egyetem nevelési feladatainak sarkalatos pontja a világnézeti ideológiai nevelés. A pártbizottságunknak az ideológiai munka egyetemi és országos problémáinak, ellentmondásainak elemzését, a feladatok kijelölését szolgáló állásfoglalása arra int bennünket: nem lehetünk optimisták. Amivel mi küszködünk, azzal a hallgatóink is vívódnak, ahol mi nem látunk tisztán, ott nincs jogunk igazságokat hirdetni. Magatartásunk ezért csak az lehet, hogy őszintén bemutadjuk saját gondolatainkat és hallgatóinkat arra biztatjuk, hogy marxista-leninista módszerekkel elemezzék a valóságot, annak ellentmondásait és próbálják meg történeti valóságában megérteni, miért nehéz a szocializmus építése. Bizunk abban, hogy az ilyen típusú magatartás lehetőséget ad számunkra a végül soron optimizmusra is, amelynek akkor lesz sikere, ha a hallgatóikkal közösen jutunk el annak megfogalmazásához” — fogalmazta meg az anyag a rektorhelyettes előterjesztése alapján. Amihez még kiegészítést csak annyit, hogy a marxizmus-leninizmus oktatása folyamatos megújításának igénye is aktuális napjaink feladat.

Koncepciók, tantervek, módszerek

Az oktatás-korszerűsítés feladatok három témakör körül csoportosíthatók: koncepcionális, tantervi, tantárgyi tematikai, módszertani kérdések.

A koncepcionális kérdésekkel kapcsolatban probléma, hogy az 1984-ben elfogadott szakági irányelveket még ma sem alkalmazzák ugyanakkor a Művelődési Minisztérium elképzelései szerint az 1988-89-es tanévben már az eddig megismeretlen új tantervi irányelvek alapján új programokat és tanterveket kell készíteni. Úgy tűnik, mint korábban már annyiszor, a késések miatt az alsóbb szinten rohamunkára lesz szükség. A korszerűsítési szándék az egyetemeken megtörhet oktatáspolitikánk állandó jelszavain, a főhatóság kapkodó ütemezése az oktatók körében elkedvelenedést vált ki.

A tantervekkel, programokkal kapcsolatban nem elsősorban a modern ismeretek feldolgozásával vannak gondok, hanem a tárgyak közötti egyeztetés nehéz. A követhető ismeretanyag modernizálását csak úgy lehet megvalósítani, ha bizonyos területeken anyag- részeket elhagynak, az átfedéseket elkerülik. Ezt igazolják a hallgatói jelzések: „szükség volna minimális tantervegyezésre, hogy más-más félévekben és stúdiumokban ne tanuljunk többször ugyanazt.” De ez ellen hatnak a tanszékek létszámolag (vagy valós) érdekei?!: ha több óra, több az oktató. A kétszagos tanárképzésben ezek a feszültségek még jobban jelen vannak. Nemcsak tanszéken belül, tanszékek közötti vagy intézetek közötti összehangolásra van szükség. Ismét hallgatói véleményt idézünk: „Javasoljuk, hogy hozzanak létre intézetek közötti egyeztető bizottságokat, melyeknek az lenne a feladatuk, hogy részt vegyenek a tantervek összeállításában, jóváhagyják azokat, és élnek vétőjoggal, ha az óraszám és a kötelező irodalom olvasásának ideje egyúttéves kimutathatóan meghaladja a heti 48-50 órát, a bizottságok az intézetek oktatóiból és a hallgatók képviselőiből állnak.” Figyelemre méltó az a megállapítás is, hogy az egyetemi szakképzés képtelen volt eddig magába integrálni a közoktatás igényeit, ha új feladat jelentkezik, akkor új szak indult (számítástechnika, filozófia).

A módszertani megújulásban szintén tetten érhető a problémák. Tény, hogy a modern technika anyagi vagy szervezeti problémák miatt nem áll megfelelő mennyiségben rendelkezésre. A nyelvi képzés technikai felszereltsége (az anyanyelvi labor színvonala, videotechnika-szegényessége) példa erre. De ugyanakkor az oktatók szubjektívizmusai is gátja a megújulási folyamatnak. Így például előfordul, egy-egy tárgy súlyának a túlhajtása, illetve leértékelése, eltérően a képzés elfoglalt helyétől. A jelenlegi oktatási formák uniformizálnak, a közpertségnek kedveznek, nem mozgósítanak az előkifejtés és a teljesítmény növelésére.

Az oktatási reform két-ségtelenül igen költségigényes. Ugyanakkor az oktatásra fordítható anyagi eszközök reálértéke évről évre csökken, ezekből nemhogy korszerűsítés, de szinten tartás sem lehetséges. Legtöbb tanszéken az intézetben a kutatásra fordítható összegekből csoportosítanak át. Tény, hogy az 1981-es minisztertanácsi határozatnak az objektív feltételek biztosítására vonatkozó döntései nem valósultak meg. Az oktatáspolitikának nagyobb összeget kellene az egyetemi képzésre biztosítani.

Az egyetemi oktató-nevelő munka szubjektív feltételeit is részletesen elemezte a

nyeit, ha új feladat jelentkezik, akkor új szak indult (számítástechnika, filozófia).

Az oktatási reform két-ségtelenül igen költségigényes. Ugyanakkor az oktatásra fordítható anyagi eszközök reálértéke évről évre csökken, ezekből nemhogy korszerűsítés, de szinten tartás sem lehetséges. Legtöbb tanszéken az intézetben a kutatásra fordítható összegekből csoportosítanak át. Tény, hogy az 1981-es minisztertanácsi határozatnak az objektív feltételek biztosítására vonatkozó döntései nem valósultak meg. Az oktatáspolitikának nagyobb összeget kellene az egyetemi képzésre biztosítani.

Alapképzés, specializáció, versenyhelyzet

A több órás vitában élesen vetődött fel a reform kérdése. Megfogalmazódott, élni kellene az oktatási törvény adta lehetőséggel, elsősorban az önállóság, az önálló programok kidolgozásában, s a hallgatói véleményekre oda kell figyelni, mert ezeket a jobbtárs szándékai motiválják. A KISZ-bizottság titkára úgy vélte, hogy az ülés anyagának a hallgatóság elé kellene kerülni, szélesebb publicitást kellene kapnia. Ez növelné az egyetemi pártbizottság tekintélyét. Többen fogalmazták meg az irányítás követeléseit. Alapkérdések odázódtak el annak következtében, hogy a minisztérium bizonyos kérdéseket anélkül vett le a napirend-

ről, hogy azokat megvitatták volna. Két dolgot feltétlenül tisztázni kell, mi lehet helyben tenni a reformok érdekében, s melyek a minisztérium feladatai. Úgy tűnik, újra napirendre kerülhet az egyszakos képzés. Kétségtelen, felkészültebb tanárokat tudna az egyetem kibocsátani, megoldódna a hallgatók túlterhelésének problémája is. A nagy kérdés csupán az, hogyan illeszthető be az egyszakos tanárképzés a magyar közoktatás jelenlegi struktúrájába?

Az oktatás jelenlegi rendszerével kapcsolatos kritikus észrevételek közül néhányat emelnek ki. Elhangzott, hogy az egyetemeken egy bizonyos alapot jelentő

TÜRELEM

Kovács a föld, elsült az inda, homokszem szőrtől rá, a szikra, most álljon meg, ki gyikra lelt, ha megzördül, kigyúlt a kert.

Légy óvatos, csak lopva érintsd a díszbokort, — mert annyi tűztkő...! Heverj, akár a ronda hüllő, s tűnődj azon, hogy tűz miért nincs?

Ne ágálj, csak mondd el nyugodtan, türelmed, mint a lábatört őz hogyan ugrálhatna hurokban?

És ha a kút ma lánggal öntöz, sír, a hajtókar is megindul, húzd a kiszikkadt sáron is túl.

Szalai Csaba

VÉN FELKELŐ

Holdmutató világos éj, hüvelybe hull a kardlevél. Október. Sárga vekkerek. Ezer virító cső pereg.

A gép se tör. A kinnludt paraszt motyogva köt batyut, morgogna is, mert mégse rest, vinné a sort egyenesen.

Ó látna még, vén felkelő, egy csutkaszabilyát ránt, s a traktort ujjongó üveg

madárt repit, e fényütég a határból csitok hasát, a rabruhás mező lapit.

Szalai Csaba

Picasso: Anya és gyermeke (rajz)

ANYAKÖSZÖNTŐ

En elhiszem: anyák napjáról az is szépen tud szólni, írni, emlékezni, aki ömaga soha nem volt édesanya (mert férfi, mert még nem szült gyermeket, mert nem adatott meg neki a szülés fájdalmas öröme), hiszen ő is le tudja írni, el tudja mondani érzéseit a saját édesanyjáról.

De egyvalamit csak az tud, aki anyja, aki életet adott gyermeknek, aki nevel vagy már felnevelt gyermeket: jó dolog, talán a világon a legjobb dolog ANYANAK lenni. Talán butaság, de az jut eszembe, hogy május első vasárnapján, anyák napján talán nemcsak az anyákat kellene köszönteni, hanem az anyáknak is a gyerekeiket.

Tudom, tapasztaltam: nemcsak gyerekszülés, de gyermeknevelés sincs fájdalom nélkül. És az még csak a kisebb fájdalom, ha a gyerek beteg, mert tudom, hogy majd felgyógyul. Persze szívesen átvállalnám a fogfájást, a lázát, a betegségét, de azt is tudom, hogy ez nem lehet. A nagyobb fájdalom, ha a gyermek tartósan beteg, ha sérült testében vagy lelkében. Ez a nagyobb fájdalom, főleg az utóbbi, mert azon nehéz segíteni. De még ilyenkor is marad szikrája az öröme, az, hogy van kirokk gondoskodnom, van kit megértenem, van kit segítek. Ahol megáll a szülő, az anyja „tudomány”: ha a gyerek erkölcsileg válik sérültté, távolodik el tőle.

De messzire jutottam a gondolatokban, hiszen a többség — a többségünk — szerencsére úgy éli át az anyaságot, hogy az öröm a meghatározó. Örülünk az első lépéseknek, az első szavaknak, az első versikének, az iskolai sikereknek, a jól sikerült házasságoknak (sajnos ezekből mintha kevesebb lenne), és örülünk annak, hogy van gyermekünk.

Most anyák napja következik, a gyermekek köszöntik tehát az édesanyákat. Köszöntenek bennünk, akik boldogok vagyunk azért, hogy egyáltalán ők vannak — s persze annak is örülünk, ha figyelmesek hozzáink, ANYÁKHOZ.

Kevéssel beérjük.

K. S.

CSALÁDLÁTÓGATÁS

Az elmúlt vasárnap délután ismeretlenként toppantam be Lak Sándorék otthonába — előzőleg Zsuzsa asszonnyal telefonon beszéltem meg a látogatást —, ám az első percőtől kezdve nem éreztem magam idegennek.

Debrecen, Csokonai utca 7. szám. A hatalmas, méregzöld kapu zárjában megfordul a kulcs, s egy szemüveges fiúcska tessékél be. (Később megtudom, ő a legidősebb gyermek, Sanyi.)

— Nem harap? — kértem fél szemmel a betyárul ugató házörzöre pislantva.

— Kicsit hamis a Betyár, de meg van kötve — nyugtat meg, így bátran követem a kert végében álló házig.

Az előszobában az édesanyja fogad és bevezet a nappaliba. Az egyik sarokban egy „háromlábú óriás” áll. Ez a fekete zongora. Mellette egy cselló bújik meg, fölötte a falra szerelt több szintes tékányzei könyvek és hanglemezek sorakoznak. A szülők a Kodály Kórus tagjai, de nem ez a rendkívüli, hanem az, hogy öt gyermeket nevelnek.

— A kicsik, Zsuzsi és Jancsi ilyenkor alszanak — magyarázza az édesanya. — A „középső”, Ági, Vajtán van szanatórium-ban. A hirtelen növes a csontozatát megviselte, s most gyógyújszásra jár. Nem-soká letelik az egy hónap, megyek érte, hazahozom. Már nagyon hiányzik. Judit a némettel „küszködik”, Sanyi pedig valószínűleg valamelyik Verne-könyvet bújja.

— A férje?

— A DOTE kamarakórusával rendkívüli próbát tartanak. Ő a zongorakísérő. Bármelyik percben megérkezhet.

— Manapság bizony ritka az ilyen népes család, mint az önké.

— Higgye el, nem terveztük, hogy sok gyerekünk lesz. Talán két dolog volt, ami közrejátszott abban, hogy mégis így alakult. Az első terhességem idején, a negyedik hónapban az egyik főiskolai tanárom — aki akkor már ötgyermekes apa

volt — megkérdezte: „Megtartja?” Fél év múlva értettem csak meg, mire célozott: az anyaságot vagy a szinpadot választom? Természetesen az előbbinél döntöttem. Szerencsére az utóbbiútól sem szakadtam el teljesen. A kórusban állandó kisegítő és hangképző énektanár vagyok. A kollegák hangját „csiszolom”. Ez nem látványos, inkább karbantartó, de érdekes munka. A másik dolog: édesanyám „egyke” volt, és szüntelenül azt hajtogatta, hogy „csak egy gyereketek ne legyen”. — Aztán — mint a mesében — mindig hazajártam szülni.

— Haza?

— Mi Komáromban éltünk, a férjem pedig tatali.

— Hol ismerkedtek meg?

— Győrben, a gimnáziumban. Ő egy évvel felettem járt. Édesapám azt mondta, „addig ne házasodj meg, amíg a férjnek nincs kenyér a kezében”. Őt évig udvarolt Sanyi, utána egybekeltünk. Úgy hiszem, jó volt ez így. Ma még divat a hosszú udvarlás?

A kérdés költői marad, mindketten válasz nélkül hagyjuk.

— Miért települtek át a Dunántúlról az ország keleti részébe?

— Nem akartunk elmenekülni, hogy „na majd mi megmutatjuk”. Magyartanárnak készültünk, azonban egy pesti énekpedagógus meghallgatott és „eltérített”. Nem bántam meg. Debrecenben nyílt lehetőség a továbbtanulásra, s a férjem is itt kapott állást.

— Gondolom, sok nehézséggel járt az otthonteremtés.

— Az „amíg nincs lakás, addig nincs gyerek” tétel ránk nem volt érvényes. Eleinte, ahogy gyarapodott a család, egyik albérletből a másikba költöztünk. A harmadik gyerek után kaptunk egy tanácsi lakást, s a szüleinknek köszönhetően, már három esztendője saját otthon vásároltunk. Több százezer forintot gyűjtöttek össze számunkra. Biztos vagyok benne,

MUNKÁK ÉS MUNDÉROK

Ha az utóbbi hónapban nem olvastam és hallottam százszor, hát egyszer sem: „bizony, elvesztette ez és ez a szakma, hivatás a becsületét, sürgősen vissza kellene szerezni”... Nyilatkozások ezt joggal a pedagógusok, az egészségügyiek, a vasutasok, a szakmunkások, a szusterek, a postások, a rendőrök, a színészek, írók, s talán a kondások nevében is. Mindannyiunk nevében. És mi megadónk bologatunk, mert tényleg: vissza kellene adni a munkák és mundérok becsületét, mert ha nem tesszük, akkor rájuk ragad a becsület ellentétének jelzője. De hát lehetséges? Lehetséges, hogy egy egész ország szinte valamennyi szakmája, foglalkozása, hivatása hasonló gondokkal küzd? Ha cikkem hangját „harcosra és optimistára” venném, most elverhetném a port a sok elhamarkodottan általánosító, pesszimista nyilatkozón, mert ugye azért vagyunk még néhány százán, ezren, akik úgy érezzük, hogy a mi munkánk és mundérunk becses is, becsületese is! De én nem akarom elfedni a bajt. Amiről a sűrűn hallható-olvasható nyilatkozatok szólnak, komoly bajt jelez. Nem is

annaira a körülményekben, hanem inkább a bennünk rejlő bajt. Egy pszichológus jelez, mely — ha kollektív méretekben hatalmasodik el — szinte megállíthatatlan. Baj van a társadalmi munkamegosztással, a közös értékrend normáival, ha szinte minden felsorolható foglalkozás képviselői úgy érzhetik — s ismétlem, joggal! —, hogy gyengült egy-egy szakma rangja, társadalmi megbecsülése, a bányászól a marósig, a tanácsi adminisztrátortól az üzemmérnökig és tovább.

A publicistának viszonylag könnyű a dolga, ha diagnózist ad: ami megtörtént, az megtörtént. De mi legyen a kúra? Itt, sajnos, megint csak közhelyekre számíthatunk. Hiszen olyan megújulásra volna szükség minden hivatás, foglalkozás, munka területén, mely az egyénre épül, s ugyanakkor amelyet a vezetés (minden szinten!) támogat és érvényesít. Hogy a jó cipésznek, látszerésznek, utcacserőnek, szemétszállítónak, szerelőnek, kovácsnak, szabónak, költőnek, muzsikussnak, vasutasnak, mérnöknek, orvosnak, tanárnak érdemes legyen valóban jól

dolgozni. Ehhez azonban versenyhelyzet kell. Ehhez ki kell rekeszteni — akár a munkából is — a rosszakat: a lustákat, a lelkiismeretleneket, a tehetségteleneket. S tegyük hozzá, ki kell rekeszteni a rossz munkaerőket az igazgatók, osztályvezetők, titkárok, miniszterek, közfunkcióit viselők közül is.

Vagyis hát a szakmák és mundérok becsületét csak a folyamatosan ellenőrzött versenyhelyzet állíthatja vissza. Ne áltassuk magunkat: ez nem más, mint maga a működésképes demokrácia. Hogy ne csak képviselőt, de orvost, szustert, szerelőt is válasszassunk szabadon, s a gyöngébb, lustább, tehetségtelenebb ne élhessen vissza monopólium helyzetével. A szakmák közötti hierarchiát mindig az élet alakítja. A sebészorvos munkája mindig többet fog érni az anyagmozgatóénál. Csak a rossz sebészorvos és a jó anyagmozgató viszonya nem tisztázott egyelőre. Hogy a rossz miniszter és a jó utcacserő viszonyáról ne is beszéljünk. De ennek tisztázásához nyilvános megmérést kell, vagyis: demokrácia.

Szentmihályi Szabó Péter

MINCZ GYULA RAJZA

hogy ebből a pénzből a város szélén palotát építhetünk volna, de nekünk más szempontokat is figyelembe kellett venniük. A gyerekekkel — a távolság miatt — egyszerűen képtelenség lenne foglalkozni. Igyekeztünk őket önállóságra nevelni, s ebben a nagyobbak igazi partnerek.

Benyit a szobába Lak Sándor, jön Sanyi és Jutka is. A kislány hoz egy fényképalbumot, ő maga állította össze. Megmutatja Ágit, Találók egy képet az anyáról is, amikor még karonúló volt. Sanyi a dunai hajóst hagyta félbe, s most arról beszél, hogy a kertben Jutkával közösen gondoznak egy ágyszűt.

— Szeretjük a csendet — kapcsolódik be a házigazda.

— De azért ezek a hangszerek, ugye, nemcsak dísznek vannak itt?

— Ezt a Musicát nemrég vásároltuk. Angol mechanika, ez a zongoristák álma. Előzőleg pianinóknak volt. Jutka, Ági és én „nyűjük” a billentyűket, Sanyi pedig csellózik.

— A szomszédokat nem zavarja a „zenebona”?

— Ami áthallatszik hozzájuk, azt szeretik.

Közben a két gyermek kimegy, sugdolózásukból megsejtem, meglepetésre készülnek. Jancsi és Zsuzsi felébredtek, kint hancúroznak az udvaron.

— Őt gyermeket eltartani megterhelő. Hogy bírják anyagilag?

— Nincs semmiféle káros szenvedélyünk — feleli Zsuzsa asszony —, másod- meg „harmadállásokat” vállalunk. Többször is meggondoljuk, hova tegyük a pénzünket. Egy jellemző párbeszédet hadd idézzek: „Zsuzsa, lehet kapni egy szép lemezt. 340 forint.” „Apuci, várjuk meg a karácsonyt.”

— Mint kórustagok, bizonyára sokat utaznak. Ki gondoskodik a gyerekekről?

— A férjem bejárta már fél Európát, volt Amerikában és Japánban is. Én leg- többször csak Budapestig is „merészke- dem”. Míg távol vagyunk, édesanyám helyettesít bennünket.

Lak Sándor a kezembe ad egy mű szakúrát (cseresznyevirágot). Önkéntele-

nül is megszagolom. A toyomai asszony- kórustól kapták. A távolkeletiek a Bartók Béla-kórusfesztivál alkalmából vendég- eskedtek nálunk. Előkerül egy másik em- léktárgy is, egy díszes asztali óra. Ezt a japán vendéglátók adták ajándékba a vizionlátogatásukor.

— Anya, várat építettünk Jancsival — szalad be Zsuzsi.

— Megmostad a kezed?

— Igen, még itt is — mutat felkarjára.

— Ki fog köszönni?

— Kezít csokolom — hadarja szemléstü- ve.

— Kész a vacsora, meg van terítve — jelenti be Sanyi. Mint kiderül, ő „szak- kácskóda össze” az inycsiklandozó ételt. Asztalhoz ül a család, és én sem tudok ellenállni az invitálásnak. A háziasszony kezdeményezésére megisszuk a pertut, kellemes zamatú vörös borral koccintunk. Még fesztelenebbé válik beszélgetésünk. Megtudom, hogy mind az öt gyermeknek abszolút hallása van, nincs velük gond, Sanyi kitűnően rajzol és a gót betűket is tökéletesen kanyarítja, a három iskolás jeles tanuló a Bányaiabán, mellett zene- iskolába is járnak, és két év múlva érde- kes helyzet áll majd elő: Zsuzsi első, Jan- csi második, Ági negyedik, Jutka hatod- dik, Sanyi pedig nyolcadik osztályos lesz.

A vacsora után az apa és Jutka siet- nek egy koncertre, a zeneművészeti főis- kolára. Sanyi David Popper Gavotte című művével kedveskedik. Átszellemült arccal táncoltatja a vonót a hurokon. Hét óra elmúlt, búcsúzkodom. Megígéretük ve- lem, nem feledkezem meg rólok. Máskor is szívesen látunk. Örömmel bólintok.

Hazafelé sokáig fülelme csegett Zsu- zsa néhány mondat, amelyek — anyák napja közeledtén — példaképpé emelik: „Rh-összeférhetetlenség miatt az orvosok már a második szülés után óva intettek. Nem akartunk mi hat gyereket, de bi- zony fájt, amikor az ötödik után meg- mondták, hogy nem kísérhetjük tovább a sorsot. Leírhatatlan boldogság velük együtt élni.” A kölcsönös kapcsolatot így fogalmazta meg: „A szeretet soha el nem fogy.”

Kiripolszky Tamás

Tavaszi-ünnep, „hajdani majális”

„Szent György-napkor kihajtom a gulyámat”

BALMAZÚJVÁROS, 1987. ÁPRILIS 24.

„Még a kisgyermek is tudja, hogy a Szent György-nap a legszerencsésebb nap az egész naptárban. Szent György a tavaszt jelenti, a természet örök megújulását. S a természet ölen élő nép szereti a tavaszt. Tehát várja Szent György napját és minden jóval ékesíti.”

(Krúdy: Almoskönyv)

Gólya lépeget a nádasban, a száraz szálakat megringatja a gyenge szellő. Ragyog a napfény, alig néhány felhő van az égen. Békakurutyolós hallik, végtelen végig zöld a határ. Vastagszik a fű, távol egy gémeskút dereng, pásztorkunyhó az oldalán.

Ma már többnyire csak a májusfa állításáról beszélünk mint a tavasz érkezésének ősi eredetű népi jelképeiről. Pedig valamikor igen jelentős ünnep volt Szent György napja. Ősi pásztortűnép ez, az állatok kihajtásának napja. Olyan szerepet tölthetett be, mint később a majális napja, csak sokkal régebbi eredetű. Meghatározó, választónap volt itt Balmazújvároson is: a tavaszi vetést, a munkakezdet, az állatok kihajtását igazították hozzá. Sok-sok babona kötődött e naphoz. Szent György éjszakáján például lepedővel szedték a harmatot a mezőről, ezt kicsavarták és a vizet megitták a tehénnel annak gyarapodásáért. (Burai István balmazújvárosi helytörténész.)

Kötőfeket raktunk az üsző nyakába és aztán mi, gyerekek indultunk az állattal a gulyához. Mily boldogság volt az akkor a jószágoknak. Nyilván érezte a tavaszi levegőt és azt el sem lehet mondani, mennyire fékezhetetlen lett. Egymást öklelték a tehenek, rohantak, bögték, fitogtatták erejüket. Hiszen az egész telet az istállóba zárva töltötték és most hirtelen megtelt a levegő a tavasz illatával, előtűnt a végtelen mező — szabadok voltak! (Király István, az 1-es számú iskola igazgatója.)

Kállai Mihály bácsi, a most 76. évében járó egykori gulyás:

— Egy hétig bizony nem volt könnyű azokkal a zabolátlan állatokkal. Ha nem figyeltem, valamelyik azonnal rosszat csinált. De volt azért eszük: egy hét alatt rend lett. Tudták azok, hogy csak a marháknak kell a pásztortűnép igazodni.

Bilyogvassal a farára

— Mikor hajtotta ki Mihály bácsi a gulyáját?

— A nóta azt mondja: „Szent György-napkor kihajtom a gulyámat”. Sokszor azért hamarabb is elindultunk. Szóval annyi igaz ebből a Szent György nappól, hogy akkorra a faluban már nemigen maradt jószág.

— Hogyan történt a kihajtás?

— Kiverésnek mondtuk mi azt. A pásztortűnép a legelőre, és ott várta az állatokat. Hozták is, vezették a gazdákat, odaadták a „kihajtóbárcát” a pástornak. A’ meg elkönyvelte. Októberig nem is volt gond a jószággal.

— Hol volt a legelő?

— Hol itt, hol ott. Általában három-négy kilométerre a falutól, de volt, hogy messzebb. A Daragsára, Vákonnyára húszat is mentünk. De azért onnan is hetente legalább egyszer hazamentem az asszonyhoz. Megtöltöttem a tarisznyámat tézszalattal, szalonnával, kenyérrrel — annyival, hogy egy hétig kitartson.

— Nem volt unalmas a legelőn?

— Unatkozni? — néz rám elképedve az idős gulyás. —

Ha az ember azt akarja, hogy rendben legyen önnön maga, meg a csapata, akkor sohase unatkozik. Még éjjel is éberem kell aludni a gulya szögletében. Mert persze segít a bojtár, segít a kutya, de csak a számadó a felelősé.

— Októberben ráismert ki-ki a sajátjára?

— Bilyogvassal a marha farára sütötték a gazda monogramját. De nem is volt arra szükség, a gulyás névleg ismerte az összes jószágot.

Május 2-án lesz a kiverés

Papp Bélától, a helyi Lenin Tsz háztáji ágazat vezetőjétől arról érdeklődöm, vajon miként maradtak meg a Szent György-napi hagyományok.

— Eppen ma, Szent György napján volt a megbeszélésünk a gazdákkal. Megállapítottuk, mikor lehet kihajtani a jószágot, mit ad a tévész és mi a gazdák kötelessége.

— Mikor lesz a hajtás?

— Május legelső napjaiban szoktuk. Most 2-án lesz. A gulyásainkat, csordásainkat akkor érhetik el a gazdák. A gulyába 1600 forintot kell fűbérként minden jószágért fizetni, a csordába meg 1500-at.

Bár vannak fogalmaim a szavak jelentéséről, mégis megnyugtató a pontosítás.

— A gulya májustól októberig kint van a legelőn. Nyolc hónapos, két-három éves növendék üszők tartoznak a gulyához. A csorda naponta hazajár — hiszen a fejős teheneket mindig meg is kell fejni.

— És ha valamelyik állatnak baja esik?

— Aki akar biztosítást kötni, az köthet. Egyébként, ha a csordás hibájából történik valami a jószággal, azért mi fizetünk. Volt is ilyen a múltkor, amikor az egyik tehén csecsét leharrapta a kutya.

— Idén késett egy kicsit a tavasz. Jó már azért a fű?

— Persze, hogy jó a legelő. Május 2-án nyugodtan lehet indulni. A sok-sok esőtől hihetetlenül megnőtt a fű.

— És mint a szólás is mondja: Szent György-nap után már kalapáccsal sem lehet visszaverni a fűvet a földbe.

Gólya lépeget a nádasban, a száraz szálakat megringatja a gyenge szellő, ragyog a napfény. Alig néhány felhő van az égen. Békakurutyolós hallik, végtelen végig zöld a mező. Vastagszik a fű, távol egy gémeskút dereng, pásztorkunyhó az oldalán. A gulya még nem indult el az újárósi határba, pedig éppen Szent György napja nagyon.

„Megismert a jószág”

Egy gazdát keresnek, aki a tehenekkel a gulyához készül. Győri Lászlóékhöz kalauzolnak. Az asszony otthon találom.

Dombrovsky Ádám

A BOTANIKUS

Sípját az ősz még nem vette elő, a sétány öre kuksol. A botanikus az októbertől alig öt méterre orrára ejti szemüvegét s kiles. A tilos kertben, a kert tilosában húsz gombára lett. Nem téveteg hajol. A füvek és fák, a szinkerkedők szövetkezetéből e pompás kalpagot vászontáskába rejti, mondván: ahol tavaly annyi bolond vetette föl fejét, ott már csak szelíd bukkánhat föl s még az sem érdekes, ha kék.

Szalai Csaba

tud szólni, esánya (mert nem adatott is le tudja nyírjáról. életet adott gyermekét: jó ANAK lenni. us első va- nyáknak kel- ereikeit. és, de gyer- csak a ki- udom, hogy a fogfájá- hogy ez nem tartósan be- nagyobb fájt- ni. De még hogy van ki- kit segítsek. ha a gyerek szen a több- at az anya- az első lé- az iskolai- nos ezekben- hogy van K. S. köszöntik et, akik bol- vannak — s hozzánk, gartja?” Fél- mire cél- zínpadot vá- óbbinél dön- tól sem sza- sban állandó- anár vagyok- gatom”. Ez- antartó, de- dolog: édes- ntelennél azt- yereketek ne- mesében — nk, a férjem ban. Ó egy- azt mond- amig a férj- . Őt évig- kéltünk. Ugy- négy divat a ndketten vá- anántúlról az külni, hogy Magyarta- egy pesti és „eltérí- Debrecenben- ulásra, s a ggei járt az addig nincs- lt érvényes. család, egyik- űnk. A har- egy tanácsi- hetően, már- ont vásárol- t gyűjtöttek- gyok benne,

Ami valóban fontos

Szigorú tanár az építőknél Lugosi Mihály, a paneles főüzem brigádvezetője. Negyvenötven munkás feltétlen bizalma által nyerte el „katedrját”, amelynek vége, se hossza, hozzátartozik az épülő városrészekhez. Furcsa talán, de ma is úgy látom, mintha az ügyeletet tartó tanár jönne felém a Vezér utcai építkezésen, méltósággal, egy szál plajbással, s a „naplóval”, a tenyerében lapuló füzetcskével, amit sejtelmén tiszteltetett vallat a glettelők tekintete. Egyszer — amikor túlévén az ismerkedés formáságain már jó ideje beszélgettünk — de csak egyetlenegyszer ki is nyílt az a füzet, illusztrálódó, hogy amit hallok, nem me sebeszéd: — Ide minden be van írva. — És látván a bibliai, sűrű sorokat, újból megélehettem az egyszerű igazságot, az írás fevelmező erejét.

— Így nem lehet vita, a javításokat azoknak kell elvégezni, akik otthagyták a hibát. Borzasztó sok energiával jár, tessék elhinni, de rossz munkát nem vagyok hajlandó elfogadni egyetlen embertől sem.

Mindig meglep az a fel-tűnő tisztelet, amely az építők választott brigádv-

bet? Szinte minden időmet erre fordítom. Mert, amint már mondtam, nem vagyok hajlandó rossz munkát elfogadni.

— Meg is van az eredménye. Hiszen mit hallani? Azt, hogy a Lugosi vezette brigád a vállalat (sőt a megyei építőipari) egyik leghíresebb csapata, amely társadalmi munkáit is oly hatékonyan segíti Debrecen, hogy a városi tanács nemrég oklevéllel fejezte ki köszönetét és elismerését. A vállalat vezetősége ezt még meg is tetézte, a brigád rendelkezésére bocsát egy autóbust egy jutalomkiránduláshoz. Kihajszálják a lehetőséget?

— Hogyne. Kihajszáljuk, hiszen áldozatot hoztunk érte.

— Magam is felemelőnek tartom, amikor olyan építőmunkások, akiknek ezreszékkel járnak a sarkukban, hogy legalább egy fél hétvégre megnyerjék őket, képepek napokon át szívesből óvodai babakázt és raktárat építeni...

— Na ez az, ami valóban fontos. Idevéve, természetesen, a kommunista műszakokat is, amikor ugyanúgy közélra megy a kereset. En megmondtam és ezután sem mondok egyebet: nem tör-

VETÉLKEDŐ A NAPLÓBAN

70 ÉV – 7 HÓNAP

3. FORDULÓ

Az 1920–30-as években tovább folyt az ország életében a változások. Megszilárdult a szovjethatalom, a polgárháború befejeződött, egymás után alakultak a szovjet-köztársaságok. De súlyos veszteség is érte az országot, a világ haladó gondolkodású embereit, a nemzetközi munkásmozgalmat.

1. Mikor halt meg Lenin és hol van a nyughelye?
2. Lenin halála után ki lett az SZK(b)P főtitkára, egyúttal a Népbiztosok Tanácsának elnöke?

1. Sztálin
 2. Dzerzsinszkij
 3. Ordzonikidze
3. A szovjetköztársaságok egységes állammá szervezésének is ebben az időszakban teremtődtek meg a feltételei és az 1918-as Orosz Föderáció után elkészült az ország első alkotmánya.
1. 1919;
 2. 1924;
 3. 1936.

MEGJEGYZÉSEK:
több olvasónk kérdésre válaszolva közöljük, hogy a vetélkedő során természetesen nem szükséges minden forduló minden kérdésére válaszolni. A beérkezett válaszokat szerkesztőségünk a megyei könyvtár szakembereivel együttműködve folyamatosan gyűjti és értékeli, így egyrészt lehetőség van később is bekapcsolódni a vetélkedőbe, másrészt nem esik ki az sem, aki nyaralás, szünidő vagy egyéb ok miatt egy-két fordulóban nem küldi be az általa helyesnek vélt megfejtést.

A harmadik forduló megfejtésének beküldési határideje május 18-a.

Ketten a Hajdú Megyei Állami Építőipari Vállalat Klai-péda brigádjából: Kovács Sándor és Szilvási László

zetőit övezi, talán ezért is tekintek úgy rájuk, mint pedagógusokra. Hiszen a munkáról beszélünk, mindig a munkáról, s végül hol kötünk ki? A nevelésnél, az utánpótlásnál, az emberi kapcsolatok görceinél.

Itt van például a Lugosi Mihály vezette negyvenöt fős brigád. Egyikük a Tőcskerten, másikuk a Vezér utcán, harmadikuk Hajdúszoboszlón. Ha egyébre nem gondolunk, csak erre, hogy miként lehet ennyi ember két város három építkezésén egy test, egy lélek, önmagában elég rejtély. Ráadásul olyan kort élünk, amikor a gondolat már szinte csak a pénz és a vele megszerzhető javak körül forog, amikor az ember nemhogy másról, de néha magától is kezd sajnálni az időt. Kíváncsiak teszem hát fel a kérdést: — Könnyebb-e ma brigádvezetőnek lenni, mint tizenöt évvel ezelőtt?

Lugosi Mihály úgy tesz, mint aki nem tudja eldönteni, hol kezdje, s kérdő mosollyal néz Pista „bácsira”, azaz Zsupos Istvánra, a vele egyidős termelési igazgatóra, aki maga is huszonkilenc éve szolgál a Hajdú Megyei Állami Építőipari Vállalatnál. Finom humort sejtik a titulusban, de már tudom, hogy másról van szó, egészen másról. Az együtt végigküzdött évtizedek hierarchiát feleltető bensőséges kifejezéséről.

— Könnyebb-e? — kezdi végül a választ komoly türelemmel. — Egyértelműen nehezebb. Az emberek ma mindent másképp látnak. Egészen másképp. Hamarabb megteszik, hogy nem jönnek be dolgozni. Kevés a segédmunkás, és azok, akik vannak, több energiát igényelnek, jobban kell figyelni rájuk. Tizenöt éve vagyok brigádvezető, s azt mondhatom, összehasonlíthatatlanul több időt kell ma az emberek között töltönnem, mint amennyit kellett másfél évtizeddel ezelőtt. Töb-

vény és nem is kötelező a társadalmi munka, de előbb tegyük az asztalra, hogy aztán elvehessünk. Itt mindenki tudja, mi lehet, mi van ezen a képzeltbeli asztalon. Aki nem jön, az nem várhat, mert nem is kap róla.

Már-már közbevetem, hogy kissé katonásnak hat ez így első hallásra, de a folytatásban ismét ráismernek a pedagógusra:

— Más az, amikor nem tehetjük meg, amire kérnek bennünket, mert úgy érezzük, hogy egyelőre elég. Ezért vagy azért. A brigádvezetőnek tudnia kell, hogy miért. Ilyenkor nem mondhatok egyebet az üzemvezetőnek, csak azt, hogy „nézd Laci, most nem megy, sok minden összejött, majd legközelebb”...

— És a válasz?

— „Jól van, Mihály, te tudod, úgy lesz, ahogy jónak látod...” — Soha sincs ebből vita. Úgy vagyunk ugyanis vele, hogy innen kell megélnünk, ez a munkahelyünk, ez tehát az első...

Különös, hogy bár úton a Tőcskerten Zsupos István

„Végül lucernafehérje-mentés”

Egy biobrikett-hívő gondolataiból

Melyik újságíró ne venné örömmel, ha egy hozzászóló mozdítani látszik az ügyet. Így vagyok én dr. Tóth Jánossal, a Füzessyarmati Lucernatermesztési Rendszer alközpontjának debreceni vezetőjével. Ő is biobrikett-hívő. Márciusi írásomhoz volna néhány szava. Nem apróságokat fűz a sorozathoz, habár beszélgetésünk tízóránira nyúlik. Irodájában a polcon brikettek maglája. A legkülönbözőbb alakú tömörítvények. A fenyőkéregből préselt tuzséri olyan kemény, hogy kalapáccsal se lehetne széjjelverni. 4100 kilokalóriás. Illata karácsonyi. Am akad ott a polcon tollból, szalmából, fűrészporból összetömörített rúd is. — Riportom elejéről — mondja — éppen ez a kísérleti stádium hiányzik. A végéről pedig az, hogy mi várható? Vagyis milyen új lehetőségek torkolhatnak az elégetésen túl a biomasszák brikettje, amely fogalmilag nem csupán tüzelőanyagféleséget jelöl vagy jelenthet.

Elő tehát az előzménnyel!

ban is elhangzott: két nem szabadul fel egésekor. Környezetbarát. „Az állam — hallom Tóth Jánostól — bőkezűbb lehetne. Induláskor, hisz a program országos, serkentőbb támogatásokkal szolgálhatna. Konkrétan! Tegyenek csak szert (kezdetben) extraprofitra a vállalkozók!”

Hajdú-Biharban (ez is új!) Nagyrábé, (Petőfi Tsz) és Zsáka, (Béke Tsz) lép a brikettgyártók sorába. ATS-gépből kért és kap mind a kettőjük egyet-egyet.

S most nézzük a főlázolható brikettjövőt.

A szekéren a tömörítvényminták között zacskóban fekszik egy sajátos fehérje-kivonat. Csehszlovák gyártmány. Lucernafehérje-koncentrátum. Nem a szél fújta ide. Ez a fehérjepor ugyanis a műszaki fejlesztők, így a gépészmérnöki érdeklődését is felcsigázta. A fantáziát a mai napig lobogtatja. Egységnyi területen a zöld lucernában tudniillik négyeszer több a fehérje, mint például a lóbabban, s kétszer annyi, mint a szójababban. Im már csak arról van szó, hogy kinyerhető-e? A svájci biobrikettgép más szerelvényben — állítólag — már választ ad e kérdésre. A zöld lucernából, úgy mint a tüzelőanyagot, állati takarmányt présel. Ez a biomassza-feldolgozás másik változata. A préselés alkalmával a sűrű lé tartalmazza az ebből megfogható fehérjét és a karotint. De miért csinálja az ember a lucernát ezt a tortúrát, hiszen az állat a szénát is megesi? Csak hogy a szárításkor, történjen az napfény által vagy mesterségesen, ez a két értékes anyag, a fehérje és a karotin, hatalmas veszteséget szenved, s egy-egy rossz száradás esetén szinte elvesz. Így pedig a technológia során megmarad. Megmarad szinte százszerűen, az összes. A szárazon visszanyert fehérje pedig hatalmas beltartalmi érték a takarmánykeverékben. Valóban egy forradalmi szakasz kezdődhetne el! Joggal írható tehát, hogy nagy jövő előtt áll a biobrikettelésnek eme ága is. Igaz, az esély még a távoli jövő kepei közt dereng. A lucernafehérje-mentés mégsem álom. — Talán közelebb kerülünk hozzá egy lépéssel — mondja derülőn dr. Tóth János, hisz az FLR már ezekre a kísérletekre is jócskán költött.

Lugosi Mihály brigádvezető: — Borzasztó sok energiával jár, tessék elhinni (Fotó: Kőszeghy György)

Az FLR már 1984-ben rábukkant a TOT titkára és az Erdét vezérigazgatója által a svájci brikettgyártó gépsorra, az ATS-cég csigás présére. Fakéreg Tuzséron volt bőven, nagyüzemi mennyiségben keletkezett. Az irdatlan tömegű hulladék alkalmasnak tűnt a gép kipróbálására, megmutathatta, mit tud. Be is bizonyította, hogy minőségi, barnaszénnel megfelelő szén az, amit gyárt. S Tóth János ekkor vélhette igazán, hogy üzemszerű a termelés. Addig közsa hírek előzték meg az ATS cég csigás présének útját. Minthogy a gép a Nyugaton dicősége — mondjuk így — riportomban látszólag helyes, ám valójában alaposan megnyesendő következtetésre „ragadtattam” magam. Ugyanis arra gondoltam, hogy a brikett gyártásával is megelőzött bennünket a Nyugat. Nem. „Tartunk ott, ahol az NSZK” — jelenleg. Ez is adalék. Lényegében az ATS cég, de mások is (a dánok) tapasztalatszerző, kísérleti terepnek tekintik országunkat. Miért? Nálunk nem farm-szerű a mezőgazdaság. Sok helyütt gyűlik fel (olykor hegygyé) a biohulladék. Az ATS kisfarmos országokkal nem tud mit kezdeni. Az érdeklődés tehát Svájc és Magyarország részéről kölcsönössé vált. Jobb kifejezés híján az ATS a gépeit nálunk idomítja — a különböző nehézségi próbákhoz. Az FLR szemüvegével nézve ő tulajdonképpen eladja a nagy értékű prést. Ennek árát egy osztrák lízingelő bank fizeti ki. Neki pedig egy társaság törleszti az adósságot tőkés piacon forgalomba hozott brikett ár-

belőle. A márciusi riportok-

„Senkit sem fogunk az utcára tenni...”

Munkaerő-gazdálkodás, konfliktusokkal

Magasra csaptak az indulatok hullámai mintegy két hónapja a berettyóújfalui Elzett Fémtermékek Vállalat 1420 dolgozója között. Az ok az volt, hogy a vállalat vezetésének a kezdeményezésére egy team minden osztályon elvégzi az úgynevezett „átvilágítást”. Vagyis azt veszik nagytól alá, mennyire használják ki a dolgozókat a munkaidőt. Az egyik legfontosabb kérdés: szükség van-e 263 fős alkalmazotti létszámra? Lehet-e az adminisztratív dolgozók munkáját észszerűsíteni?

Az átvilágítás jelenleg még tart, terv szerint május végére fejeződik be. A munka végével a vállalat vezetésének intézkedési tervét hogy jóvá, amelyben meghatározzák az átszervezéssel kapcsolatos konkrét feladatokat. Ma még azonban senki sem tud biztosat.

Rossz ez a bizonytalanság. A vezetőknek is és a beosztottaknak is. A vezetők azon töprengenek, sikerül-e keresztülvinni ezt az észszerűsítési javaslatot.

A beosztottak pedig azon, hogy megmaradnak-e jelenlegi munkahelyükön, vagy pedig az „utcára teszik” őket. Miközben egymásra néznek a munkatársak, az jár a fejükben, hogy én megyek-e vagy te, vagy talán mindketten.

Hogyan látják a mostani helyzetet az érdekeltek? Először *Mátyi Jenő* igazgató fejt ki álláspontját: — A vállalat tizenegy éve termel, az idő alatt ilyen jellegű vizsgálatot nem végeztünk. Az átvilágítást elsősorban azért végezzük el, hogy feltárjuk a felesleges tevékenységi köröket, s ezek megszüntetésével észszerűsítsük munkánkat. Ennek eredményeként csökkenteni kívánjuk a vállalat általános költségét és növelni a nyereséget. Nem közömbös azsem, hogy ezzel a dolgozók jövedelmét is gyarapíthatnánk.

Sajnos vállalatunknál kevés a közzgazdasági egyetem végzett szakember, kevés a mérnök, a műszaki dolgozó (technológus, szerkesztő). Arra szeretnénk törekedni, hogy a meglévő alkalmazotti létszámhoz belül a műszakiak legyenek többségben.

Az improduktív fizikai dolgozók átcsoportosításával is elérhetünk bérmegetkárítást. Így például a biztonsági osztályon dolgozó tizenhárom főt soknak tartjuk, egy részüket áthelyezzük a termelési szférába.

A könyvelés, a bérelszámolás terén nagy a zűrlődés az átvilágítás miatt. De itt sok az átfedés az egyes munkakörök között. Például minimum kétszeres anyagnyilvántartás van. Vagy itt van a bérelszámolás. Ezt az egyes üzemek végzik el, holott a huszonegyszeres bérelszámolási osztály is elvégezheti. Mi azt szeretnénk elérni, hogy dolgozók ne végezzenek felesleges munkát. Így ha bizonyos munkahely feleslegessé válik, akkor azt meg kell szüntetni.

— Mi lesz azokkal a dolgozókkal, akiknek nem lesz munkahelye?

— Senkit sem fogunk az utcára tenni — nyugtat meg az igazgató. — Sőt a szak-képzettségük megfelelő munkakörbe helyezjük. Alapvetően háromféle módon keresünk megoldást. Egyrészt többen nyugdíjazás előtt állnak, másrészt a vállalatnál igen nagy, 20 százalékos a fluktuáció. Így ha valamelyik eltávozó munkakört megszüntetjük, egyszerűen nem veszünk fel új munkaadót. A megoldás harmadik módja az átképzés, főleg a fizikai dolgozók körében.

Klinovics János szervező mérnök, a „Saldo” Pénzügyi Szervező és Tanácsadó Vállalat Analízis Gazdasági és Értékelő Leányvállalatának munkatársa részt vesz abban a team-

ben, amelyik az átvilágítást végzi.

— Szerintem a legtöbb magyar vállalatnál érdemlegesen 50-60 százalékosan vannak leterhelve a dolgozók. Az „érdemleges” kifejezésen azt értem, hogy mindenki azt a munkát végzi, amelyik a végzettségének és munkakörének megfelelő.

— A vállalatnál 263 alkalmazott dolgozik. Véleménye szerint ez sok?

— Véleményem szerint ebből 10-15 százalékot le lehetne fragni, tehát jelenleg mintegy harminc fővel csökkenthető a létszám. De a további vizsgálatok adnak erre végleges választ.

— Milyen megtakarítást jelentene a munkaerő-átcsoportosítás a vállalatnak?

— Az általános költséget 10 százalékkal csökkenthetnék, ami hozzávetőlegesen 20 millió forint megtakarítást jelentene.

Ha az egyik fél érveit meghallgattuk, akkor kötelességünk a másik felet is meghallgatni. Hogyan látják az átvilágítást az alkalmazottak? *Ókrós Zsigmondné*, a pénzügyi osztály vezetője:

— 1986. július 1-jétől önálló vállalatunk, ami nekem következtében az osztály feladatai megnövekedtek. Az elmúlt év nehéz volt, inkább a betanulás időszaka volt. Sajnos munkatársaimnak nincs megfelelő képzés, mindegyiknek gimnáziumi érettségije van. Jelenleg nyolc munkatársam van, a létszámszükségtest nem tartom indokoltnak. Mindnyájan túlságosan leterheltek, sokszor túllórnak. Ketten a munka mellett tanulnak, egy pedig április 1-jétől táppénzen van.

Papp Imréné számlaelőző és *Veres Erzsébet* számlázótól megkérdeztem: ha kettővel kevesebben lennének az osztályon, s ennek fejében több lenne a fizetésük, akkor is el tudná látni az osztály a feladatait? Mindketten egyértelműen nemmel válaszoltak. Hozzáadták, hogy csupán túllórázással tudnák elvégezni a munkát.

A számviteli osztályon *Seprenyi Károlyné* osztályvezető és *Székely Imréné* gépkönyvelő, szakszervezeti bizalmi fogad:

— Az osztályon huszoneg-három munkatárssal dolgozom — mondja az osztályvezető. — Sok a kismama, nem kevés a táppénz miatt kiesett munkaidő sem. Az átvilágítás során nem volt szó létszámszükségtesről. Kétségtelen, túl sok a felesleges adminisztráció, ami miatt munkatársaim nagyon leterheltek. Ennél többet vállalni nem tudnak, csak akkor, ha túllórnának.

— Helyesnek tartom az átvilágítást — folytatja a szakszervezeti bizalmi. —

Jó tudni azt, hogy nyolc órából ténylegesen hány órát dolgozunk. De szerintem a mi osztályunkon erre a létszámra szükség van. A nagy megterhelés miatt kevesebben csak túllórában tudnánk elvégezni feladatainkat. Különbösen is, hány bört akarnak lehúzni rólkunk?

A bérelszámolási osztályon *Kiss Jánosné* osztályvezető tájékoztat:

— Az osztályon tíz munkatárssal dolgozom. Az átvilágítással egyetértek, de jó lenne a többi osztályokat is megnézni alaposan. A bérelszámolás kulcsfontosságú a leterheltségünk. Mellé még mindig kiesik valaki a munkából betegséggel vagy gyes miatt.

Ez az osztály átjáróház. Tizenhárom éve vagyok itt, s ötvennyolc munkatárssal dolgoztam együtt. Nagy a fluktuáció, mert sok a munka, kevés a pénz. Fiaim jönnek, majd elmennek szülni.

Az osztály szerintem nyolc fővel is elvégezné a jelenlegi munkáját. Viszont a hónap első tíz napjában a fizikai dolgozók végelszámolás miatt túllórnának kellene. Gépesítés esetén hét munkatárs is elegendő lenne.

Az előzőekben érvek hangzottak el a munkaerő-átcsoportosítás mellett és ellene. Hol itt az igazság? Nehéz ezt megmondani, s különösen leírni egy olyan politikai napilapban, amelyet sok tízezer ember olvas. Kétségtelen, sok igazság van az igazgató és a szervező mérnök szavaiban. Hiszen nekik az a legfőbb céljuk, hogy a vállalatot nyereségesse tegyék, s ezzel több juttatásban részesítsék dolgozóikat.

Ugyanakkor bizonyos mértékben igazuk van az alkalmazottaknak is. Ugyanis egy előző, átgondolt, megfontoltan vált vezetői döntés eredményeként jött létre a 263 fős alkalmazotti létszám. Ugyanakkor „hozzárterít” vezetői elhatározás következtében alakult ki az a túladmisztrációs, átfedés, amelyeket most kívánnak megszüntetni. Végül: nem az alkalmazottak találták ki azt sem, hogy a különböző főhatóságoknak olyan sok adatot szolgáltatassanak, mint jelenleg.

A munkaerő-átcsoportosítás kétségtelenül konfliktusokkal lesz terhese. Ezért a vállalat vezetői mindig azt tartásuk szemük előtt, hogy minden egyes munkakör mögött egy ember van, meghozza többnyire családos ember, aki talán a legkevésbé sem tehet az egészről. A vezetőknek legalapvetőbb erkölcsi kötelességük emberségesen bánni velük, annak érdekében, hogy a dolgozók ne érezzék magukat olyan sakkfigurának, amelyre a további játékban nincs szükség. **Székely Szabolcs**

Asszonyok a pultnál

Szort állunk a boltban, türelmetlenül topogunk, cseréltetjük karunkon a nehéz kosarat. Előtűnk az este számtalan gondja; a bevásárlás csupán első állomása a második műszaknak. Ha gyorsan kattog a pénztárgép, hamar elfogy előtűnk a sor, jöleső sós hajjal nyugtazzuk: ezúttal előbb szabadulunk. Azt, hogy mindez a pénztáros gyors, pontos munkáján is múlik, általában nem gondoljuk végig. Elvégre ez a dolga.

Könnyíteni nemigen lehet

Hétfőn reggel szinte üres a vénkerti ABC, gondolom, most lazíthatnak egy kicsit a dolgozók. Első benyomásmom mindjárt megváltozik az iroda és a raklárhelyiség környékén, a kulisszák mögött. Itt igencsak felgyorsult a tempó, az érkező árut át kell venni. Így aztán *Fekete Béla* boltvezető és az ebben a műszakban dolgozó helyettesei csak felváltva tudnak pár szót váltani velem. A kereskedelembe dolgozó lányokról, asszonyokról akarok írni. Nem nehéz riportalányt találni, hiszen az ABC huszonöt dolgozója közül tizenkilenc nő.

— Egyedül a vezetőknél „rendhagyó” a felállás — mondja a boltvezető. — A hét vezetőből (közükük magamat és a hat helyettesemet értem) négy férfi. Más üzletekben inkább a gyengébb nem képviselői uralják a teret. A szakmaelőnevesedése egyébként nálunk is ugyanúgy jellemző, mint másutt, s a dolgozók zöme harminc év alatti fiatal.

— Ebből adódóan bizonyára kisgyermekes anyja. Még tudják-e könnyíteni a helyzetüket valahogyan, például kedvezőbb munkabeosztással?

— Erre sajnos nincs mód. Ha lehetne, szívesebben dolgoznának délelőtt az asszonyok, a forgalom viszont délután csúcsosodik nálunk. Elég sokat fő a fejünk a műszakbeosztás miatt, adódnak kényszerhelyzetek. Előfordul, hogy napközben betelefonálnak az óvodából: beteg lett a gyerek vagy egyéb, vártunk családi probléma adógiakra sem, nyolcezer forint körüli a havi átlagkeresetem.

Ha valakinek öt gyereke volna, mint *Kocsis Sándorné* pénztárosnak, talán fontolóra venné: dolgozhat-e a kereskedelemben, amely sajátos életitmust igényel és nem kis kötöttséggel jár? Ő azonban már huszonegrom éve ezt csinálja, és mióta a két legkisebbel, az ikerrel visszajött gyesről, egy napot sem volt táppénzen. Igaz, azelőtt sem. *Fekete Béla* boltvezető szinte „kuriózusként” említi: soha nem hivatkozik gyerekbetegségre, családi gondokra. Természetesen tartja ezt a helyzetet:

— Gyakran előfordul, hogy munkahelyet változtatnak az asszonyok azért, mert a kereskedelmi szakmával járó terheket megsínyli a család?

— Nem gyakori, de van rá példa. Ha már családi konfliktus adódik, alacso-

bad legyen, főként a kisgyerekeknek. Mióta kilenc óra előtt nem lehet szeszes italt vásárolni, lényegesen kisebb a reggeli forgalmunk. Így aztán esetenként az úgynevezett közepmunka is alkalmazni tudjuk, reggel kilencötig halig kell dolgozni. Van, akinek ez a kedvezőbb megoldás.

— Mi az, amit nem lát a vásárló, a kereskedőknek azonban nap mint nap el kell végezniük? — fordulok a másik boltvezető-helyetteshez, *Illyés Antalné*-hoz.

— A bevételt az érdeklí, ami a polcokon van: hogy szép és friss legyen az áru. Nyitás előtt és után egyaránt jócskán van tennivalónk. Reggel fél hatkor már itt van az áru, gyorsan pakolni kell. Este, zárás után szintén feltöltjük a kiürült polcokat, a mélyhűtőbe kerülnek egyes árufeleslegek. Muszáj hogy tiszta legyen minden kosár, a takarítás szintén a mi gondunk. Fizikai, de egyben szellemi munka a kereskedőké, nem csekély az anyagi felelősségünk. Mióta vezetőhelyettes vagyok, jóval nagyobb a felelősségem minden tekintetben. Azelőtt mint pénztárosnak „csak” arra volt gondom, hogy a napi bevétellel leszámoljak.

— A két kicsit a nagyobbak viszik óvodába, együtt jönnek haza is. Ön állására neveltem a gyerekeket, hisz az én szakmám olyan, hogy nem lehet csak úgy letenni a munkát. De otthon kell hagyni a családi gondokat is, másképp nem keresnek másra, minthogy a kasszába fizessenek. Egy műszakban 50–100 ezer forint a forgalmunk, nagyon oda kell figyelni a munkánkra.

— Ilyen nagy családban azért mégsem lehet egyszerű dolgozó nőként helytállni.

— Hát a reggeleim bizony rohanósak, szeretem összerámpolni a lakást, mielőtt dolgozni jövök. Nálunk az a motto: mindig megoldjuk valahogy. A férjem a Volánnál huszonegy órázik, így aztán az áll helyt, aki épp odahaza van. Nyugodtan rághogatom a konyhát, a főzést, a gyerekeket, ha épp ő ér rá, én pedig nyugodtan jövök dolgozni.

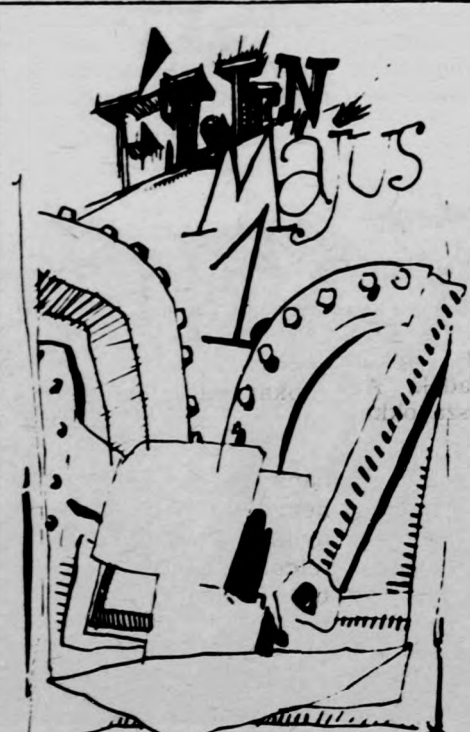
Balogh Sándorné az egyik csemegés eladó a vénkerti ABC-ben. Tizenhét éves vendéglátós múlt után egy éve nyergelt át a kereskedelemben.

— Akkor bizonyára azon ritka kereskedők közé tartozik, aki elmondhatja: nekem könnyebb...

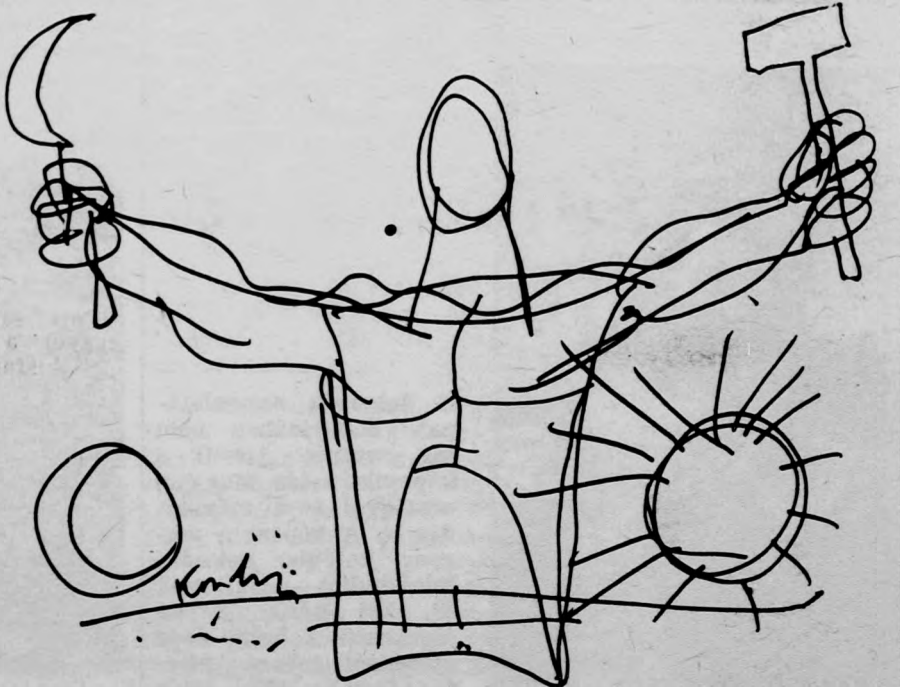
— Valóban az, hiszen mint vendéglátós nem különböztek a hétköznapi vasárnaptól és az ünnepnapoktól. Igaz, alaposan igénybe vettük a két nagymamát, másként nem tudom, hogyan ment volna. A család élete átalakult mióta itt dolgozom, ráadásul a férjem is abbahagyta a huszonegy órázást, most már egy műszakban dolgozik. Ha délelőtti vagyok, reggelente ő költi a gyerekeket. A délelőtti heteken délutánra nem tervezek házi munkát, ilyenkor tudok foglalkozni a két fiúval, moziba, sétálni megyünk. Ha viszont délutános vagyok, főzők, takarítok délelőttönként.

Persze, *Balogh Sándorné* sem dicsekedhet túlságosan sok szabadidővel, ötödik éve munkásor.

Röpké pillantást vetetünk csupán a kulisszák mögé, az a pultháló oldalára. Munkájukról, életükről kereskedelmi dolgozóknak nem túlságosan sokat, mert ezúttal is — mint mindig — várták őket a vásárlók.

Barka Ferenc rajza

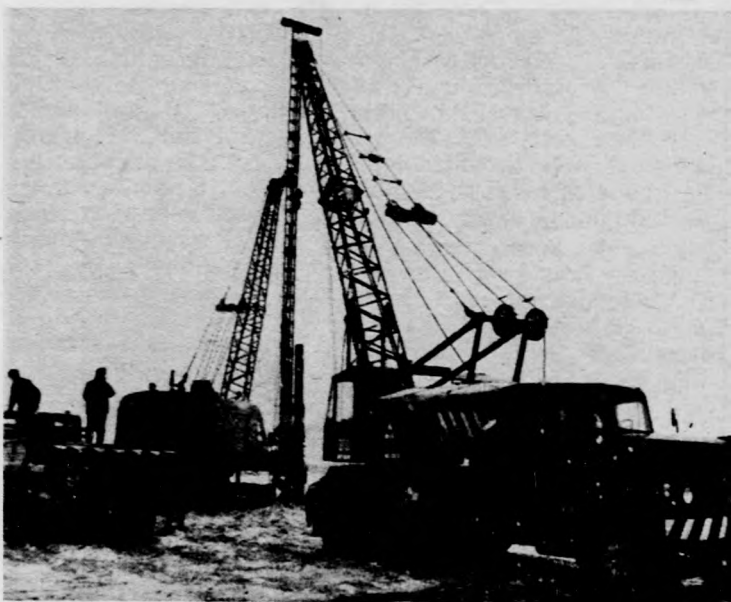
Kondor Lajos rajza

MAGYAROK TENGIZBEN

Ötezer ember számára nyújt majd kényelmes lakhelyet a közelmúltban elkészült lakótelep

A szovjetunióbeli Tengerben bő egy esztendője, 1986 tavaszán megkezdődött a hatalmas kőolaj és gázipari komplexum építése. Az állami megállapodások alapján a munkálatokban magyar dolgozók is részt vesznek: a Vegyipari (Vegyiműveket Építő és Szerelő Vállalat) fővállalkozásában 26 magyar vállalat 2500 szakmunkása áll helyt a zord időjárási körülmények közepette is. A kivitelezési munkálatok a tervek szerint haladnak — elkészült már a lakótelep s hozzáltak a központi feldolgozóüzem építéséhez is.

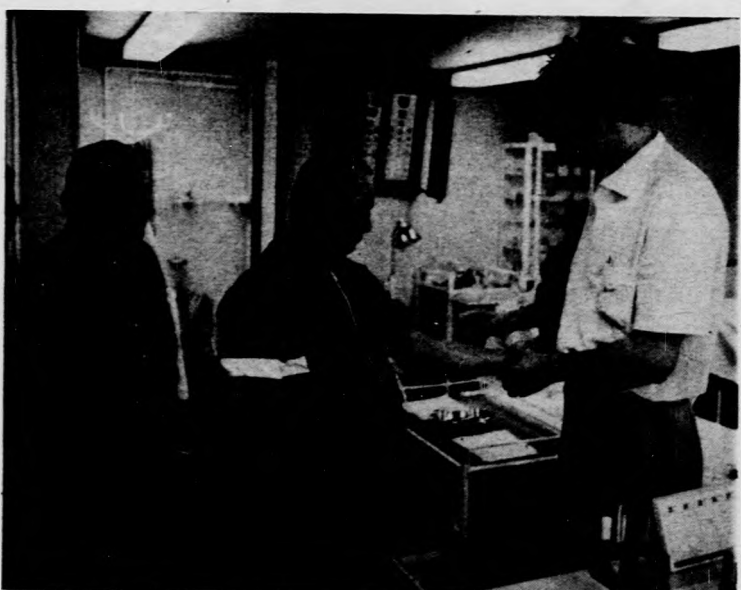

Az időjárás ritkán fogadja kegyeibe az építőket — hol a zord hideg, hol a rekkenő hőség nehezíti a munkát. A képen: egy hóeséses tavaszi napon cölöpöket vernek a laza talajba a központi feldolgozóüzem építésének első szakaszában

A különösen nehéz munkakörülmények a szokottnál is több energiát követelnek a dolgozóktól. A jó munkavégzés egyik biztosítéka ezért az ellátás. A lakótelepi étkezdében mindenki kulturált körülmények között fogyaszthatja el a bőséges és magyaros kosztot

A munkások egészségére jól felszerelt üzemorvosi rendelőben vizsgálják az orvosi stáb tagjai. A képen: gyakori kontrollvizsgálatokkal igyekeznek megelőzni, vagy kiszűrni az esetleges megbetegedéseket

A dolgozók hangulatának alakításában nem kis szerepet játszik a kapcsolattartás Magyarországgal és a művelődés is. A képen: a magyar kolónia számára minisztériumot alakították ki, ahol Bánki Árpád szerkeszti a helyi és az otthonról érkező híreket (Fotók: MTI: Oláh Tibor felvételei — KS)

Május 1-je története

Chicagótól napjainkig

Százegy évvel ezelőtt, 1886. május elsején olyan események zajlottak le az Egyesült Államokban, amelyek végül is a munkásszolidaritás nemzetközi ünnepeinek megszületéséhez vezettek. Ezen a napon — az amerikai szakszervezetek felhívására — az ország minden ipari központjában tömegtüntetéseket szerveztek. A jelszó: a nyolcórás munkaidőért folyó harc volt. A szakszervezetek akciójának támogatására május 3-án 350 ezer ember szüntette be a munkát.

A döntő események Chicagóban zajlottak, ahol május elsején 80 ezer ember vett részt a tüntetésen. Május 3-án pedig a rendőrség tüzet nyitott a McCormick aratógépgyár sztrájkoló munkásaira. Néhány ember meghalt, sokan megsebesültek. Másnap a rendőrség magatartásán felháborodott chicagói munkások gyűlést tartottak a Haymarket téren. A gyűlés alatt váratlanul bomba robbant. (Később kiderült: a bombát provokátorok dobták a tere.) A robbanás következtében nyolc rendőr meghalt. Erre a rendőrség tüzet nyitott, a gyűlés tíz résztvevőjét megölte és mintegy kétszázat megsebesített.

A május 4-én Chicagóban történtek ürügyül szolgáltak arra, hogy országos méretekben leszámoljanak az elégedetlenkedőkkel. Sok szakszervezeti aktivistát letartóztattak. A vádlottak padjára kerültek a chicagói proletariátus vezetői is. A hamis tanúvallomások alapján nyolc vádlott közül (a robbanás pillanatában nem is voltak ott a téren) hetet halálra ítélték, egyet 15 évi börtönre. A példátlanul szigorú ítélet nagy felháborodást és tiltakozást váltott ki nemcsak az USA-ban, hanem az európai országokban is. Am hiába. Bár két munkásvezér halálos ítéletét életfogytiglani börtönre változtatták (az egyik elítélt a börtönben öngyilkos lett), a többieket kivégezték. Hat évvel később Illinois állam új kormányzója elismerte, hogy a bűnösségük nem volt bizonyított.

Az amerikai szakszervezetek az 1886. májusi események után is folytatták követelésüket a nyolcórás munkaidő és sztrájkoláshoz. A munkások jogaiért. 1888-ban az Amerikai Munkaügyi Szervezet követelte, hogy 1890. május elsejétől vezessék be a nyolcórás munkaidőt és sztrájkolást. 1889-ben Párizsban gyűlt össze a szocialista munkáskongresszus, amelyen húsz ország képviselői vettek részt, azokból az országokból, ahol abban az időben voltak szocialista pártok és egyéb munkásszervezetek. Friedrich Engelsnek döntő szerepe volt a kongresszus előkészítésében.

R. Lavin küldött javaslatára a kongresszus határozatot hozott, hogy a különböző országokban egyszerűen rendeznek tömegtüntetéseket a nyolcórás munkaidő törvénybe iktatásáért és más, a dolgozók helyzetének javítását célzó határozatok végrehajtásáért. A munkások tömegtüntetés-

A 101 évvel ezelőtti chicagói események korabeli ábrázolása

A pétervári Putyilov gyár munkásai 1917. május 1-jén

nek napjaul — az amerikai Munkaügyi Szervezet határozatának megfelelően — a kongresszus 1890. május elsejét jelölte meg. Így lett 1890. május 1-je a munkások első nemzetközi összefogásának napja. Óriási tüntetések voltak az európai országok fővárosaiban és városaiban is. Londonban például a Hyde-parkban rendezett tömeggyűlésen mintegy 300 ezer ember jelent meg (egy adatok szerint 500 ezren). Tömegtüntetések zajlottak sok amerikai iparvárosban is. Csak a chicagói megmozduláson 35 ezer ember vett részt. New Yorkban pedig a 70 szakszervezet az emberek tizeit vitte ki az utcára.

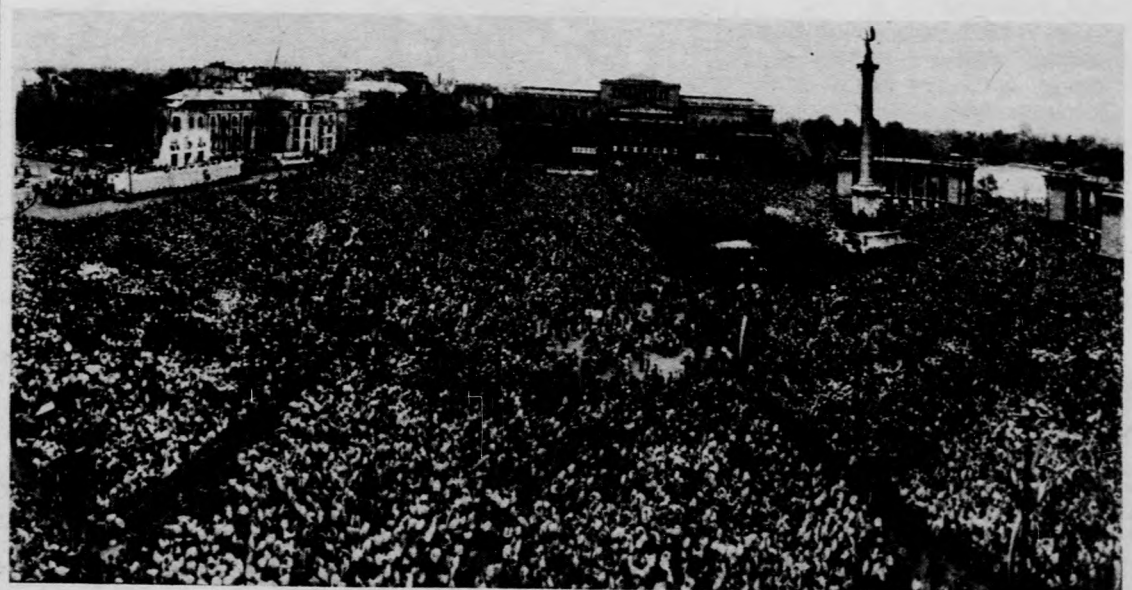
A munkásmozgalom vezetői számára a történetek után nem volt kétséges, hogy ezt a napot minden évben meg kell ünnepelni. 1891. május elsején már csaknem minden európai országban rendeztek tüntetéseket, felvonulásokat. Oroszországban, ahol akkoriban még nem voltak szakszervezetek és nem volt parlament, az első

illegális május elsejét a marxistáknak sikerült megszervezniük 1891-ben.

A nagy októberi szocialista forradalom új korszakot nyitott az emberiség történetében, így a munkások harcaiban is. Az 1918–1919-es években a tőkés országok többségének munkásokai elérték a nyolcórás munkaidő törvénybe iktatását, amiért oly hosszú és nehéz harcot vívtak. Azokban az években már milliók ünnepelték május elsejét.

A munkásmozdulások jelszavai különbözőek voltak. A polgárháború éveiben például: „El a kezekkel Szovjet-Oroszországtól!”, a világgazdasági válság idején, az 1929–1932-es években a munkanélküliség elleni harcra, majd a későbbiekben a fasizmus elleni harcra szólítások szerepeltek a transzparenseken. Napjaink május 1-jei megmozdulásainak egyik fő jelzője a küzdelem a fegyverek, a háború nélküli világ megteremtéséért.

Borisz Tartakovszkij
APN—KS

Az 1957-es budapesti május 1-jén (Fotók: APN—MTI—KS)

Akiről
nevezte
Debrec

Kapitány Tizede

A mai Debrecen egyesülete (Debrecen, Anna u.), az Anna u. jén pedig a ságlevelé révsi rangot nyírbóválasztási (oppidum).

A 16. század 2 kerületre és Alsójárás) pán 3-3 utcámon (Felsőjárás) Péterfia, Hatrásban; Piac, Anna u.). Az nem földrajzi igazgatási beosztás fogalmáról, kerület, zés felelőseban a legkisebbi szakaszok, mert a egy szakaszokjárásokban. Igazgatási egységevezték „de értették. A toznak a közsebb utcák, (mellékutca) főtűcsanak vó utcáknak nem (L. Kovács gíbb debrec 1750-ből.) Ez tásilag a száta alá állkasznak (u mint „szervezőnkormányzat az élén az állt. Az elnevezés ismert.

1-1 utcacsó kaszt) tizede élén a tizede A tizedesek dek számától ben pl. 32, 123 volt a tized kapitányt és tizedest 1-1 csoport) polg delkező lakói

Az utca kapitént a város nécsőt kapítá zéseket, akik a tizedeseknek száma cacsóport nag arra kivetett voltak felelős az adók, pén szedéséért, a végzéséért, a biztonsági megtételéért, dásért stb. Or tanács igazg tét, összefogv tási rendész igazgatás szol a tizedesek 1606-ban átm viselőket, ha bocsátottak a nyok rendelke ben a szenátu tányok fölé t ban 1-1 utcab aki rendszeri közül került a zad elején a nyok „Kapitány nevezett testü tek. Az utcák vezetői függe hatalmi ke kialakult a állás, mivel nyok az egy ferenciálódott zó feladatait látni. A város első fokú igaz si joghatóság aki kihágási vül polgári döntött. A hivatal létrehoz nyos értelem az utcák önkö városkapitány az utcabiztos zedes feladata A Kapitány utca a Csapó ható.

Dr. N.

Akiről utcát neveztek el Debrecenben

Kapitány, Tizedes

A mai Debrecen több falu egyesüléséből jött létre (Debrecen, Szentmihályfalva, Szentlászlófalva, Torna, Boldogasszonyfalva). Róbert Károly idejében már egy-egy településként tartották számon. 1361. május 1-jén pedig I. Lajos kiváltóságlevelére révén mezővárosi rangot nyert a szabad bíróválasztási joggal együtt (oppidum).

A 16. században Debrecen 2 kerületre oszlott (Felső- és Alsójárás). Ezekben csupán 3-3 utcát tartottak számon (Felsőjárásban: Csapó, Péterfia, Hatvan u. Alsójárásban: Plac, Cegléd, Szent Anna u.). Az utca fogalma nem földrajzi meghatározást jelentett, hanem közigazgatási beosztást. A régi utca fogalmának ma a járás, kerület, szakasz kifejezés felel meg. A járásoiban a legkisebb közigazgatási szakaszt neveztek utcának, mert a 3-3 utca mintegy szakaszként terült el a járásoiban. Főútcán a közigazgatási egységként megnevezett „derék utcák”-at értették. A főútcákhoz tartoznak a közelében lévő kisebb utcák, zugok, közök (mellékutcák). Neve csak a főútcának volt, a tartozék utcáknak nem adtak nevet. (L. Kovács György legrégibb debreceni térképét 1750-ből.) Ezek közigazgatásilag a szakaszok irányítása alatt állottak. 1-1 szakasz (utcasoportnak), mint „szervezeti, gazdasági önkormányzati egységnek” az élén az utca kapitány állt. Az elnevezés 1607-ből ismert.

1-1 utcasoportot (szakaszt) tizedekre osztották, élén a tizedessel (decanus). A tizedesek száma a tizedek számától függött. 1607-ben pl. 32, 1685-ben pedig 23 volt a tizedesek száma. A kapitányt és az alárendelt tizedest 1-1 szakasz (utcasoport) polgárjoggal rendelkező lakói választották. Az utca vezetői külön házban ülészeket, az utca gyűléseken az utcasoport minden tagja megjelenhetett.

Az utca kapitányok naponta a város bírójától, a tanácsától kapták a rendelkezéseket, akik továbbadták a tizedeseknek. A kapitányok száma függött az utcasoport nagyságától, s az arra kivetett terhektől. Ők voltak felelősök a rendért, az adók, pénzbírságok beszedéséért, a közmunkák elvégzéséért, a tűz- és közbiztonsági intézkedések megtételéért, a pástorfogadásért stb. Ők képviselték a tanács igazgatási szervezetét, összefogva a közigazgatási rendszert, adóügyi igazgatás, szolgálati ágazatát a tizedesek segítségével. 1606-ban átmenetileg tisztviselőket, hadnagyokat is bocsátottak az utca kapitányok rendelkezésére. 1767-ben a szenátus az utca kapitányok fölé tanácsosi rangban 1-1 utcabíró választott, aki rendszerint céhmesterek közül került ki. A 19. század elején az utca kapitányok „Kapitány Szék”-nek nevezett testületbe tömörültek. Az utca kapitányi szervezetül függetlenül államhatalmi kezdeményezésre kialakult a városkapitányi állás, mivel az utca kapitányok az egyre jobban differenciálódott élet különböző feladatait nem tudták elvégezni. A városkapitány az első fokú igazságszolgáltatási joghatóság képviselője volt aki kihágási ügyeken kívül polgári perekben is döntött. A városkapitányi hivatal létrehozásával bizonyos értelemben megszűnt az utcák önkormányzata, a városkapitány beosztottja, az utcabíró már a régi tizedes feladatait végezte.

A Kapitány, s a Tizedes utca a Csapókerben található.

Dr. Nyakas László

HALLOTTUK VALAHOL

Az autós odahajt zörgő, rozoga kocsiával a benzinkúthoz, és odaszól a benzinkutasnak: Legyen szíves teletölteni a tankot!

A benzinkutas végigméri a kocsit és megkérdezi: Tényleg azt gondolja, hogy ez a kocsit még megtesz ennyi kilométert?

— Már adtál el életemben porsztvót, kedvesem?
— Nem, drágám, eddig még nem.
— Akkor most mindjárt láss hozzá. Hallom, hogy jön a férjem, már a lépcsőházban van.

Három callgirl beszélget.
Az egyik megszólal: Ha nyerek a lottón, veszek egy szép házat.

— Egy remek Porschét vennék — mondja a másik.
— És a harmadik: Én egy egész hétig egyedül aludnék.

— Tanú, biztos abban, hogy látta a vádlottat a Regina bárban?
— Persze, elnök úr — duplán.

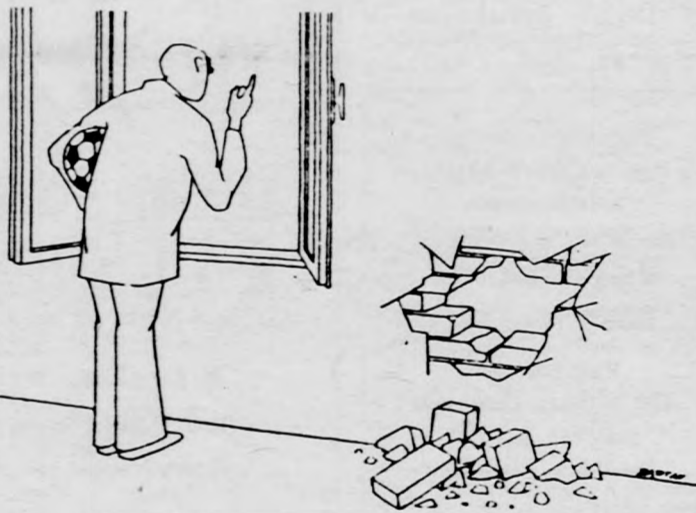
— Milyenek találja az új televízió-bemondónokat? — kérdezi az intendáns a műsorigazgatótól.
— Sokat ígérő tehetség. Sokat ígér saját magának.

— Az ebéd ma valóban remek volt, drágám.
— Nagyon örülök, hogy izlett.
— És mindezt tényleg egészen egyedül olvasztotta fel?

Paul dicsekszik a törzszakstálnál: Az én feleségem mindent tud.
— Az semmi — mondja a barátja. — Az én feleségem mindent jobban tud.

Beszélgetés az estélyen. Mi a véleménye a szerelemről, asszonyom?
— Szeretem? Nem tudom, mi az.
— No de kérem, igen tisztelt asszonyom...
— No igen. Sohasem csaltam meg a férjemet.

— A televízióban már nem szabad reklámot csinálni a cigarettának. Szeretném tudni, politikusaink miért dohányoznak mindig a televízióviták alatt.
— Világos: ez az ellenpropaganda. Hiszen amit a mi politikusaink csinálnak, senkinek sem tetszik.

Szöveg nélküli

Aforizmák

Bár lenne olyan preparátor, aki étellel tömne ki minket!

Aki nem tud valakit követni, az a legszívesebben követ dob rá.

Az optimizmus a pesszimizmák kárörme.

Boldogtalanokra van szükségük azoknak, akik boldogítani akarnak miniket.

A jó lelkiismeret rossz emlékezőtehetségen alapul.

Senkinek ne higgy, aki tizenhárom évesnél idősebb!

Lassú víz radioaktív.

Nem eszik a kását olyan hidegen, mint ahogyan a konzervdobozból kivesszik.

Ha mindenki hűtlen lesz hozzád, én sem maradok hű.

Kérjük, minden rendkívüli esemény esetén őrizzék meg nyugtalanságukat!

Van, aki akkor nem hiányzik, ha jelen van.

Mese a fáról

Történt egyszer, ahol a föld felé, végül pedig a törzse sárgult el.

Egyik nap virradatkor az Okosi bíró összeráncolt homlokkal mérte végig a kertjét.

— Hű-ha. No, ejnye — mondta és a feje búbját megvakarta. — Nem érem föl ésszel, hogy mi történt ezzel a fával? Azt hiszem, ki kell vágni! Tönkrement a szerencsétlen!

A fá dült-fült magában. Hogy ő tönkre való? Hát annyi esze sincs ennek az Okosi bíróknak, mint a templom egerének, hogy a sok esztől szárad ki? Ott dohogott, recsegett, ropogott a fá, amikor az Okosi bíró kutyája arra került és meghallotta.

— Ne félj, én segíték rajtad! Nem engedem, hogy kirágjanak, hogy a tönk szélére juttassanak!

Néhány nap múlva az Okosi bíró udvarán megjelent Fanyűvő Ferdinánd, hogy a fát kivágja. Az Okosi bíró kutyája azonban fogát vicorgatva, nagyokat morogva, ugrásra készen várta Fanyűvő Ferdinándot, hogy ha az még egy lépést közelebb tenne a fához, hát rögtön kiharapjon a nadrágjából egy darabot, egy foltnak valót.

— Szücs Mariann

KERESZTREJTVÉNY

DERŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
13					14					15		
16		17		18		19				20		
21		22		23					24		25	
26			27			28		29		30		31
32				33			34				35	
36							37			38		
39									40			42
		43		44		45			46		47	48
49	50			51				52				
53			54				55			56		
57		58				59			60		61	
62					63				64		65	67
68						69			70		71	72
										73		

VÍZSZINTES: 1. Laurence Sterne angol író érdekes mondanása; folytatása a függőleges 1. és a függőleges 40. számú sor (zárt betűk: M, S, Y, Y). 13. Az éremnek kettő van belőle. 14. Feles üzlet. 15. Laoszi gépkocsik jelzése. 16. Zéta egymű betűi. 17. Szobra a fővárosi budai rakparton áll. 19. Női név. 20. Űtőhangszer. 21. Takarmány. 23. Erezűző vízialom. 25. Római 1105. 26. Hiteget. 28. Város az NSZK-ban. 31. Előrendű (jelzés). 32. A Te vere római neve. 34. Határozatlan. 36. A folyóvíz vagy szél felszintaroló munkája. 37. Szívizsgáló műszer. 38. Tág. 39. Súlyarány rövidítése. 40. Görög betű. 42. A cink vegyjele. 43. Korjelző-rövidítés. 45. Angol sör. 46. „Lélek az ajtón... ki” (Arany: Temterehívás). 49. Tátrai hárgó névadó községének magyar neve. 52. Minusz előjelű. 53. Annyi mint, röviden. 54. Szovjet város az Amur partján. 56. Virág része. 57. Lengyel sci-fi író (Stanislaw). 59. Koros. 61. Egészséges a szeme. 62. Istállószalma. 63. Rézben írt. 64. Számos. 66. Fenyít. 68. Kanalazgat. 69. Magyar származású angol Ázsia-kutató, régész nyelvész (Aurél, 1862–1943). 71. ... al Rásid, a legismertebb bagdadi kalifa. 73. „... kétszer fárad” (mondás).

FÜGGŐLEGES: 1. A mondás első folytatása (zárt betűk: Z, I, R, I). 2. Kőkorszakbeli falfestményekről híres barlang a Pireneusokban. 3. Juttat. 4. Mint a 21. számú sor. 5. Férfinev. 6. Helyrag. 7. ... hangon beszél. 8. Szónoklattan. 9. Legfőbb tudományos szervünk nevejele. 10. Boka egymű betűi. 11. A leglágább nehézfém. 12. Régebbi olasz gépkocsi márká. 18. „... és a varázsló” (Thomas Mann-novella). 22. Író, újságíró „A föld” szerzője (Lajos). 24. A felsőfok képzője. 27. A név nem ábecé utolsó betűjének neve (ford.). 29. Fehérnemű. 30. Fogoly. 33. Verskellék. 35. Virág része. 37. Czuczor Gergely írói álneve. 40. A mondanás befejezése. 41. És helyett is használatos. 42. Ózteres. 43. Jentemrehívás. 44. Hónapnévnek rövidítése. 45. Vonatkozó névmás. 46. Az egyik Körös. 47. Hüvelyes vetemény. 48. ...alkohol. 50. Épületszint. 51. Üres rúd. 55. ... Delon, neves filmszínész. 58. Szeged író-régésze. 60. Semmikör. 63. A vörösingek vezére Molnár Ferenc „A Pál utcai fiúk” című regényében (Feri). 65. Kórus. 67. Zúdit. 69. Csak közepe! 70. Egtáj rövidítése. 72. Szolmizációs hang.

E. B.

Beküldendő: a mondanás. Határidő: május 10.

Bélyeggyűjtőknek

MENTŐK

Szirenázva száguld a rohamkocsi, másodperceken múlik az élet. A gépkocsitengerből fehér színű autó emelkedik ki, betegét szállítanak kórházi vizsgálatra. A mentők száz éve segítenek éjjel-nappal.

Az első hazai önkéntes mentőegyesület centenáriuma május 5-én a Magyar Posta négy forint névértékű bélyeggel emlékeztet Andor András grafikusművész tervrajza alapján a bélyegkép felső részén látható lovak által vont szolgálati kocsi, alant modern rohamkocsi áll bevetésre készen. Az új bélyeget az Állami Nyomda állítja elő öszet-eljárással 1607300 fogazott és 4700 vágott példányban.

ÚJDONSÁGOK

Ausztráliában a mezőgazdasági kiállítás népszerű. A hét szövetségi állam fővárosában hűsvétáján rendezik a bemutatókat, amelyeken kiváló állatok, gyönyörű termékek (ott most van óz) vetélkednek. Sok farmer évente csak egyszer jön a városba, hogy a kiállításokhoz kapcsolódó látványosságokban gyönyörködjen. Négyértékű sorozat ad számot az állattenyésztésről, az élelmiszeriparról, a szórakoztató üzemekről, a (szántó, favágó, birkanyíró stb.) versenyekről.

50 éves a török nehézipar. A vas- és acélművek jubileumát bélyegpár köszönti. — A török alkotmány leszögezi, hogy az állami léteinek alapja a nemzeti örendelkezés, ezt bélyegen is hirdetik.

A fókákat is védeni kell az embertől. Falkland ezért mutatja be ezt a kedves állatot négyértékű sorozatban. Athénben az új Béke és barátság stadionban rendezik a kosárlabda Európa-bajnokságot. A sporteseményt három bélyeggel népszerűsíti a görög posta.

A 16–17. században készült, festett paraszbtürokok díszítik Svájc most megjelenő játékosági sorozatát. Norvégia és Szomália közös rajzú blokkot ad ki. Az ábrán a Mogadishuban felállított egészségügyi központ látható. A norvég blokk példányszáma 1 millió, Szomália 100 ezer blokkot jelent meg.

A stocholmi Márkus-templom betonvárnak látszik a legújabb svéd bélyegen. Párján a funkcionális építészeti egyik első alkotása, a stockholmi városi könyvtár.

NEMCSAK GYŰJTŐKNEK

Az NSZK-ban tavaly az ifjúsági jóléti intézmények 8,7 millió márkához jutottak bélyegeket feláróbb.

Kanadában a jog és szabadság chartáját öt éve foglalták törvénybe. A jubileumot 36 c névértékű bélyeg köszönti, amelyen latin felirat (a mari usque ad mare = tengertől tengerig) olvasható.

A nők egyenjogúságát szorgalmazó bélyeg jelent meg Ausztriában. Szomszédunk 5 s névértékű címetét többek között az is indokolja, hogy ott a férfiak átlagfizetése felével meghaladja a nőké. A parlamenti képviselők közül minden tizedik nő.

75 év ismétlődik Liechtenstein bélyegen. Első bélyegük akkor jelent meg. A jubileumra az a módosítás, hogy középpont a jelenlegi trónörökös arcképe látható.

APRÓHIRDETESEK

INGATLAN

Eladó Debrecen-Józsa, Hadvezér u. 26. elvi építési engedéllyel 360 négyzetméteres. Érdeklődni: a 26-06-os telefonon.

Kertészkezdésre alkalmas jó minőségű föld eladó. Szoboszló úton Köztúti Üzem Váll. után, Szabó Ernőné, Bellelő 734.

Étászfűtés család háza 600 négyzetméterrel. Alsóajándék utca, aron alul eladó. Monostorerő u. 64.

Kertes kis családi ház építési lehetőséggel eladó. Érdeklődni: Forgasz u. 15. 5 óra után.

Eladom Pacon 350 n.-l gyümölcsös kertem lakóházal együtt, fűtészaknyitással. Érdeklődni: Tóth István, Debrecen, Pac, Bellelő 528, hétköznap du. 17 óra után, szombaton egész nap.

Lillafüred legszebb helyén panorámás tölgyes eladó teljes berendezéssel. Panzióknál is alkalmas. Érdeklődni lehet: Barnóczy Sándor 3534 Miskolc, Vár u. 8. Telefon: 71-888.

2 szobás utcai elkerített ház a Homokkúrtban eladó. Érdeklődni szombat, vasárnap, hétköznap este 18 óra után, Szacsavay u. 11/A.

Halápi zártkertben 2 szobás, 46 nm-es ingatlan eladó. Villany, víz megoldható. Érdeklődni: a 29-467-es telefonon, délután.

Több szobás családi ház eladó. Felsőtornyán, Kisfaludy u. 3.

ÁLLÁS

Angol, német nyelvet tanítok. Széchenyi u. 14. Iszt. 5.

BÚTOR

Mindenféle szép bútort vételez eladásra. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

Székrenyűk, ülógarnitúrok vételez eladásra. Külső vásártér 12. Telefon: 24-800.

Bútorfelvásárlás a 16-259 telefonon. **Hívásra** azonnal megyek.

Barnetta (barna-fehér) 5 részes (380 cm) székrenyű + dohányzóasztal eladó. Dicsőfi u. 4/B. Iszt. 1. Érdeklődni 16-18 óra között.

104 nm-es 3 szobás, összkomfortos lakást két kisebb tanácsóra cserélek. Kovács, Jókai u. 17. sz. 17 óra után.

Eladó háromszobás, étkezős lakás garázzsal. Kp. + OTP-átvállalással a Tócskúrtban, Micsurits utcán. Érdeklődni mindennap 18 óráig a 28-473-as telefonon.

2 szobás, 54 nm-es nagy erkélyes OTP-s lakás hitelmentesen eladó a nagyerdő üvezetben. Damjanich u. 34. I. 3.

Másfél szobás, 46 nm-es örökzöld hűtőszekrényvel OTP-vel sűrűn eladó. Vincellér u. 4. I. 14. Érdeklődni 17 óra után.

ALBÉRLET

Főberlő nélküli két- szobás, összkomfortos üres lakás garázzsal azonnal kiadó. Érdeklődni a 11-506-os telefonon.

JÁRMŰ

Autómentés, gépjárműszállítás, 2,5 tonnás. Állandó telefonügylet: 16-000, CB: 7. „Thermal”.

Eladó Ford Granada Sziv u. 17. Kőnigek (délután).

ÉGYÉB

Karate-utá a készítővel vásárolni! Kaphatók még divatos ruhák, szoknyák, blúzok, nadrágok. Kereskedőkét is szívesen várunk. Divat ruházati gmk, Debrecen, Tanács u. 11.

Gyermek gondozását vállalom minden héten hétfőtől péntekig 17-22 óráig. „Bizalom 193 442” jellegre a hirdetőbe.

Kütfűrés viz-, eszlelő- és nyelőkutat léptetése 32-220 nm-es csövvel, garanciával. Közületeknek rétegmintavétel is. Komlóczy, Karcag, Baross utca 44.

Kütfűrés garanciaval. Fábian Tibor, Nyiregyháza, Zrínyi u. 8-10. IV. 8. Telefon: 10-119. 17 óra után.

Redőny, róluxa készítése reklámanon, vidékre is. Telefon: 18-434 vagy 23-792.

Roburra termosződét vásárolnak. Telefon: 24-923.

Hajdúszoboszlón, Keleti-főcsatorna partján lévő telek gondozására keresek nyugdíjast. „200 nm” jellegre a kiadóba.

350-es Fiat, BS 51 Simson motorkerék pár eladó. Keresszegi utca 53.

Uj Simson Enduró és Babette eladó. Debrecen, Késmárk u. 5. Kossáék.

Kétszobás kertes ház 300 n.-l telekkel, mellékelekkel sűrűn eladó. Monostorpályi út 86.

Nagyerdő közelében (Patai István u.) faházal építési telek eladó. Telefon: 26-814.

Homok u. 18. szám alatti 2 szoba-összkomfortos házhoz eladó. Érdeklődni lehet 17 óra után.

Eladó a Sámsonkertben 730 n.-oles vegyes gyümölcsös, Villany, víz, kis ház van. Egyben vagy megosztva is. Kard u. 48.

Különálló nagy szoba- konyha, zuhanyzó, tükör, utasdob. Láhner u. 10.

Egyedülálló nyugdíj- as férfit keresek Debrecen mellett tanyára jószágonőzőnek. Telenkegletés, fejese kézzel, géppel vagy csak legeltetés. Lakást, teljes ellátást biztosítok. Fizetés a vállalt munka arányában. Értéstités „Lehet rokkant is” jellegre a kiadóba.

Kertes ház eladó, 2 család részére is alkalmas. Újnyitott Skoda mikrobusz vizsga nélkül, sok alkatrészt. Szabó Lőrinc u. 7.

TS Skoda 105 meg- kímélt állapotban, 35 ezer km-rel eladó, ugyanott Apafán, 220 n.-l zártkert is eladó. Vagy az ingatlan, a kocsit + kp-t saját tulajdonú lakásra átvelem. Szoboszló út 2. rélem. Szoboszló út 2. rélem. Szoboszló út 2. rélem. Szoboszló út 2. rélem.

Festés, mázolás és tapétázás rövid határidővel vállalok. Telefon: 23-010.

Sürgősen vennék jó állapotú színes tv-t. Debrecen, Bethlen u. 22. 3/A.

Eladó Volvo-Crescent 350 cm³ svéd csónakmotor 2 hengeres, 18 LE, önjáratós, újszerű állapotban. Meryeri Tibor, Karácsony Gy. utca 3. V. 31. Telefon: 13-492.

Festés, mázolás és tapétázás rövid határidővel vállalok. Telefon: 23-010.

Sürgősen vennék jó állapotú színes tv-t. Debrecen, Bethlen u. 22. 3/A.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Fiat házaspárnak bütörzött szoba kiadó. Fülöp u. 17.

Napos és előnevelő csibe. Tetra-H sarga, nagy testű és F-1-es tarka kapható minden szombaton. Pesti u. 63.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

1 db négyéves sarga eróser sodrott kanca 10 oszterkövű eladó. Cím: Molnár József Tiszafüred, Felsőbuda út 62.

Eladó két szoba berendezése sűrűn. Buda Nagytanya u. 17.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTVÁNNÉ** Sallai Julanna 66 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. május 5-én, kedden 15 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Petőfi tér 6. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesanyám, nagymamám, **KOVÁCS ISTV**

